

แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
เลขานุการ ก.บ.จ. แม่ฮ่องสอน
โทร. ๐ ๕๓๖๑ ๒๘๘๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. บทสรุปผู้บริหาร (สรุปสาระสำคัญของแผน)	๑
๒. ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด	๒
๓. สาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด	๑๐
๓.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	๑๐
๓.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ	๑๐
๓.๑.๒ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ	๓๒
๑) ด้านเศรษฐกิจ	๓๒
๒) ด้านสังคมและความมั่นคง	๖๘
๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๐๙
๓.๑.๓ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่	๑๒๕
๓.๑.๔ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา	๑๓๐
๓.๒ ประเด็นการพัฒนา	๑๓๔
๓.๒.๑ บทวิเคราะห์	๑๓๔
๓.๒.๒ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด	๑๖๑
๓.๒.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด	๑๖๑
๓.๒.๔ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด	๑๖๒
๑) ประเด็นการพัฒนา	
๒) วัตถุประสงค์	
๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด	
๔) แนวทางการพัฒนา	
๕) แผนงานและโครงการสำคัญ	๑๙๖
(แบบฟอร์มสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญของจังหวัด (แบบ จ.๑) และแบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) (แบบ จ.๑-๑))	

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑

ภาคผนวก ข สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. บทสรุปผู้บริหาร

ตามมติคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธาน เห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ นั้น

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้เป็นไปตามนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ โดยได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จำนวน ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓)ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต ๔)ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ ๕)ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ๖)ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ซึ่งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ทั้ง ๖ ด้าน ได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และได้นำร่างแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนรับฟังความคิดเห็นในการประชุมหารือร่วมกันทุกภาคส่วนในจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔ และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ประชุมให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ โดยสาระสำคัญแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วย **เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด : "แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์" เป้าประสงค์รวม :** ๑. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิตวัฒนธรรม สุขภาพ เกษตรปลอดภัย การสร้างสรรค์เศรษฐกิจใหม่ และการค้าชายแดน ๒. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก และเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การพัฒนาคนสังคม และการบริหารจัดการภาครัฐ ๓. เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน **ตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนา :** ๑. เส้นทางสายหลักได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น (๑๐๐ กม.) ๒. ร้อยละของการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐๐) ๓. จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง (๘,๐๓๑) ๔. ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับการยกระดับอาชีพและรายได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ๕๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี (ร้อยละ ๒๕) ๕. ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์ในประเด็นการพัฒนาการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (ผ่านเกณฑ์ ๑๒ ตัวชี้วัด) ๖. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ ๑๕) ๗. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ ๑๕) ๘. ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เทียบกับค่าย้อนหลัง ๓ ปี (ร้อยละ ๒๕) **ประเด็นการพัฒนา :** ๑.แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน ๓. การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ๔. การพัฒนาอาชีพและรายได้ ๕.ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน ๖. การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

ซึ่งภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (๕ ปี) มีงบประมาณภายใต้แผนงาน/โครงการตามประเด็นการพัฒนา ทั้ง ๖ ประเด็น งบประมาณรวม ๑๔,๙๓๔,๓๑๖,๕๑๖ บาท แยกเป็นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔,๐๒๖,๕๓๙,๐๔๙ บาท ปี ๒๕๖๗ จำนวน ๒,๙๔๔,๘๗๕,๙๓๘ บาท ปี ๒๕๖๘ จำนวน ๒,๘๒๕,๑๗๔,๐๗๓ บาท ปี ๒๕๖๙ จำนวน ๒,๔๙๑,๕๖๑,๙๓๓ บาท ปี ๒๕๗๐ จำนวน ๒,๖๔๖,๑๖๕,๕๒๓ บาท

๒. ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

	ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
แผนระดับ ๑	• เป้าหมาย : - บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ • ประเด็น : - - การรักษาความสงบภายในประเทศ - การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง - ประเด็นย่อย - การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา - การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ - การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน	• เป้าหมาย : - ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น • ประเด็น : - การเกษตรสร้างมูลค่า - สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว - โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก - พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ - ประเด็นย่อย - เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - เกษตรปลอดภัย - เกษตรแปรรูป - ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม - เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ	• เป้าหมาย : - คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ - สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต • ประเด็น : - การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต - การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี - การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ - ประเด็นย่อย - ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย - ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น - ช่วงวัยแรงงาน - ช่วงวัยผู้สูงอายุ - การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี - การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี - การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ - การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต - การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	• เป้าหมาย : - สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ - เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง และการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ • ประเด็น : - การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมทุกมิติ - การเสริมสร้างพลังทางสังคม - การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง และการจัดการตนเอง - ประเด็นย่อย - ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก - สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะ สำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส - การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ - เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง	• เป้าหมาย : - อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล - ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ • ประเด็น : - สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ - พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง - พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ประเด็นย่อย - รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - การปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล - พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

แผนระดับ ๒ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นความมั่นคง** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ - ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการรักษาความสงบภายในประเทศ - เป้าหมายแผนย่อย - ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเพิ่มขึ้น - คนไทยมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ สถาบันศาสนาเป็นที่เคารพ ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยสูงขึ้น - แนวทางการพัฒนา - เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงของมนุษย์ - เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - สร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการเกษตร** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ - ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - แผนย่อยเกษตรปลอดภัย - แผนย่อยเกษตรแปรรูป - เป้าหมายแผนย่อย - สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ - ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน - ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร	**แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างเกษตรมูลค่าสูง - การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย - การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ - การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันและดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อสำหรับประชาชนและผู้ป่วย **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย **แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ - การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ	**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** **หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง** - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาด ของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง - กลยุทธ์ย่อย : ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและทำธุรกิจผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูงที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต **หมุดหมายที่ ๒ การท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการ ที่มีศักยภาพอื่น** - กลยุทธ์ : การพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป - กลยุทธ์ย่อย : ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งและบริการการท่องเที่ยวคุณภาพในพื้นที่เมืองรองที่มีศักยภาพและกระจายเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลายอย่างทั่วถึง **หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้** - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล - กลยุทธ์ย่อย : เสริมสร้างความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ **หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน** - กลยุทธ์ : - การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก - การสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ และดิจิทัลรองรับพื้นที่เศรษฐกิจหลักและเมือง - กลยุทธ์ย่อย : - สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และระบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพียงพอ และได้มาตรฐาน **หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคม ที่เพียงพอ เหมาะสม** - กลยุทธ์ : การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่ง- - กลยุทธ์ย่อย : เป้าให้ครัวเรือนหลุดพ้นความยากจนอย่างยั่งยืนพัฒนากลไกการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นในระดับพื้นที่	**นโยบายและแผนระดับชาติ** **ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ**

แผนระดับ ๒ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)				**หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ** - กลยุทธ์ : - การสร้างรายได้สุทธิให้ชุมชน ท้องถิ่นและเกษตรกรจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ - การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - กลยุทธ์ย่อย : - เพิ่มรายได้ชุมชนจากแนวทางขยะสุทธิเป็นศูนย์ทั้งจากขยะและวัสดุทางการเกษตร - พัฒนาระบบและกลไกสร้างแรงจูงใจการเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อเศรษฐกิจชุมชน - ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ - บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ **หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** - กลยุทธ์ : การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพประชาชนและชุมชน ในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - กลยุทธ์ย่อย : สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนในการรับมือและปรับตัวต่อภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต** - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต - กลยุทธ์ย่อย : พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	

แผนระดับ ๒ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการท่องเที่ยว** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ - รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองรองเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม - เป้าหมายแผนย่อย - รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น - พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว - เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ - แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล - เป้าหมายแผนย่อย - ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง - ประชาชนมีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น - แนวทางการพัฒนา - การขนส่งทางถนน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและโครงข่ายบรอดแบรนด์ความเร็วสูง	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ - คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย - แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น - แผนย่อยการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ - เป้าหมายแผนย่อย - เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น - วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น - ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้ พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาวะที่ดีและสมวัย - จัดให้มีการพัฒนาทักษะที่สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์การท างานร่วมกับผู้อื่น - ส่งเสริมการมีงานท าของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและปส่งเสริม - สนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ - เป้าหมายแผนย่อย - การเข้าถึงบริการสาธารณสุขมีความเหลื่อมล้ำลดลง - แนวทางการพัฒนา - ปฏิรูประบบการจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิและบริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงไปยังส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนารูปแบบและคุณภาพการบริการปฐมภูมิและเพิ่มขีดความสามารถของระบบและบุคลากร	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นพลังทางสังคม** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ทุกภาคส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ แผนย่อยการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก - เป้าหมายแผนย่อย - ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น - ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง - แนวทางการพัฒนา - เร่งส่งเสริมการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยในทุกมิติอย่างมีคุณภาพ - เพิ่มบทบาทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ

แผนระดับ ๒ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ - เป้าหมายแผนย่อย - ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อยกระดับสู่การ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - แผนย่อยการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล - เป้าหมายแผนย่อย - พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น - คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ - แนวทางการพัฒนา - อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง - รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน - จัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ เพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ - แผนย่อยการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ - เป้าหมายแผนย่อย - ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากระดับ ๓ ให้เป็นระดับ ๔ (สูงสุดที่ระดับ ๕) - ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - จัดการน้ำเพื่อชุมชนชนบท - จัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นศักยภาพการกีฬา** • เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬา และมีวินัยเคารพกฎกติกามากขึ้นด้วยกีฬา • แผนย่อยของแผนแม่บทฯ แผนย่อยการส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิตและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ - เป้าหมายแผนย่อย - คนไทยออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการอย่างสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา - ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน เรียนรู้วิธีการที่ถูกต้องในการออกก าลังกายและการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการออกก าลังกาย การเล่นกีฬา หรือการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีอยู่ในชุมชนเดิมหรือจัดหาใหม่เพิ่มเติม ให้มีความเพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสมกับประชาชนทุกกลุ่มวัยในพื้นที่	
แผนระดับ ๓ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค)	**แผนพัฒนาภาคเหนือ** **"ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ"** ๓. พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ๕. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง				

สาระสำคัญ **แผนพัฒนาจังหวัด**	**เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด** "แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"	**ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด (ให้ระบุทั้งตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย)** ๑. เส้นทางสายหลักได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานและมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น (๑๐๐ กิโลเมตร) ๒. ร้อยละของการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐๐) ๓. จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง (๘,๐๓๑ จุด) ๔. ร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับการยกระดับอาชีพและรายได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ๕๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี (ร้อยละ ๒๕) ๕. ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์ในประเด็นการพัฒนาการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (ผ่านเกณฑ์ ๑๒ ตัวชี้วัด) ๖. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ ๑๕) ๗. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ ๑๕) ๘. ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เทียบกับค่าย้อนหลัง ๓ ปี (ร้อยละ ๒๕)

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาอาชีพและรายได้	ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน
แผนงาน	๑. การพัฒนาเส้นทางคมนาคม ๒. การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง ๓ การก่อสร้างฝาย ปรับปรุงซ่อมแซมฝาย ๔. การขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาเพื่อการอุปโภค บริโภค ๕. ขยายระบบไฟฟ้าให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ๖. ปรับปรุงระบบชลประทาน เพื่อสนับสนุนพื้นที่การเกษตร และอุปโภคบริโภค ๗. การขยายระบบสื่อสารโทรคมนาคมและสัญญาณอินเตอร์เน็ต	๑. แม่ฮ่องสอนไร้หมอกควัน เพื่อรักษาคุณภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ๒. การจัดสรรที่ดินทำกิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการสร้างป่าสร้างรายได้ ๓. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔. บริหารจัดการน้ำทั้งระบบและเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๕. แม่ฮ่องสอนปลอดขยะ	๑. ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง และภาครัฐมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ๒. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนและประชาชนในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้ ๓ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้เรียน มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๔. บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรภาคีเครือข่าย เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๑. สร้างความมั่นคงทางอาหาร ๒. ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตร และสินค้านอกภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต ๓. ขยายผลองค์ความรู้โครงการพัฒนาตามพระราชดำริโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง สู่ชุมชนเป้าหมาย ๔. การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ ๕. ส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และพัฒนาสินค้าบริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๖. ประชาชนมีความมั่นคงในที่ดินทำกิน และอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน ๗. การบริหารจัดการระบบสารภูมิสนเทศ (GIS) เพื่อการพัฒนาอาชีพและรายได้	๑. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นิเวศ ธรรมชาติ และวัฒนธรรม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒. พัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการท่องเที่ยว	๑. ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม ๒. พัฒนาหมู่บ้านในพระราชดำริ ๓. สร้างความเข้มแข็งและความพร้อมในพื้นที่ตามแนวชายแดน ๔. การป้องกันและเสริมสร้างความปลอดภัยจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน ๕. สร้างความเข้มแข็งในพื้นที่ตอนใน ๖. แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ๗. เตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ความไม่สงบตามพื้นที่ชายแดน ๘. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๙. แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๑๐. แก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคล
โครงการสำคัญ	๑. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวกปลอดภัยได้มาตรฐาน ๒. โครงการปรับปรุงเส้นทางในพื้นที่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการก่อสร้างถนนสายรองเพื่อการสัญจรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการบูรณะทางหลวงท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. โครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเป็นเคเบิลใต้ดินเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๑. โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการไฟป่า หมอกควันและฝุ่นละออง ๒. โครงการเผชิญวิกฤตฝุ่นควันด้วยเศรษฐกิจสีเขียวในชุมชนชาติพันธุ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการลดหมอกควันและฝุ่นละอองในอากาศโดยใช้นวัตกรรมการฉีดพ่นละอองไอน้ำพลังงาน แสงอาทิตย์จากบนภูเขาสูง ๔ โครงการจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช.) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ตามพระราชดำริฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นฐานอย่างยั่งยืน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๖ โครงการรักษ์ป่า สร้างป่าสร้างรายได้	๑. โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพมาตรฐานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ๓. โครงการส่งเสริมเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. โครงการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาพัฒนาผู้เรียนสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ๖. โครงการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมีส่วนร่วมในชุมชน ๗. โครงการศูนย์วิวัฒน์ ๓ GEN: CARE Center (Child Adult and Retire Evolution Center)	๑. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้กับประชาชนและครัวเรือนให้พอเพียงต่อการบริโภค ๒. โครงการยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตรและสินค้านอกภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต ๓. โครงการพัฒนาโกโก้จังหวัดแม่ฮ่องสอนสู่เมืองเมืองแห่งช็อกโกแลต (Mae Hong Son Chocolate City)" ๔. โครงการขับเคลื่อนเกษตรเกษตรอินทรีย์แม่ฮ่องสอนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและความปลอดภัยหลัง Covid ๕. โครงการแปรรูปและเพิ่มมูลค่ากระเทียมแม่ฮ่องสอน ๖. โครงการศูนย์พัฒนาและแสดงสินค้าชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อกระตุ้น	๑. โครงการพัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการพัฒนา ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสัญลักษณ์สำคัญจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. โครงการการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยว และความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	๑. โครงการปกป้องสถาบันและพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๒. โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการหมู่บ้านพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ในระดับพื้นที่และหมู่บ้านยามชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาความ

	๖. โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ๗. โครงการก่อสร้างฝาย ปรับปรุงซ่อมแซมฝายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งน้ำการอุปโภคบริโภค ๘. โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองส่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมชลประทาน ๙. โครงการปรับปรุงซ่อมแซมฝายทดน้ำ อ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำต่าง ๆ ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมชลประทาน ๑๐. โครงการก่อสร้างสถานีเพิ่มแรงดันและการวางท่อประปาเพื่อขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค ๑๑. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกให้กับหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๒. โครงการขยายระบบไฟฟ้าให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ๑๓. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตไฟฟ้าให้แก่ชุมชนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๔. โครงการปรับปรุงงานชลประทาน ๑๕. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท (ขปเล็ก) ๑๖. โครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๗.โครงการปรับปรุงซ่อมแซมระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๑๘. โครงการขยายระบบสื่อสารโทรคมนาคม	๗. โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๘. โครงการต้นแบบหมู่บ้านรักษ์ป่าสู่การจัดการเมืองน่าอยู่และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ๙. โครงการบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๑๐. โครงการจัดสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นเพื่อลดปัญหาภัยแล้งและฟื้นฟู บำรุงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๑. โครงการศูนย์เฝ้าระวังและพยากรณ์ทางด้านดิน น้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๒. โครงการการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน ๑๓. โครงการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๔. โครงการสร้างระบบการจัดการของเสียอันตรายโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายแบบบูรณาการ ๑๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายแบบบูรณาการ ๑๖. โครงการติดตั้งระบบขยะมูลฝอยเชิงกลและชีวภาพ (Mechanical Biological Waste Treatment: MBT) สำหรับจัดการขยะชุมชนเพื่อผลิตเป็น RDF	๘. โครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬาและนันทนาการ เพื่อให้กลายเป็นวิถีชีวิต ๙. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเพื่อการออกกำลัง เล่นกีฬาและนันทนาการ ๑๐. โครงการปรับปรุงและพัฒนาลานกีฬาและนันทนาการ สนามกีฬา เพื่อประชาชน ๑๑. โครงการสร้างศูนย์ออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพทุกช่วงวัย	การบริโภคและสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ Young Start Up ๗. โครงการศูนย์พัฒนาทักษะด้านเกษตรก้าวหน้า สำหรับเกษตรกรบนพื้นที่สูง ๘. โครงการขยายผลองค์ความรู้โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่ชุมชนเป้าหมาย ๙. โครงการสืบสาน รักษา ต่อยอดงานศิลปาชีพแม่ฮ่องสอน ๑๐. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากร วัฒนธรรมภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นฐานทุนทางสังคมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการ อพ.สธ. ๑๑. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามแนวทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (อพ.สธ.) ๑๒. โครงการศูนย์เรียนรู้สิ่งมีชีวิตและพืชอนุรักษ์ท้องถิ่นแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการ อพ.สธ. ๑๓. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากร วัฒนธรรมภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นฐานทุนทางสังคมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการ อพ.สธ. ๑๔. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามแนวทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (อพ.สธ.) ๑๕. โครงการศูนย์เรียนรู้สิ่งมีชีวิตและพืชอนุรักษ์ท้องถิ่นแม่ฮ่องสอน ภายใต้โครงการ อพ.สธ. ๑๖. โครงการพัฒนาและขยายผลศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ ๑๗. โครงการพัฒนาและขยายผลศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ๑๘. โครงการส่งเสริมการเพิ่มทักษะอาชีพและฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๗. โครงการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในเส้นทางและพื้นที่เป้าหมายแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ	เข้มแข็งแก่หมู่บ้านเพื่อรักษาและสร้างความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. โครงการพัฒนาศักยภาพของผู้นำหมู่บ้านและประชาชนในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๗. โครงการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๘. โครงการพัฒนาศักยภาพของระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อความสงบเรียบร้อยตามพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๙. โครงการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๐. โครงการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑๑. โครงการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลจังหวัดแม่ฮ่องสอน

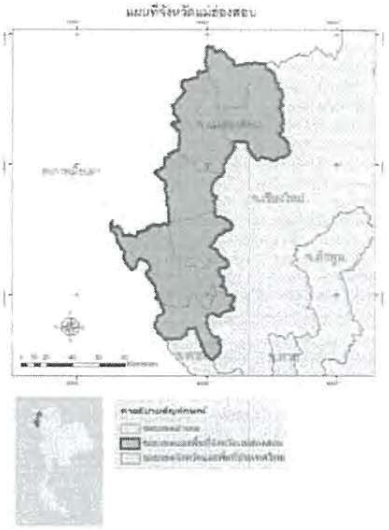
				๑๙. โครงการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี วิสาหกิจ ชุมชน และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ชุมชน (C - POT) ๒๐. โครงการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผู้ประกอบการให้สามารถ แข่งขันได้ ๒๑. โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับครัวเรือนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินและส่งเสริมให้คนอยู่กับป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน ๒๒. โครงการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจเพื่อการชี้นำเตือนภัยเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (Mae Hong Son Remote Sensing of Economics) ๒๓. โครงการการบริหารจัดการแพลตฟอร์มยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนยากจน		

๓. สาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

๓.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

๓.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

ขนาดและที่ตั้ง

แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดน อยู่ทางภาคเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ หรือประมาณ ๑๒,๗๘๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตรและความกว้างประมาณ ๙๕ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๐ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่การเกษตร ๔๖๐,๘๐๙.๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๗ ของพื้นที่จังหวัด

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เป็นดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันตก	ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐคอทูเล ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอสะเมิง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด

ทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเขตแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร โดยเป็นพื้นดินประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นแม่น้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ๓๐ กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ที่มีความสูงจาก น้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือและทิศใต้ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ทิวเขาถนนธงชัย ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓ แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕ เมตร

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ *แม่น้ำปาย* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากทิวเขาถนนธงชัย ไหลผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน มีความยาว ๑๓๕ กิโลเมตร *แม่น้ำยวม* ซึ่งมีต้นกำเนินจากภูเขาด้านตะวันออกของอำเภอขุนยวม ไหลผ่านอำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง ไปบรรจบกับแม่น้ำเมย มีความยาว ๑๖๐ กิโลเมตร

ข้อมูลการปกครอง และประชากร

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๔๕ ตำบล ๔๑๕ หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๐ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๖ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๔๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ การแบ่งการปกครองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	จังหวัด / อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	ทม.	ทต.	อบต.
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑๒,๖๘๑.๒๕๙	๔๕	๔๑๕	๑	๑	๖	๔๒
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๔๘๓.๑๑๕	๗	๖๘	๑	๑	-	๖
๒	อ.ขุนยวม	๑,๖๙๘.๓๑๒	๖	๔๓	-	-	๑	๖
๓	อ.ปางมะผ้า	๗๙๘.๓๗๕	๔	๓๘	-	-	-	๔
๔	อ.ปาย	๒,๒๔๔.๗๐๐	๗	๖๒	-	-	๑	๗
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๔๕๖.๖๔๕	๘	๖๙	-	-	๑	๘
๖	อ.แม่สะเรียง	๒,๕๘๗.๔๒๕	๗	๗๗	-	-	๓	๕
๗	อ.สบเมย	๑,๔๑๒.๖๘๗	๖	๕๘	-	-	-	๖

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากร

จากข้อมูลประชากร ปี ๒๕๖๓ (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓) จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรทั้งสิ้น ๒๘๔,๙๘๒ คน เป็นชาย ๑๔๔,๖๐๐ คน เป็นหญิง ๑๔๐,๓๒๘ คน และมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น ๑๑๔,๐๖๘ หลัง ความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ ๒๒.๔๗ คน ต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๒ สถิติประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๓

ที่	จังหวัด / อำเภอ	ประชากร (คน)			จำนวนบ้าน (หลัง)	ความหนาแน่น คน/ตารางกิโลเมตร
		ชาย	หญิง	รวม		
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๔๔,๕๑๗**	**๑๔๐,๕๒๒**	**๒๘๕,๐๓๙**	**๑๑๕,๗๒๔**	๒๒.๔๘
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๓๒,๐๓๔	๓๑,๖๙๒	๖๓,๗๒๖	๒๗,๖๔๙	๒๕.๖๖
๒	ขุนยวม	๑๒,๐๔๕	๑๑,๕๑๘	๒๓,๕๖๔	๙,๓๘๓	๑๓.๘๗
๓	ปางมะผ้า	๑๑,๒๒๘	๑๐,๕๕๒	๒๑,๗๘๐	๘,๖๗๕	๒๗.๒๘
๔	ปาย	๑๙,๙๒๙	๑๘,๗๑๘	๓๘,๖๔๗	๑๖,๙๔๐	๑๗.๒๒
๕	แม่ลาน้อย	๑๘,๐๗๙	๑๗,๘๖๓	๓๕,๙๔๒	๑๒,๕๕๑	๒๔.๖๗
๖	แม่สะเรียง	๒๗๗๖๙	๒๗,๔๗๑	๕๕,๒๔๐	๒๓,๓๗๖	๒๑.๓๕
๗	สบเมย	๒๓,๔๓๒	๒๒,๗๐๘	๔๖,๑๔๐	๑๗,๑๕๐	๓๒.๖๖

ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔)

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ อพยพมาจากรัฐฉานซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่

๑) **กะเหรี่ยง** เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือ ประมาณร้อยละ ๗๙.๓ จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ ***ปาดอง*** หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอยบ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเฒ่าในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนนอกจากนี้ยังมีกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่อพยพเข้ามาจากประเทศเมียนมา คือ กะเหรี่ยงแดง, กะยัน อาศัยอยู่ในบ้านในสอย บ้านห้วยเสือเฒ่า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) **ลาหู่ หรือ มูเซอ** แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ลาหู่แดง และลาหู่ดำตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า, อำเปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๓) **ลีซู หรือ ลีซอ** พบได้ใน อำเภอปาย และ อำเภอปางมะผ้า

๔) **ลัวะ** เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในดินแดนล้านนารวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณปัจจุบันชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขา พบได้มากที่เขตรอยต่ออำเภอแม่ลาน้อย กับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

๕) **ม้ง** เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่กระจายอยู่ทุกอำเภอแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือม้งขาวและม้งลายซึ่งเรียกจากสีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้ง

๖) **จีนยูนนาน** (จีนฮ่อ) เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล ๙๓ ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และ อำเภอเมืองบางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติชล อำเภอปายและหมู่บ้านรักไทย อำเภอเมือง เป็นต้น

๗) **ปะโอ** อพยพเข้ามาจากรัฐฉาน ปัจจุบันมีถิ่นอาศัยอยู่บ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

วัฒนธรรมทางภาษา

ชาวไทยใหญ่จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "กำไต" เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า"อุบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่เข้าใจแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยว ๆ จะเข้าใจได้ง่าย ส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลึกไต" ซึ่งใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ลักษณะของตัวอักษรกลมคล้ายตัวอักษรมอญและตัวอักษรเมียนมา ส่วนชาวกะเหรี่ยง,ชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง และในส่วนชนเผ่า ลาหู่ ลีซู ลัวะ ปัจจุบันมีภาษาพูด แต่ในส่วนภาษาเขียนใช้อักษรอังกฤษ

ประเพณี

ประเพณี"ปอยส่างลอง"

คือ งานประเพณีบวชลูกแก้วของชาวไทยใหญ่ ซึ่งเป็นการบรรพชาสามเณรเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาและเพื่อเรียนรู้พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและการสืบทอดประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม โดยชาวไทยใหญ่มีความเชื่อว่า ถ้าลูกชายของตนได้บวชเป็นสามเณร จะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ ถ้าบวชลูกชายผู้อื่นเป็นสามเณรจะได้อานิสงส์ ๔ กัลป์ หากได้อุปสมบทลูกของตนเป็นพระภิกษุสงฆ์จะได้อานิสงส์ ๑๒ กัลป์ และหากได้อุปสมบทลูกผู้อื่นจะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ ซึ่งจะจัดงานระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี ณ ชุมชนและวัดที่มีชาวไทยใหญ่อาศัย รวมทั้งในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเพณีปอยเหลินสิบเอ็ด (ประเพณีออกพรรษา)

ประเพณีแห่จองพารา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คือ ประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษาของอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน “จองพารา” เป็นภาษาไทยใหญ่แปลว่า “ปราสาทพระ” โดยคำว่า “จอง” มาจากคำว่า พระ หรือ วระ แปลว่า ประเสริฐ หมายถึง พระพุทธเจ้า ส่วนคำว่า “พรา” หมายถึง เมือง เช่น กรุงพาราณสี เป็นต้น ฉะนั้น คำที่ถูกต้องคือ จองพราหรือซุ้มประสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้า และการบูชาจองพารา คือ การสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทศกาลนี้จะจัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ หรือในราวเดือนตุลาคมของทุกปี ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และตามหมู่บ้านชาวไทใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ โดยกิจกรรมภายในงานชาวบ้านจะช่วยกันสร้างปราสาทจำลองที่เรียกว่าจองพาราประดับไว้ตามบริเวณวัดและบ้านเรือน และแห่ขบวนรูปสัตว์ต่างๆ เพื่อแสดงความยินดีที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ รวมถึงมีตลาดนัดออกพรรษาหรือกาดหลู่ ซึ่งมีการจุดตะเกียงและเทียนในตลาดตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้าเพื่อให้ชาวบ้านได้จับจ่ายซื้อของเตรียมงานไฟ และสำหรับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เรียกว่า “วันดา” โดยพอถึงรุ่งเช้าของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะมีการทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ จากวัดพระธาตุดอยกองมูซึ่งตั้งอยู่บนดอยกองมูลงมาสู่วัดม่วยต่อที่อยู่บริเวณเชิงเขา ทิวแถวของพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับร้อยพัน ซึ่งจะเรียงรายสองข้างทางเดินลงจากวัดพระธาตุดอยกองมูเพื่อทำบุญตักบาตร ท่ามกลางสายหมอกยามเช้า และในช่วงกลางคืนจะมีการจุดประทีปโคมไฟตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ และมีการแห่จองพราซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม นอกจากนี้ในปอยเหลินสิบเอ็ดยังมีการแสดงการละเล่นพื้นเมืองและมหรสพต่าง ๆ เช่น การฟ้อนนกกิ่งกะหร่าก้าลาย (ฟ้อนเจิง) ก้าโต ฟ้อนกำเบ้อคง (กำเบ้อ คือ ผีเสื้อ / คง คือ แม่น้ำสาละวิน)

ประเพณีออกหว่า คือ เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง เป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่ฮ่องสอนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทใหญ่ โดยชาวบ้านจะประดิษฐ์ จองพารา ซุ้มราชวัตร และโคมไฟประดับตามบ้านเรือน เพื่อแสดงถึงการรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่เสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงกลับสู่โลกมนุษย์ โดยมีพิธีตักบาตรตามวิถีไทยใหญ่ ขบวนแห่เทียนเหง หรือเทียนพันเล่ม ตามถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาล โดยจะจัดขึ้นในห้วงเดียวกับงานประเพณีแห่จองพาราที่บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง

และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดประเพณีอันดีงามของชาวไทใหญ่ ให้คงอยู่สืบไป และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต และงานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์)

สิบสองมนล่องผ่องไต สิบสองมน หมายถึง วันเพ็ญเดือนสิบสอง ล่องผ่องไต หมายถึง การลอยกระทงของชาวไต หรือไทใหญ่นั่นเอง โดยชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำปาย บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในงานจะจัดให้มีการประกวด "ผ่องจองส่างอุ๊กปุ๊ก" (กระทงไทยใหญ่) ซึ่งประดิษฐ์เป็นรูปปราสาท ภายในประดิษฐานพระอุปคุต และแห่ร่วมขบวน นอกจากนั้นยังมีการประกวดขบวนแห่ การประกวด "นางญิงไต" (สาวงามไทใหญ่), การประกวดการนุ่งโคไต (แต่งกายชุดไทใหญ่ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

งานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์) จัด ณ วัดพระธาตุดอยกองมู มีกิจกรรมทำบุญสักการะพระธาตุดอยกองมู และมีกิจกรรมการลอยกระทงสวรรค์ โดยติดกระทงไปกับลูกโป่งสวรรค์ รวมทั้งการปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากนี้ก็มีมหรสพต่าง ๆ ให้ชมด้วย เช่น จ้าดไต (ลิเกไทใหญ่) เป็นต้น

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ชนเผ่าลีซอ

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ของชาวลีซอ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดในรอบปี ซึ่งตรงกับประเพณีตรุษจีนถือเป็นงานใหญ่หลังจากการทำงานหนักมาในรอบปีนั้นได้สิ้นสุดลง และทุกครอบครัวได้เก็บเกี่ยวข้าวเข้ายุ้งฉางเรียบร้อยแล้ว ซึ่งหากพืชพันธุ์เพาะปลูกได้ผลดี สัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างดี ชาวบ้านก็จะมีอาหารเพียงพอสำหรับตลอดปี โดยผู้หญิงจะเตรียมตัดเย็บเสื้อผ้าชุดใหม่ไว้ให้สมาชิกในบ้าน จากนั้นชาวบ้านก็จะช่วยกันฆ่าหมูเพื่อทำหมูเค็มแขวนเก็บไว้กินในปีใหม่ รวมทั้งทำผักดอง ผักกาดแห้ง เต้าหู้ยี้ ต้มเหล้า หาฟืน ตำข้าว เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามงานเร่งด่วน เมื่อถึงวันงานปีใหม่ก็จะไม่มีการทำงาน และร่วมสนุกสนานในช่วงงานปีใหม่ โดยงานจะจัดขึ้นระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในทุก ๆ หมู่บ้านที่มีชนเผ่าลีซออาศัย ทั้งนี้จะมีหมู่บ้านชาวลีซอขนาดใหญ่ ที่จะจัดเทศกาลปีใหม่ของชาวลีซออย่างยิ่งใหญ่และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งในเขตอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ บ้านกื๊ดสามสิบ บ้านแม่หมูลีซอบ้านหนองตอง บ้านน้ำริน บ้านหนองผาจ้ำเขต และในอำเภอปาย ได้แก่ บ้านปางแปก บ้านใหม่

โครงสร้างพื้นฐาน

๑) การคมนาคม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีการคมนาคม ๒ เส้นทาง คือ ทางบก โดยมีถนนสายหลัก จำนวน ๔ เส้นทาง คือ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ (เชียงใหม่ - ฮอด -แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ (เชียงใหม่ - แม่แตง - ปาย - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ (แม่สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) และ ทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ (เชียงใหม่ - แม่แจ่ม - ขุนยวม - แม่ฮ่องสอน) นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลัก อยู่ในความดูแลของสำนักงานแขวงทางหลวงชนบท ถนนเชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถนนเชื่อมโยงเส้นทางไปจุดผ่อนปรนการค้า

ชายแดนทั้ง ๕ แห่ง และถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ มีสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นช่วง ๆ และคดเคี้ยวตลอดเส้นทาง

สำหรับการคมนาคมทางอากาศมีท่าอากาศยาน ๒ แห่ง คือ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน และท่าอากาศยานปาย ปัจจุบันท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน มีบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ทำการบินเส้นทาง กรุงเทนฯ - แม่ฮ่องสอน - กรุงเทพฯ ทำการบินวันละ ๑ เที่ยว

ตารางที่ ๓ สถิติจำนวนผู้โดยสาร (๕ ปี ล่าสุด)

	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
จำนวนผู้โดยสาร	๖๐,๘๗๙	๖๓,๓๒๗	๕๔,๘๐๔	๑๗,๗๖๘	๒,๒๗๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ ปี ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธุ์ ๒๕๖๔

ตารางที่ ๔ จำนวนเที่ยวบิน

	พ.ศ. ๒๕๖๐		พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓		พ.ศ. ๒๕๖๔	
	แบบประจำ	เช่าเหมาลำ	แบบประจำ	เช่าเหมาลำ	แบบประจำ	เช่าเหมาลำ	แบบประจำ	เช่าเหมาลำ	แบบประจำ	เช่าเหมาลำ
จำนวนเที่ยวบิน	๑,๘๑๒	๐	๑,๒๗๔	๖๖๖	๑,๒๒๒	๑๐๐	๓๔๐	๐	๗๒	๐

๒) ไฟฟ้า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน รับกระแสไฟฟ้ามาจากระบบสายส่ง ๑๑๕ KV ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จากสถานีไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า เข้าสู่ที่สถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้า สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน นำจ่ายด้วยระบบ ๒๒KV ไปในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้กระแสไฟฟ้าจะระบบสายส่ง ๑๑๕ KV ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นหลัก จ่ายไฟฟ้าออกเป็นวงจรย่อยๆ มีอุปกรณ์ป้องกันและตัดตอนในแต่ละวงจร รวม ๑๐ ชุด หากมีการขัดข้องในแต่ละวงจร วงจรไฟฟ้าที่เหลือจะยังมีไฟฟ้าใช้อยู่ นอกจากนี้ จะมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรองและร่วมขนานจ่ายไฟฟ้าให้กับประชาชน ได้แก่ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่ฮ่องสอน และโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่สะงา และหากระบบสายส่ง ๑๑๕ KV มีเหตุขัดข้อง ชำรุด หรือกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จะมีโรงจักรดีเซลแม่ฮ่องสอน และโรงไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ผาบ่อง เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรอง

ปัจจุบันยังมีหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟใช้อีกจำนวนมาก ซึ่งปัญหาของการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้กับหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้มีอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่า หากไม่ได้รับการอนุญาตใช้พื้นที่จะไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ สภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกทุรกันดารมาก สภาพ

เส้นทางคมนาคมมีสภาพที่คับแคบ ขึ้นภูเขาสูงชัน ที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกล จำนวนประชากรในหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง เป็นต้น

ตารางที่ ๕ แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	แหล่งผลิต	กำลังผลิต (กิโลวัตต์)	ประเภทการผลิต
๑	การไฟฟ้าฝ่ายผลิต - โรงจักรดีเซล(ผาบ่อง) - Solar cell (ผาบ่อง)	 ๕,๔๐๐ ๕๐๐	 โรงจักรดีเซล โรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์(Solar cell)
๒	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนฯ - พลังน้ำแม่สะเรียง - พลังน้ำแม่สะงา - พลังน้ำแม่ฮ่องสอน(ผาบ่อง)	 ๑,๒๕๐ ๑๓,๐๐๐ ๘๕๐	 โรงไฟฟ้าพลังน้ำ(VSPP) โรงไฟฟ้าพลังน้ำ(VSPP) โรงไฟฟ้าพลังน้ำ(VSPP)
๓	บริษัท แม่สะเรียง โซล่า จำกัด	๓,๗๕๐	โรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์(Solar cell)
๔	บริษัท นภัสโซลา จำกัด	๑,๒๕๐	โรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์(Solar cell)
๕	ผลิตเอง - โรงจักรดีเซล(มสร.) - พลังน้ำแม่ปาย	 ๕,๐๐๐ ๒,๓๐๐	 โรงจักรดีเซล โรงไฟฟ้าพลังน้ำ

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ตารางที่ ๖ จำแนกประเภทการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า

ที่	ประเภทการจำหน่วยกระแสไฟฟ้า	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
๑	ที่อยู่อาศัย	๖๖,๑๕๕	๘๕.๐๙
๒	สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	๙,๒๔๒	๑๑.๘๙
๓	สถานที่ราชการและสาธารณะ	๘๐๘	๑.๐๔
๔	อื่น ๆ	๑,๕๓๙	๑.๙๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗ จำนวนครั้งที่ไฟฟ้าที่ดับในเขตพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายอำเภอ	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี ล่าสุด				
		พ.ศ.๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕๓๖	๕๗๙	๖๓๕	๗๒๓	๒๑๓
๒	อ.ขุนยวม	๑๐๐	๑๘๒	๒๐๒	๒๕๙	๗๑
๓	อ.แม่สะเรียง	๑๙๕	๒๘๗	๑๗๙	๑๗๓	๔๐
๔	อ.แม่ลาน้อย	๑๑๗	๒๑๖	๑๘๙	๒๑๐	๑๖
๕	อ.สบเมย					๒๑
๖	อ.ปาย	๓๔๔	๑๗๕	๒๓๓	๒๒๙	๔๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๓๗	๓๐	๑๐๑	๙๕	๓๑
ผลรวม		๑,๓๒๙	๑,๔๘๔	๑,๕๓๙	๑,๖๘๙	๓๙๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๔

ตารางที่ ๘ ข้อมูลเปรียบเทียบด้านการไฟฟ้า ๕ ปีย้อนหลัง

ที่	รายการข้อมูล	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี ล่าสุด				
		พ.ศ.๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓
๑	จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	๖๗,๓๖๓	๗๐,๙๑๗	๗๓,๓๓๗	๗๕,๔๖๒	๗๗,๔๐๒
๒	จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้					๑๐๔ หมู่บ้าน
๓	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของจังหวัด (หน่วย)	๑๓๐,๑๗๖,๙๕๐.๔๒	๑๓๖,๐๘๗,๒๔๗.๒๖	๑๓๗,๓๓๕,๐๔๖.๘๐	๑๔๕,๔๙๘,๒๖๕.๑๒	๑๔๙,๘๖๙,๗๘๑.๕๙
๔	อัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานไฟฟ้า	๗.๗๔%	๔.๕๔%	๐.๙๒%	๕.๙๔%	๓%

ข้อมูลด้านการพัฒนา/ขยายโครงข่ายการให้บริการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อยู่ระหว่างการจัดทำแผนงาน/โครงการขยายเขตระบบไฟฟ้าโดยใช้พลังงานทดแทนในเขตพื้นที่ห่างไกลในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เบื้องต้นได้คัดเลือกหมู่บ้านเพื่อเป็นต้นแบบโครงการดังกล่าวจำนวน ๕ หมู่ บ้าน คือ
๑.บ้านห้วยส้านใน หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒.บ้านห้วยฟาน หมู่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓.บ้านห้วยฮุง(หย่อมบ้านห้วยฟาน) หมู่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔.บ้านห้วยปูลิง หมู่ ๑ ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๕.บ้านห้วยฮี้ หมู่ ๘ ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓) ประปา

ปี ๒๕๖๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒ สาขา คือ สาขาแม่ฮ่องสอน และสาขาแม่สะเรียงครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย โดยมีกำลังการผลิตต่อวันจากแหล่งการผลิตจำนวน ๔ แหล่ง ดังนี้

ตารางที่ ๙ กำลังการผลิตน้ำประปา

ที่	แหล่งการผลิต	กำลังการผลิต (ลบ.ม. ต่อวัน)	สาขาที่ให้บริการ
๑	อ. เมือง จ. แม่ฮ่องสอน	๗,๒๐๐	กปภ.สาขาแม่ฮ่องสอน
๒	อ. ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน	๑,๒๐๐	หน่วยบริการ ปางมะผ้า
๓	อ. แม่สะเรียง จ. แม่ฮ่องสอน	๔,๘๐๐	กปภ.สาขาแม่สะเรียง
๔	อ. แม่ลาน้อย จ. แม่ฮ่องสอน	๑,๒๐๐	หน่วยบริการ แม่ลาน้อย
	รวม	**๑๔,๔๐๐**	

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคแม่ฮ่องสอน

จำนวนครัวเรือนผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๒,๘๕๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๕ ของครัวเรือนทั้งหมด (คำนวณจากข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ปี ๒๕๖๒) ส่วนที่เหลือใช้จากแหล่งน้ำอื่น ๆ คือ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขา

การศึกษา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็ก (มีนักเรียนต่ำกว่า ๑๒๐ คน) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๒ จำนวน ๒๒๓ โรง จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ๓๐๘ โรง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๗๓ โดยมีปัจจัยหลายๆด้านที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น การคมนาคม พื้นที่ภูเขาสูง ป่าไม้ ชายแดน สาธารณูปโภค พื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดในประเทศ เป็นต้น ทำให้การจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงให้ความสำคัญในการเข้าถึงการศึกษา โดยภาครัฐและภาคเอกชน ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการศึกษาภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในรูปแบบที่หลากหลาย ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ระดับอุดมศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มุ่งเน้นให้ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เข้าถึงระบบการศึกษาอย่างทั่วถึงเสมอภาค

การจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา

จำนวนโรงเรียน ๕๑๒ โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๔๒,๔๕๔ คน จำนวนครู ๓,๘๔๖ คน จำนวนห้องเรียน ๓,๓๕๕ ห้อง

๒. ระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา

จำนวนโรงเรียน ๑๔ โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๑๒ คน จำนวนครู ๖๙๓ คน จำนวนห้องเรียน ๓๖๕ ห้อง

ด้านสาธารณสุข

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดระบบบริการสุขภาพ ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) โดยแบ่งโรงพยาบาลในจังหวัดออกเป็น ๓ ระดับ และหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ อีก ๒ ระดับ ได้แก่

๑. โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) มีขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่งยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒. โรงพยาบาลแม่สะเรียงและโรงพยาบาลปาย เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (First – level Hospital) รองรับการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่นและลดการส่งต่อไปโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้งให้การสนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๓. โรงพยาบาลชุมชนที่เหลืออีก ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลปางมะผ้า โรงพยาบาลขุนยวม โรงพยาบาล แม่ลาน้อย และโรงพยาบาลสบเมย เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางหรือระดับ F๒ (First – level Hospital) มีแพทย์เวชปฏิบัติ หรือแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว รวม ๒ – ๕ คน แต่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง มีบริการผู้ป่วยในมีห้องผ่าตัด มีห้องคลอด รองรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของแต่ละอำเภอ สนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๔. สำหรับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary – Level) มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๗๒ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขในระดับตำบล และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๙ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบาก

๕. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๗ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๐ แห่ง

๖. มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (GLOBAL FUND) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถาน ที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยชุดตรวจ RDT ดำเนินการในพื้นที่ ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า รวมจำนวน ๓๗ แห่ง

๗. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๙๐ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุขแต่ละประเภทในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

อำเภอ	โรงพยาบาล			รพ.สต. (แห่ง)	สสช. (แห่ง)	นคม. (แห่ง)	มาลาเรียคลินิก (แห่ง)	มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) (แห่ง)
	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (เตียง)	ระดับตาม Service Plan					
เมือง	๑	๑๕๐	S	๑๖	๙	๑	๒	๒
แม่สะเรียง	๑	๙๐	M๒	๑๑	๑๔	๑	๑	๑๘
ปาย	๑	๖๐	F๑	๑๑	๖	๑	๑	-
ขุนยวม	๑	๓๐	F๒	๑๐	๕	๑	๑	๒
แม่ลาน้อย	๑	๓๐	F๒	๑๑	๑๐	๑	๒	๓
สบเมย	๑	๓๐	F๒	๘	๑๐	๑	๒	๑๑
ปางมะผ้า	๑	๓๐	F๒	๕	๕	๑	๑	๑
รวม	**๗**	**๔๒๐**	-	**๗๒**	**๕๙**	**๗**	**๑๐**	**๓๗**

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๑ แสดงสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์

สาขาวิชาชีพ	กรอบอัตรากำลัง (คน)	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	สัดส่วนต่อประชากรระดับจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากรระดับประเทศ	การเปรียบเทียบสัดส่วนระดับประเทศ
แพทย์	๙๓	๗๘	๑ : ๓,๖๔๓	๑ : ๑,๗๗๑	-
ทันตแพทย์	๒๘	๒๘	๑ : ๙,๔๗๑	๑ : ๘,๔๗๒	-
เภสัชกร	๔๕	๔๓	๑ : ๕,๕๗๑	๑ : ๔,๕๖๙	-
พยาบาลวิชาชีพ	๔๑๒	๔๒๙	๑ : ๕๖๗	๑ : ๓๙๕	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ทรัพยากรธรรมชาติ

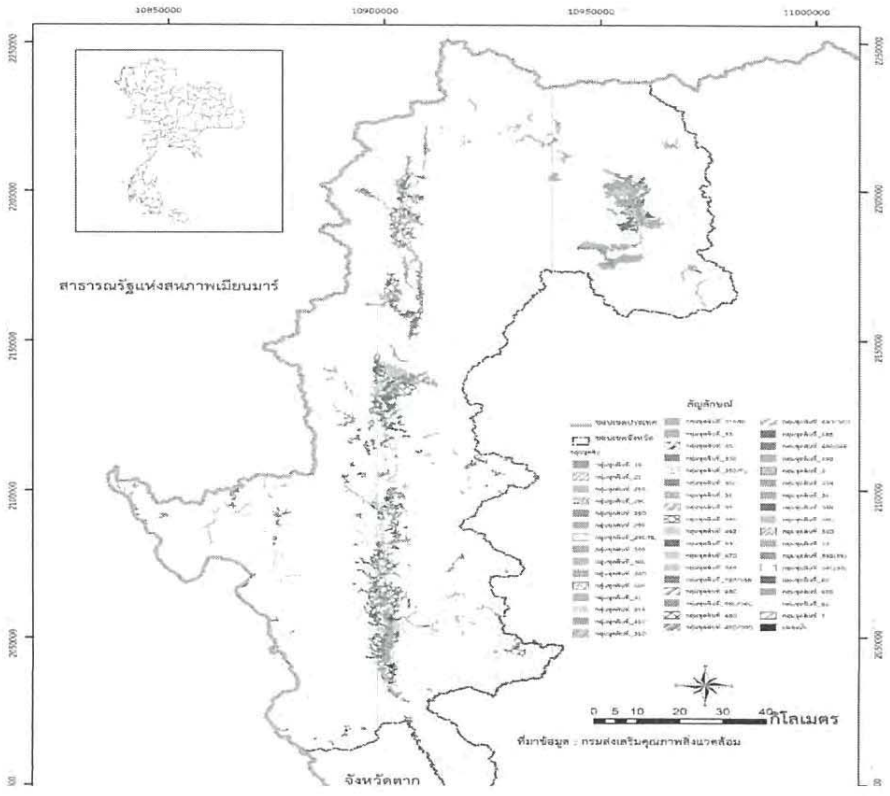
๑) ทรัพยากรดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน พื้นที่ราบประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ โดยมีข้อมูลดินดังนี้

ตารางที่ ๑๒ ลักษณะทั่วไปของดินที่พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มชุดดิน	ลักษณะทั่วไปของดิน
ดินในพื้นที่ลุ่ม	
๕ ๗	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา
๑๘ ๕๙ ๕๙B	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทาและมีความลาดชัน
๒๑	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา
ดินในพื้นที่ดอน	
๓๓ ๓๘ ๓๘B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำและมีความลาดชัน
๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E ๓๑ ๓๑B ๓๑C ๓๑D ๓๑E	พื้นที่ดอนที่เป็นดินเหนียวและมีความลาดชัน
๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ ๖๐B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนและมีความลาดชัน
๔๔B ๔๔C	พื้นที่ดอนที่เป็นดินทรายและมีความลาดชัน
๕๖B ๕๖C ๕๖D ๕๖E	พื้นที่ดอนที่เป็นดินลึกปานกลางและมีความลาดชัน
๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E ๔๙B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินตื้นและมีความลาดชัน
๔๗D	พื้นที่ดอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและมีความลาดชัน
๖๒	พื้นที่ดอนที่มีความลาดชันสูงมาก (มากกว่า ๓๕%)
RL	พื้นที่ดินหินโผล่

แผนที่กลุ่มชุดดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๕ และ ๗)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินเหนียวสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเดทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำถึงปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

๒. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ ๕๙ และ ๕๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ บางพื้นที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเดทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

๓. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๒๑)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายสลับกับดินทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล หรือสีแดง การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลางและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

๔. พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนพบบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ (กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ๓๘ และ ๓๘B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำในฤดูน้ำหลากบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งและอาจมีชั้นสลับ ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีน้ำตาลหรือสีเหลือง อาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล สีแดงสีเทา การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

๕. พื้นที่ดอนที่เป็นดินเหนียวและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E๓๑ ๓๑B ๓๑C ๓๑D และ ๓๑E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อละเอียดหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นด่างเล็กน้อย

๖. พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ และ ๖๐B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย

๗. พื้นที่ดอนที่เป็นดินทราย (กลุ่มชุดดินที่ ๔๔B และ ๔๔C)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินทรายที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วนหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือ

สีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

๘. พื้นที่ดอนที่เป็นดินลึกปานกลางและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๕๖B ๕๖C ๕๖D และ ๕๖E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินเหนียวทับอยู่บนดินร่วนหรือดินเหนียวปนก้อนกรวดมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

๙. พื้นที่ดอนที่เป็นดินตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E และ ๔๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนหินตื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน และไม่พบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนกรวด ก้อนหินหรือลูกรังกระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

๑๐. พื้นที่ดอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๗D)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีพบชั้นหินพื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนเศษหินปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร และมีชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจมีก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกลาง

๑๑. พื้นที่ดอนที่มีความลาดชันสูงมากหรือพื้นที่ภูเขา (กลุ่มชุดดินที่ ๖๒)

ลักษณะและสมบัติของดิน พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาเพื่อการเกษตร ประกอบไปด้วยดินตื้นมากถึงดินลึก อาจพบก้อนหิน เศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดิน

ปัญหาทรัพยากรดิน

๑) ดินทรายจัด

ลักษณะดิน มีเนื้อดินเป็นทรายหรือทรายปนดินร่วน เนื้อดินเหนียวมีน้อย เป็นดินที่ไม่มีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นเม็ดเดี่ยวๆ การเกาะตัวหรือยึดตัวของเม็ดดินต่างๆ ทำให้เกิด ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน บางพื้นที่ดินแน่นทึบเนื่องจากเนื้อดินเป็นทรายละเอียดทำให้เป็น อุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของรากพืช การระบายน้ำดีเกินไป ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

สภาพปัญหาของดินทรายจัด เป็นดินที่เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย มีการระบายน้ำดี ถึงดีเกินไป ดินไม่อุ้มน้ำทำให้เกิดปัญหาพืชขาดน้ำ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ สมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี ดินเป็นเม็ดเดี่ยวๆ ไม่มีโครงสร้าง ทำให้ ไม่เกาะยึดตัว เกิดการสูญเสียดิน น้ำและธาตุอาหารได้ง่าย ในบางพื้นที่ดินแน่นทึบจากการเขตกรรม ที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะดินนาที่มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายละเอียด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืชและการเจริญเติบโตของพืช

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินทรายจัดประเภท ดินทรายจัดในพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ ๑,๓๑๔ ไร่

๒) ดินตื้น

ลักษณะดินตื้น เป็นดินที่มีลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินมาก ความหนาของชั้นดินบนน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตไม่ดี

สภาพปัญหาของดินตื้น มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหินปะปน ทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการชอนไชของรากพืชและการไถพรวน มีเนื้อดินเหนียวน้อย ทำให้การเกาะยึดตัวของเม็ดดินไม่ดี เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความสามารถในการดูดซับน้ำและธาตุ อาหารต่ำ

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินตื้นประเภท ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นลูกรั้ง ก้อนกรวด หรือเศษหิน มีเนื้อที่ ๑๗๒,๒๕๒ ไร่ ๒) ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น มีเนื้อที่ ๑๗,๘๙๒ ไร่ และ ๓) ดินในพื้นที่ดอนที่มีหินโผล่ มีเนื้อที่ ๒,๐๑๓ ไร่

๓) ดินกรด

ลักษณะของดินกรด ส่วนใหญ่มักพบในดินเนื้อหยาบ ดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียด พบทั้งในที่ลุ่มและในที่ดอน พื้นที่ที่มีการชะล้างหน้าดินสูง มีการใช้ปุ๋ยเคมีต่อเนื่องกันเป็นเวลานานและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งอาจพบอาการผิดปกติของพืชร่วมด้วย ดินกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๕.๕) จะมีผลต่อการปลดปล่อยธาตุอาหารพืชในดิน ทำให้ธาตุอะลูมินัม เหล็ก แมงกานีส และสังกะสี ละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืชได้สภาพปัญหาของดินกรด ขาดธาตุอาหารพืชที่เป็นประโยชน์ เช่น ฟอสฟอรัสถูกตรึงทำให้พืชดูดไปใช้ไม่ได้ พืชไม่เจริญเติบโต ผลผลิตเสียหายและได้ผลผลิตต่ำ ระบบรากพืชถูกทำลาย เนื่องจากมีอะลูมินัมและเหล็กละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืช และอาจพบอาการที่เกิดจากแมงกานีสเป็นพิษ คือใบพืชจะซีดเหลือง พืชตระกูลถั่วรากจะมีปมน้อยลง มีการระบาดของเชื้อโรคทางดิน เช่น โรครากเน่า โคนเน่า และพืชแสดงอาการเหี่ยวจากการขาดน้ำได้ง่ายผิดปกติ ดินกรดพบการแจกกระจายทั่วทุกภาคของประเทศไทย และยังพบว่าดินอื่นๆ มีแนวโน้มจะเป็นกรดรุนแรงเพิ่มขึ้นตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งความเป็นกรดของดินเป็นข้อจำกัดประเภทหนึ่งในด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ดินกรดประเภทนี้เกิดมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ เกิดการชะละลายธาตุที่เป็นด่างออกไปจากดิน ทั้งจากน้ำฝนและน้ำท่า การใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องพืชที่ปลูกดูดเอาธาตุที่เป็นด่างไปใช้แล้วปลดปล่อยกรดออกมาแทนที่ การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีต่างๆที่มีกำมะถันเป็นองค์ประกอบ รวมทั้งดินกรดที่เกิดจากฝนกรดบริเวณใกล้โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

๔) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ทรัพยากรดินในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับต่ำ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำกว่าภาคอื่นๆ และมีการกระจายตัว ครอบคลุมแทบทั้งภาค ระดับความอุดมสมบูรณ์ดินในแต่ละภาคของประเทศที่แตกต่างกันนั้น สัมพันธ์กับสาเหตุทางธรรมชาติของดินและเกิดจากการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การชะล้างพังทลายของดิน ดินขาดอินทรียวัตถุ เป็นต้น หรืออาจเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพธรรมชาติของดินร่วมกับการกระทำของมนุษย์ เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทรายและดินตื้น

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำจึงจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูและปรับปรุงดินที่เหมาะสม โดยการเพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุให้แก่ดิน รวมทั้งการเพิ่มเติมธาตุอาหารพืชให้แก่ดินในรูปของปุ๋ยด้วย

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ดอนที่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑๐๙,๐๔๕ ไร่ ๒) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑๗,๗๘๖ ไร่ และ ๓) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่ไม่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑,๔๖๓ ไร่

๕) ดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ลักษณะพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สภาพปัญหา พื้นที่มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน แนวทางการจัดการควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและขุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เนื้อที่ทั้งหมด ๗,๕๑๓,๘๖๐ ไร่ เป็นร้อยละ ๙๔ ของพื้นที่จังหวัด

ตารางสรุปเนื้อที่ทรัพยากรดินที่เป็นปัญหาทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนรายอำเภอ (ไร่)

ลักษณะดิน	อำเภอ						
	ขุนยวม	ปางมะผ้า	ปาย	เมือง	แม่ลาน้อย	แม่สะเรียง	สบเมย
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหิน	๔๖,๑๖๙		๙,๒๙๗	๔๐,๘๑๕	๒๗,๗๕๘	๓๕,๗๖๐	๑๒,๔๕๒
ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น	๔๔๗	๒๘๗	๓๙	๒,๓๑๗	๕,๑๔๓	๙,๕๘๔	๗๕
ดินในพื้นที่ดอนที่มีหินโผล่		๑,๑๓๘		๘๗๕			
ดินทรายจัดในพื้นที่ดอน	๑,๓๑๔						
ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ดอนที่เป็นกรด	๒๒,๘๐๗	๙,๗๒๐	๖๑,๐๑๙	๑๐,๒๙๓	๑,๔๘๒	๒,๐๘๑	๑,๖๔๓
ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่เป็นกรด	๓,๒๘๕	๗๖๒	๔,๔๔๖	๕๖๒	๒,๗๖๑	๔,๙๔๖	๑,๐๒๓
ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่ไม่เป็นกรด			๑,๔๖๓				
ดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	๙๒๕,๓๗๕	๖๗๐,๕๔๘	๑,๓๓๔,๕๗๒	๑,๓๕๔,๖๒๖	๗๙๙,๗๓๔	๑,๕๕๔,๕๗๒	๘๗๔,๔๓๔
รวมเนื้อที่	๙๙๙,๓๙๖	๖๘๒,๔๕๔	๑,๔๑๐,๘๓๘	๑,๔๐๙,๔๘๙	๘๓๖,๘๗๗	๑,๖๐๖,๙๔๔	๘๘๙,๖๒๘

๒) ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาวและทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำกักเก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ม.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์ แม่ลาหลวง แม่เงา น้ำของ น้ำแม่ริด แม่สะเรียง แม่สะงา แม่สะมาด ส่วนอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำม่อนตะแลง ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๒๖๙ (ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๖๖๓ (ล้าน ลบ.ม.) อ่างจองจายปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณไม่แน่นอน (ลบ.ม.) ประชาชนในพื้นที่มี

ความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรร้อยละ ๓๓.๑๔ บ่อน้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๖๔๙ บ่อ เป็นการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค หรือเพื่อการเกษตร หรือเพื่อใช้ในภาคธุรกิจ หรือเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรม

๓) <u>ทรัพยากรป่าไม้</u>

ประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็ง-รัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัง ไม้มะค่าโมง ไม้รกฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯพืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ่อค้า ดอกอาว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปู่ย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเฮือด ผ่า เพียฟาน ฟักข้าว มันปลา (มันปู) เตา (สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลอด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามโค้ง (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เลียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระทิง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลายประมาณ ๓๐ ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ ชนิด

พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๘๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร และความกว้างประมาณ ๙๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ไม่ใช่ป่าประมาณ ๑,๐๗๖,๗๕๕.๙๙ ไร่ และปัจจุบันมีเนื้อที่ป่า ๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓ ไร่ (พ.ศ. ๒๕๖๒) คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๐ ของพื้นที่จังหวัด

พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ดังนี้

๑. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื้อที่ ๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗ ไร่ ร้อยละ ๕๑.๔๙ ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วยเขตป่าอนุรักษ์ดังนี้

อุทยานแห่งชาติ

๑. อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์
๒. อุทยานแห่งชาติสาละวิน
๓. อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ
๔. อุทยานแห่งชาติแม่เงา (เตรียมการ)
๕. อุทยานแห่งชาติแม่ยวมฝั่งซ้าย (เตรียมการ)
๖. อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๑. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน
๒. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ยวมฝั่งขวา
๓. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย
๔. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน
๕. .เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า
๖.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

๑. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลุ่มน้ำปายฝั่งซ้าย

ตารางที่ ๑๓ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑๓ พื้นที่ จำนวน ๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	พื้นที่รับผิดชอบ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์	๒๔๗,๘๗๕.๐๐
๒	อุทยานแห่งชาติสาละวิน	๔๕๐,๙๕๐.๐๐
๓	อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ	๓๙๔,๑๒๐.๐๐
๔	อุทยานแห่งชาติแม่เงา (เตรียมการ)	๑๓๘,๘๗๐.๐๐
๕	อุทยานแห่งชาติแม่ยวมฝั่งซ้าย (เตรียมการ)	๑๑๘,๒๑๙.๗๗
๖	อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)	๕๐๘,๘๗๕.๓๒
๗	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน	๕๙๖,๘๗๕.๐๐
๘	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	๑๘๒,๕๐๐.๐๐
๙	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย	๗๓๘,๐๘๕.๐๐
๑๐	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน	๑๗๓,๑๒๕.๐๐
๑๑	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า	๒๙๑,๖๑๐.๐๐
๑๒	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)	๒๐๘,๓๐๑.๔๘
๑๓	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลุ่มน้ำปายฝั่งซ้าย	๖๓,๗๔๘
	รวม	๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗

ตารางที่ ๑๔ พื้นที่วนอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑๐ พื้นที่ จำนวน ๔๖,๓๗๓ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	ท้องที่	พื้นที่/ไร่	อัตรากำลัง	ประกาศ
๑	วนอุทยานแก้วโกมล	ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ. แม่ฮ่องสอน	๕๑	๑๐	๑-ก.ค.-๔๐
๒	วนอุทยานน้ำตกแม่สวรรค์น้อย	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง จ. แม่ฮ่องสอน	๒,๘๑๒	๖	๒๔-มี.ค.-๔๑
๓	วนอุทยานทุ่งบัวตอง	ม.๒,๕ ต.แม่อูคอ อ.ขุนยวม จ. แม่ฮ่องสอน	๔,๔๓๗	๑๖	๒๑ก.ค๒๕๔๒
๔	วนอุทยานผาหินตั้ง	ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ. แม่ฮ่องสอน	๓,๕๐๐	๖	๑๓-ม.ค.-๔๑
๕	วนอุทยานน้ำตกไม้ซางหนาม	ม.๑ ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๔,๕๐๐	๕	คำสั่ง กอส.๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๖	วนอุทยานน้ำตกแม่ยวมหลวง	ม.๑ ต.แม่อูคออ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๑,๓๑๒	๗	คำสั่ง กอส.๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๗	วนอุทยานน้ำตกกลอโค๊ะ	ม.๑๒ ต.สบเมย อ.สบเมย จ แม่ฮ่องสอน	๖,๒๕๐	๘	คำสั่ง กอส.๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๘	วนอุทยานไม้สักใหญ่	ต.แม่สามแลบ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๑๔,๓๗๕	๘	คำสั่ง กอส.๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๙	วนอุทยานถ้ำธารลอด	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๒,๔๓๖	๕	๒๙-ก.ย.-๔๙
๑๐	วนอุทยานน้ำตกห้วยแม่แสด	ม.๔ ต.สบเมย อ.สบเมย จ. แม่ฮ่องสอน	๖,๗๐๐	๕	๒๒-มิ.ย.-๔๙
รวมพื้นที่ทั้งหมด			๔๖,๓๗๓	๗๐	

ตารางที่ ๑๕ พื้นที่สวนรุกขชาติ จำนวน ๔ พื้นที่ จำนวน ๗,๑๖๘ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	ท้องที่	พื้นที่/ไร่	ประกาศ
๑	สวนรุกขชาติห้วยชมภู	ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๒,๖๒๘	๒๔๙๖
๒	สวนรุกขชาติแม่สุริน	ต.ขุนยวม อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๓,๒๙๓	๒๕๒๖
๓	สวนรุกขชาติ ๑๐๐ ปี กรมป่าไม้ (ดอยหมากหินหอม)	ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๑,๐๓๑	๒๕๔๐
๔	สวนรุกขชาติโป่งแข่	ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๒๑๖	๒๕๒๖
รวมเนื้อที่ทั้งหมด			**๗,๑๖๘**	

๒. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎหมายของกรมป่าไม้ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๙ ป่า เนื้อที่ ๖,๙๘๘,๕๒๘ ไร่ ปัจจุบันเหลือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมป่าไม้ รวม ๓,๗๗๘,๐๓๒ ไร่ (ร้อยละ ๔๗.๓) ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วยเขตป่าสงวนแห่งชาติดังนี้

- ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๕๐ พ.ศ.๒๕๑๗)
- ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนล่าง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๔ พ.ศ.๒๕๓๔)
- ป่าแม่ปายฝั่งขวา (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๓ พ.ศ.๒๕๓๔)
- ป่าแม่สุรินทร์ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗๒ (พ.ศ.๒๕๐๖))
- ป่าแม่เงาและป่าแม่สำเพ็ง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๔๔ พ.ศ.๒๕๒๒)
- ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.ขุนยวม (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๐๗)
- ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.แม่สะเรียง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗๘ พ.ศ.๒๕๐๖)
- ป่าแม่ยวมฝั่งขวา (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๒๒ พ.ศ.๒๕๒๑)
- ป่าสาละวิน (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖๙ พ.ศ.๒๕๑๕)

ตารางที่ ๑๖ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	จำนวนเนื้อที่ ตร.กม.	จำนวนเนื้อที่ ไร่	อยู่ในเขตท้องที่อำเภอ
๑.	ป่าแม่สุรินทร์	๒๘๔.๐๐๐	๑๗๗,๕๐๐	ขุนยวม
๒.	ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	๑,๐๔๘.๒๐๐	๖๕๕,๑๒๕	แม่ลาน้อย, แม่สะเรียง
๓.	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.แม่สะเรียง	๒,๖๕๕.๐๐๐	๑,๖๕๙,๓๗๕	แม่ลาน้อย, แม่สะเรียง, สบเมย
๔.	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.ขุนยวม	๑,๑๖๐.๒๕๐	๗๒๕,๑๕๖	ขุนยวม ,แม่ลาน้อย
๕.	ป่าสาละวิน	๑,๘๒๒.๔๐๐	๑,๑๓๙,๐๐๐	แม่สะเรียง
๖.	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนบน	๑,๐๖๐.๔๙๙	๖๖๒,๘๑๒	ปาย
๗.	ป่าแม่เงา – ป่าแม่สำเพ็ง	๙๐๐.๐๐๐	๕๖๒,๕๐๐	ขุนยวม, แม่ลาน้อย
๘.	ป่าแม่ปายฝั่งขวา	๑,๒๘๒,๗๙๕	๘๐๑,๗๔๗	เมืองแม่ฮ่องสอน
๙.	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนล่าง	๙๖๘.๕๐๑	๖๐๕,๓๑๓	เมืองแม่ฮ่องสอน
	รวม	**๑๑,๑๘๑.๖๔๕**	**๖,๙๘๘,๕๒๘**	

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลจำนวนพื้นที่ป่าและประเภทพื้นที่ป่า

ปี	พื้นที่ป่า (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๘	๖,๙๓๙,๙๕๓.๒๘	๘๖.๙๙
๒๕๕๙	๖,๙๐๕,๐๐๒.๔๖	๘๖.๔๔
๒๕๖๐	๖,๙๐๑,๒๘๓.๕๓	๘๖.๔๐
๒๕๖๑	๖,๘๖๐,๖๑๑.๙๔	๘๕.๘๙
๒๕๖๒	๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓	๘๕.๔๐
๒๕๖๓	ยังไม่มีผลการแปรภาพถ่ายดาวเทียม	

ข้อมูลสถิต ๒๕๖๑,๒๕๖๒ อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ณ วันที่ ๑๘ เดือนมีนาคม ปี ๒๕๖๔

๒) พื้นที่เกษตร

พื้นที่การเกษตร ๔๖๐,๘๐๙.๒๐ ไร่ โดยเป็นการเพาะปลูกข้าวนาปี ๒๓๑,๒๓๐ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๑๓๘,๐๑๐ ไร่ ถั่วเหลือง ๒๑,๒๓๕ ไร่ กระเทียม ๑๘,๐๓๕ ไร่ กะหล่ำปลี ๙,๙๙๐ ไร่ กาแฟอาราบิกา ๗,๙๖๑ ไร่ ส้มเขียวหวาน ๒,๒๔๓ ไร่ ถั่วลิสง ๒,๐๗๕ ไร่ บุก ๓,๖๔๐ ไร่ งาขาว ๘๐ ไร่ และงาดำ ๔๒๖ ไร่ นอกจากเหนือจากนี้เป็นการเกษตรอื่นๆ

๓) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จำนวนโครงการชลประทาน ๓๑๘ โครงการ พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุม ๗ อำเภอ มีพื้นที่รับน้ำรวม ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๘๖ ของพื้นที่การเกษตร (๔๐๖,๐๐๐ ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๘๔ ของพื้นที่จังหวัด ๗,๙๒๕,๗๘๗ ไร่ (วิกีพิเดีย)

พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๒๓,๓๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๘ ของพื้นที่การเกษตร มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๒๘ แห่ง และยกเลิกการใช้งาน จำนวน ๑ แห่ง ปริมาณน้ำเก็บกัก ๑๑.๑๑๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

๑. พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๒๒,๒๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๘ ของพื้นที่การเกษตร มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒ แห่ง ปริมาณน้ำเก็บกักรวม ๑.๔๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒. พื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน ๒๖๐,๔๒๔ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๑๔ ของพื้นที่การเกษตร

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และผจญภัย อาทิ ทุ่งดอกบัวตอง อำเภอขุนยวม ถ้ำแก้วโกมล อำเภอแม่ลาน้อย ปางอุ๋ง ถ้ำปลา-ผาเสื่อ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน การล่องแก่งชมป่าสักนวมินทราชินี ถ้ำบ่อผี ถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า การล่องแพชมแม่น้ำเงา อำเภอสบเมย และการขี่ช้างเที่ยวชมธรรมชาติกองแลนแคนยอน บ่อน้ำร้อนไทรงาม และ บ่อน้ำร้อนท่าปาย อำเภอปาย เป็นต้น

๒) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิต วัฒนธรรม อาทิ หมู่บ้านกระเหรี่ยงคอยาว บ้านรักไทย วัดพระธาตุดอยกองมู วัดจองคำ วัดจองกลาง วัดป่าถ้ำวัว สวนธรรมภูสมะ (สะพานชูตองเป้) อำเภอเมือง

แม่ฮ่องสอน ศูนย์วัฒนธรรมจีนยูนาน บ้านสันติชล อำเภอปาย วัดพระธาตุ ๔ จอม อำเภอแม่สะเรียง วัดศรีดอนชัย วัดน้ำฮู อำเภอปาย หมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านจ่าโบ่ บ้านแม่ละนา บ้านบ่อไคร้ บ้านเมืองแพม อำเภอปางมะผ้า บ้านห้วยฮี้ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน บ้านห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย บ้านเมืองปอน อำเภอขุนยวม บ้านท่าตาฝั่ง อำเภอสบเมย เป็นต้น

๓) แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ อาทิ อนุสาวรีย์พระยาสิงหนาทราชา สะพานประวัติศาสตร์ อำเภอปาย อนุสรณ์สถานไทย -ญี่ปุ่น อำเภอขุนยวม

๔) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาทิ ภูโคลน น้ำพุร้อนผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน โป่งน้ำร้อนท่าปาย อำเภอปาย น้ำพุร้อนหนองแห้ง อำเภอขุนยวม บ่อน้ำร้อนแม่ฮุ อำเภอแม่ลาน้อย สปาและนวดแผนไทย

๕) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาทิ โครงการหลวงแม่ลาน้อย นาขั้นบันไดบ้านห้วยห้อม ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อยศูนย์บริการและพัฒนาพื้นที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ศูนย์บริการและลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ และศูนย์ส่งเสริมเกษตรที่สูงห้วยมะเขือส้ม อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและได้รับความนิยมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แยกตามอำเภอ

อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ได้แก่ บรรยากาศตัวเมืองแม่ฮ่องสอน ปางอุ๋ง บ้านรักไทย ชุมชนกะเหรี่ยงคอยาว (บ้านห้วยปูแกง) (บ้านห้วยเสือเฒ่า) วัดพระธาตุดอยกองมู สะพานซูตองเป้ ชุมชนผาบ่อง ดอยปุยหลวง ภูโคลน ชุมชนท่องเที่ยวบ้านห้วยฮี้-บ้านห้วยตองก้อ

อำเภอปาย ได้แก่ บรรยากาศตัวเมืองปาย น้ำพุร้อนไทรงาม น้ำพุร้อนท่าปาย กองแลน หมู่บ้านสันติชล ทะเลหมอกหยุนไหล ดอยเมี่ยง ดอยธง

อำเภอปางมะผ้า ได้แก่ ถ้ำลอด ชุมชนท่องเที่ยวบ้านจ่าโบ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมืองแพม ถ้ำแม่ละนา จุดชมวิวบ้านห้วยเหี้ยะ

อำเภอขุนยวม ได้แก่ ทุ่งดอกบัวตอง น้ำตกแม่สุรินทร์ น้ำตกแม่ยวมน้อย ภูชี้เพ้อ เส้นทางเดินทัพประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทย-ญี่ปุ่น พิพิธภัณฑ์มิตรภาพไทย-ญี่ปุ่น วัดมวยต่อ ชุมชนบ้านต่อแพ ชุมชนบ้านเมืองปอน น้ำพุร้อนหนองแห้ง

อำเภอแม่ลาน้อย ถ้ำแก้วโกมล บ้านละอูบ บ้านห้วยห้อม วัดแม่ปาง นาขั้นบันไดโครงการหลวงบ้านดง น้ำตกนทีราชันย์

อำเภอแม่สะเรียง ทุ่งบัวตองแม่เหาะ พระธาตุสี่จอม (วัดพระธาตุจอมแจ้ง วัดพระธาตุจอมทอง วัดพระธาตุจอมมอญ วัดพระธาตุจอมกิตติ์) วัดศรีบุญเรือง วัดจองสูง บรรยากาศตัวเมืองแม่สะเรียง บ่อน้ำร้อนแม่อุมลอง เส้นทางเดินป่าในพื้นที่

อำเภอสบเมย ผจญภัย ท่องธรรมชาติ ล่องแพลำน้ำเงา ล่องแม่น้ำสาละวิน จุดชมวิวบ้านแม่สามแลบ ดอยพุ่ยโค

การค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีด่านถาวร มีเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า ๕ แห่ง ที่กฎหมายอนุมัติให้มีการค้าสินค้า ได้แก่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา ๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน ๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา ๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง - บ้านห้วยทราย รัฐคะยา และ ๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งฝ่ายไทยโดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นในการอุปโภค- บริโภคในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ ๒ กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐น. (เวลาประเทศไทย) ของทุกวัน

แต่เนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยังมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นที่จะต้องป้องกันการแพร่ระบาดฯ ไม่ให้เข้ามาภายในประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีคำสั่งดังนี้

๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๑๗๖๙/๒๕๖๓ ระงับการเดินทาง เข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในรัฐยะไข่ เมืองชิตตเว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องลดโอกาสในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๓ – ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

๒. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๑๙๐๖/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗–๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๓. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒๐๓๑/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

๔. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒๕๕๔/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะและสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

๓.๑.๒ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

๑) ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมของเศรษฐกิจ

ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลิตภัณฑ์มวลมูลค่า ๑๓,๗๒๘ ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๗๔๑ ล้านบาท (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมูลค่ารวม ๑๒,๙๘๗ ล้านบาท) สำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีมูลค่า ๕๘,๓๗๐ บาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มูลค่า ๒,๗๐๘ บาท (ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๕๕,๖๖๑ บาท) นอกจากนี้ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากภาคการเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๑๘ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑)

รายการ	พ.ศ. ๒๕๕๗	พ.ศ. ๒๕๕๘	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี (หน่วย : ล้านบาท)	๑๐,๖๙๙	๑๒,๒๑๓	๑๒,๕๖๕	๑๒,๙๘๗	๑๓,๗๒๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) (หน่วย : บาท)	๔๗,๘๑๐	๕๓,๖๘๕	๕๔,๙๕๗	๕๕,๖๖๑	๕๘,๓๗๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่		๖,๕๓๘	๖,๕๗๖	๖,๗๔๙	๖,๙๓๕
อัตราการเติบโต (%)		๑๔.๑๕	๒.๘๘	๓.๓๖	๕.๗๑

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๒) ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตกที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม รวมทั้งมีทุนทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ลักษณะเฉพาะทางกายภาพของเมืองในหุบเขาที่มีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะแก่การพักผ่อน ยังเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว (ราวเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี) ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น ว่า ๕๐% เดินทางมาซ้ำ และ ๕๐% เป็นนักท่องเที่ยวที่เพิ่งเคยเดินทางมาท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ในพื้นที่ค่อนข้างอยู่ห่างไกลกัน และต้องใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวค่อนข้างนาน นักท่องเที่ยวจึงเลือกเดินทางในช่วงวันหยุดยาว และเดินทางพร้อมกับครอบครัว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นที่รู้จักกระจายอยู่ในพื้นที่ ๗ อำเภอ เช่น กองแลน ทะเลหมอกหยุนไหล บ่อน้ำร้อนไทรงาม โป่งน้ำร้อนท่าปาย จุดชมวิวกิ่วลม ถ้ำลอด ถ้ำแม่ละนา จุดชมวิวหลุกข้าวหลาม ทุ่งดอกบัวตอง จุดชมวิวแม่ลาหลวง ถ้ำแก้วโกมล แม่น้ำสองสี อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ อุทยานแห่งชาติสาละวิน และอุทยานแห่งชาติแม่เงา

แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ประเพณีและชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านสันติชน ชุมชนบ้านจ่าโบ่ กระเหรี่ยงคอยาวบ้านห้วยเสือเฒ่า/บ้านห้วยปูแกง ชุมชนบ้านห้วยห้อม ชุมชนบ้านละอูบ ชุมชนบ้านแพมบก วัดพระธาตุดอยกองมู วัดศรีดอนไชย ไหว้พระธาตุ ๔ จอมอำเภอแม่สะเรียง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางเดินป่าดอยปุยหลวง ดอยพุยโค ล่องแม่น้ำสาละวิน ล่องแพสบโขงแม่น้ำเงา ดอยเมี่ยงดอยธง บ่อน้ำร้อนผาบ่อง บ่อน้ำร้องหนองแห้ง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเรียนรู้ เช่น โครงการหลวงบ้านดง โครงการตามพระราชดำริปางตอง ปางอุ๋ง และท่าโป่งแดง

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนา

ได้แก่ ปางอุ๋ง ชุมชนกะเหรี่ยงคอยาว น้ำพุร้อน กองแลน หมู่บ้านสันติชล หยุนไหล ถ้ำแก้วโกมล บ้านละอูบ บ้านห้วยห้อม ทุ่งดอกบัวตอง โดยการพัฒนาให้มีพื้นที่รองรับการจอดรถบ้าน / CAMPGROUND / EV JUMP POINT)

อำเภอปางมะผ้า พัฒนาเป็นการท่องเที่ยวกึ่งผจญภัยเนื่องจากมีถ้ำเป็นจำนวนมาก บวกกับเส้นทางเดินป่า คู่กับวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาติพันธ์

เส้นทางท่องเที่ยวทางใต้ เช่น สบเมย แม่สะเรียง โดยเฉพาะลำน้ำเงาสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จนปัจจุบัน ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากากรท่องเที่ยวลดลงอย่างต่อเนื่อง ด้วยปัจจัยที่มีผลกระทบโดยตรงส่วนหนึ่ง คือ จำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งสัดส่วนของจำนวนนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติเฉลี่ยคนไทย ๘๐% ต่างชาติ ๒๐% แต่รายได้คิดเป็นสัดส่วน คนไทย ๗๐% และต่างชาติ ๓๐% โดยประมาณ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้มาเที่ยวซ้ำถึง ๘๐% มีวันพักเฉลี่ยมากกว่า ๒ วัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถแบ่งตามกลุ่มความสนใจได้ ๒ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ตามกระแสความนิยม กระแสโซเชียล นิยมท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอปายและอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่มีเวลา สนใจ ศึกษาข้อมูล ตั้งใจเดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่

จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะให้ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวอำเภออื่น ๆ และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน โดยใช้เส้นทางเป็นวงรอบ สายเหนือ - สายใต้ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวมากกว่าสองวัน

ตารางที่ ๑๙ เปรียบเทียบข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๓

ที่	รายการ	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี ล่าสุด				
		พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓
๑	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด (คน/ครั้ง)	๘๓๒,๒๐๙	๙๗๑,๕๘๖	๑,๐๗๓,๙๙๑	๑,๐๙๔,๔๖๙	๖๐๕,๕๒๖
๒	รายได้ของจังหวัดจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	๓,๙๘๔.๙๗	๔,๖๖๒.๙๕	๕,๒๑๖.๒๘	๕,๓๐๓.๘๖	๒,๕๑๖
๓	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว/ราย (บาท)	๒,๐๔๑.๔๙	๒,๑๗๗.๕๘	๒,๒๒๑.๕๑	๒,๒๗๒.๔๕	N/A
๔	การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว (ร้อยละ)		๑.๗๕	- ๐.๔๕	๓.๖๖	-๑๒.๒๖

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

***หมายเหตุ** : ข้อมูลข้อ ๑ - ๓ มาจากการประมวลผลของกองเศรษฐกิจกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ข้อ ๔ ข้อมูลนี้มาจากกลุ่มงานบริหารการคลังและเศรษฐกิจ สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวของภาคบริการ เนื่องจากไม่มีการเก็บของภาคการท่องเที่ยว*

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปัจจัยลบที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คือ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติของแม่ฮ่องสอนหดตัวลงอย่างมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติแม้จะมีปริมาณเพียง ๒๐% แต่เป็นกลุ่มที่สร้างรายได้ถึงร้อยละ ๔๐

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของแม่ฮ่องสอน คือ ระยะเวลาท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีมากในช่วงวันหยุดเทศกาล ๓-๔ วัน การคมนาคมทางอากาศมีความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว ซึ่งในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคม ไม่มีเที่ยวบินสำหรับเดินทางมาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องใช้การคมนาคมทางรถเพียงทางเดียว

ตลาดการท่องเที่ยวของแม่ฮ่องสอนมีลักษณะเฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ตลาดท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนจังหวัดอื่น หากขาดการทำการตลาดที่เหมาะสมไปยังกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ จะมีผลทำให้รายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ขาดการดูแล และปรับปรุงให้มีสภาพเหมาะสมกับการใช้งาน ด้วยข้อจำกัดของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

๒. พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งแนวทางบริหารจัดการจะเป็นไปตามภารกิจของหน่วยงาน ไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาตามความต้องการหรือ Trand การท่องเที่ยว

๓. การคมนาคมทางอากาศ มีบางช่วงเวลา และไม่ตอบสนองเชิงทางการท่องเที่ยว

๔. ทางสายหลักมีเพียงเส้นทางเดียว ยังขาดโครงข่ายถนนที่ช่วยลดระยะเวลาเดินทาง หรือมีผิวทางที่เหมาะสมกับการสัญจรได้โดยสะดวก

๕. การติดต่อสื่อสารยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่

๖. ขาดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและตลาดต่างประเทศ

แนวโน้มการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคต

จากสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบัน ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่อาจจะลดลง การเดินทางท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มคนรู้จัก กลุ่มเพื่อน และเดินทางท่องเที่ยวเองโดยไม่ผ่านบริษัททัวร์จะมากขึ้น โดยอาศัยการขับรถท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ และคาดว่า ป้ายสัญลักษณ์ระหว่างทางจะเป็นเรื่องจำเป็น ที่นักท่องเที่ยวต้องการในอนาคต

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องมุ่งไปยังกลุ่มเป้าหมายตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยแยกกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน โดยใช้จุดเด่นทางธรรมชาติ วิถีชีวิตวัฒนะรรมประเพณี และการรักษาสุขภาพ

๑. สร้างการรับรู้ว่าแม่ฮ่องสอน เที่ยวได้ตลอดปี โดยฤดูหนาว สัมผัสไอหมอกและฟื้นฟูสุขภาพ ฤดูฝน สัมผัสความงดงามทางะรรมชาติ ความเขียวขจีของป่าและสายน้ำ ฤดูร้อน สัมผัสวิถีชีวิตประเพณีชาติพันธุ์

๒. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ อำเภอละ ๑ แห่ง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๓. นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ประวัติมนุษย์โบราณและถ้ำ อำเภอปางมะผ้า เส้นทางเดินกองทัพญี่ปุ่นอำเภอขุนยวม

๔. นำเสนอเส้นทางธรรมชาติ ดอยปุยหลวง ห้วยฮี้ อำเภอเมือง ม่อนกองข้าว-ปุยหลวง-ปุยน้อย อำเภอสบเมย ดอยเมี่ยงดอยธง อำเภอปาย

๕. นำเสนอการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

๖. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น การวิ่งเทรล ล่องเรือ ล่องแพ ในพื้นที่ต่าง ๆ และกิจกรรม Adventure เช่น ปีนหน้าผา ล่องแพยาง

๓) ด้านผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโดดเด่น สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ลงทะเบียนผู้ผลิตปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง *พ.ศ.๒๕๖๔* จำนวน ๕๙๓ กลุ่ม ๑,๓๒๓ ผลิตภัณฑ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ ลักษณะของผู้ประกอบการ

ลักษณะของผู้ประกอบการ	พ.ศ. ๒๕๖๐ (ราย)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (ราย)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (ราย)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (ราย)
กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	๒๕๔	๕๑๑	๕๒๑	๕๒๖
เจ้าของรายเดียว	๔๑	๕๐	๕๙	๖๑
SME	๔	๔	๕	๖
รวม	๒๙๙	๕๖๕	๕๘๕	๕๙๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๒๑ กลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์

กลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
กลุ่ม A ดาวเด่นสู่สากล	๓๒	๓๓	๓๓	๓๓
กลุ่ม B อนุรักษ์สร้างคุณค่า	๕๖	๕๗	๖๙	๖๙
กลุ่ม C พัฒนาเข้าสู่การแข่งขัน	๑๒๒	๑๓๒	๒๐๘	๒๐๘
กลุ่ม D ปรับตัวสู่การพัฒนา	๔๒๒	๘๘๖	๙๕๘	๑,๐๑๓
รวม	๖๓๒	๑,๑๐๘	๑,๒๖๘	๑,๓๒๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๒๒ ประเภทผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
อาหาร	๒๐๖	๓๕๓	๓๙๔	๔๑๐
เครื่องดื่ม	๔๒	๗๙	๘๖	๙๓
ผ้าและเครื่องแต่งกาย	๒๐๘	๓๔๙	๔๓๐	๔๕๒
ของใช้ฯ	๙๔	๒๑๐	๒๓๐	๒๓๓
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๘๒	๑๑๗	๑๒๘	๑๓๕
รวม	๖๓๒	๑,๑๐๘	๑,๒๖๘	๑,๓๒๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๒๓ จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP แยกตามระดับดาว ปี ๒๕๖๒

ประเภทผลิตภัณฑ์	ผลการคัดสรร ระดับดาว (ผลิตภัณฑ์)					ผลรวมทั้งหมด (ผลิตภัณฑ์)
	๑ ดาว	๒ ดาว	๓ ดาว	๔ ดาว	๕ ดาว	
อาหาร	๖	๑	๗	๓๕	๑๔	๖๓
เครื่องดื่ม				๑๓	๗	๒๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย		๖	๑๓	๖๓	๒๕	๑๐๗
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑	๖	๑๗	๕	๑	๓๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑		๕	๖	๙	๒๑
ผลรวมทั้งหมด	**๘**	**๑๓**	**๔๒**	**๑๒๒**	**๕๖**	**๒๔๑**

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๒๔ ยอดการจำหน่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP (๕ ปี ล่าสุด)

ลำดับที่	อำเภอ	พ.ศ. ๒๕๕๙ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๐ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (บาท)
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๗๕,๕๑๐,๑๔๖	๙๐,๖๑๒,๐๐๐	๑๑๗,๘๖๙,๖๑๐	๑๔๘,๐๗๘,๗๐๐	๑๖๒,๘๘๗,๐๐๐
๒	ขุนยวม	๑๘,๒๖๒,๒๐๔	๒๙,๒๐๔,๑๗๐	๓๘,๘๓๖,๓๒๐	๔๘,๒๐๗,๘๐๐	๕๓,๐๒๙,๖๐๔
๓	ปาย	๒๖,๑๕๖,๖๒๑	๓๑,๓๘๘,๐๐๐	๔๒,๗๑๙,๒๐๐	๕๓,๔๓๕,๗๕๐	๕๘,๗๘๐,๒๐๐
๔	แม่สะเรียง	๒๒,๖๐๐,๑๘๕	๒๗,๗๐๙,๖๘๐	๓๖,๗๖๑,๓๙๐	๔๕,๙๕๕,๐๐๐	๕๐,๕๕๑,๑๗๕
๕	แม่ลาน้อย	๗,๙๙๘,๓๔๐	๙,๔๕๖,๐๑๕	๑๖,๐๕๒,๒๘๐	๒๐,๐๗๒,๐๐๐	๒๒,๐๘๐,๐๐๐
๖	สบเมย	๑๐,๗๗๔,๐๑๐	๑๒,๓๗๖,๙๒๐	๑๖,๐๕๗,๖๓๐	๒๐,๐๘๙,๙๖๐	๒๒,๑๓๕,๓๑๐
๗	ปางมะผ้า	๑๐,๙๙๑,๖๐๒	๑๓,๑๘๙,๙๔๐	๑๗,๗๖๖,๙๙๐	๒๒,๒๒๓,๐๐๐	๒๔,๔๔๖,๐๐๐
รวม		๑๗๒,๒๙๓,๑๐๘	๒๑๓,๙๓๖,๗๒๕	๒๘๖,๐๖๓,๔๒๐	๓๕๘,๐๖๒,๒๑๐	๓๙๓,๙๐๙,๒๘๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จุดแข็งด้านผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ผลิตภัณฑ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ อาทิ ผ้าทอชาติพันธุ์ มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. ผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรแปรรูป เป็นสินค้าการเกษตรที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคุณภาพ และมีการสร้างเครือข่าย

จุดอ่อนด้านผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร เนื่องจากสถานที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน ผู้ประกอบการ ไม่มีงบประมาณในการสร้างโรงเรือนให้ได้มาตรฐาน

๒. รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนสถานที่ผลิตให้กับผู้ประกอบการ เนื่องการข้อจำกัดเรื่องเอกสารสิทธิ์

๓. วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการผลิต ไม่มีโรงงานในการผลิตสินค้าได้จำนวนมาก

๔. กำลังการผลิตสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำกัดด้วยกำลังการผลิต และวัตถุดิบในการผลิต

๕. การสืบทอดภูมิปัญญา ผู้ประกอบการรุ่นใหม่เริ่มมีน้อย ที่จะสืบทอดการผลิตสินค้า

๖. ต้นทุนในการผลิตสูง เนื่องจากมีวัตถุดิบบางส่วนต้องนำเข้าจากต่างจังหวัด อาทิ ผ้า อุปกรณ์ประดับตกแต่ง น้ำมัน น้ำตาล บรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ

๗. ผู้ประกอบการ เข้าร่วมตลาดออนไลน์น้อย เนื่องจากสัญญาณโทรศัพท์ และความชำนาญในการใช้เครื่องมือสื่อสาร

๘. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ประกอบการ กับลูกค้า เนื่องจากผู้ประกอบการใหม่ที่ยังไม่มีมาตรฐานไม่สามารถนำสินค้าออกไปจำหน่ายนอกพื้นที่ได้ ทำให้ไม่เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ประกอบการกับลูกค้า

๙. การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ยังไม่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. งบประมาณในการพัฒนา ไม่สามารถสนับสนุนงบลงทุน เช่น สถานที่ผลิต วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการผลิต ให้เพียงพอกับกำลังการผลิต

๒. ไม่มีการวิจัยผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดนวัตกรรม การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓. การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไม่ต่อเนื่อง เช่น มีการอบรม พัฒนาผลิตภัณฑ์ แต่ยังขาดการทดสอบตลาด การประชาสัมพันธ์ การเพิ่มช่องทางการตลาด

๔. หน่วยงานราชการอุดหนุนผลิตภัณฑ์ OTOP น้อย และไม่ได้รับความนิยม จากส่วนราชการหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เริ่มแต่ วัตถุดิบ ให้มีคุณภาพ การแปรรูปให้ได้มาตรฐานการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการผลิต ตลอดจนการส่งเสริมการตลาด การดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็นที่รู้จัก

๒. การสนับสนุนการวิจัยผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพ มาตรฐานและเป็นที่รู้จัก

๓. การสนับสนุนแนวทางการขอเอกสารสิทธิ์ที่ดิน

๔. ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕. สนับสนุนผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐาน

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

๒) การส่งเสริมช่องทางการตลาด

๓) การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะเพื่อขับเคลื่อน OTOP สู่สากล

๔) การพัฒนาศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

๕) ส่งเสริมคุณค่าและพัฒนาภูมิปัญญา OTOP สร้างมูลค่าเพิ่มสู่สากล

<u>วิสาหกิจชุมชน</u>

ตารางที่ ๒๕ ประเภทและจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแห่ง	
		วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
	การผลิตสินค้า		
๑	การผลิตพืช	๒๘๑	๓
๒	การผลิตปศุสัตว์	๑๗๕	๒
๓	การผลิตประมง	๒๗	๒
๔	การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร	๗๙	๕
๕	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	๕๘	๐
๖	เครื่องจักสาน	๙	๐
๗	ดอกไม้ประดิษฐ์	๔	๐
๘	เครื่องจักรกล	๐	๐

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแห่ง	
		วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
๙	ของชำร่วย / ของที่ระลึก	๘	๐
๑๐	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๓๑	๑
๑๑	เครื่องดื่ม	๕๖	๑
๑๒	เครื่องประดับ/อัญมณี	๔	๐
๑๓	เครื่องไม้/เฟอร์นิเจอร์	๑๐	๐
๑๔	เครื่องหนัง	๐	๐
๑๕	การผลิตปัจจัยการผลิต	๒๑	๐
๑๖	เครื่องปั้น	๐	๐
๑๗	สิ่งประดิษฐ์จากโลหะ	๓	๐
๑๘	การผลิตสินค้าอื่นๆ	๕๐	๐
	การให้บริการ		
๑	ร้านค้าชุมชน	๑๑	๐
๒	ออมทรัพย์ชุมชน	๒๓	๐
๓	ท่องเที่ยว	๑๑	๐
๔	สุขภาพ	๓	๐
๕	ซ่อมเครื่องจักรกล	๐	๐
๖	บริการอื่นๆ	๓๓	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชนที่มากที่สุด คือ ประเภทการผลิตพืช จำนวน ๒๘๑ กิจการ รองลงมาคือ ประเภทการผลิตปศุสัตว์ จำนวน ๑๗๕ กิจการ ประเภทการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน ๗๙ กิจการ ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า จำนวน ๕๘ กิจการ และเครื่องดื่ม จำนวน ๕๖ กิจการ ตามลำดับ

๔) ด้านการค้าชายแดน

สถานการณ์ด้านการค้า การลงทุนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน จากรายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๓ (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓) โดยสำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน คาดว่าจะหดตัวในอัตราร้อยละ -๖.๕๔ เมื่อเทียบกับปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๗.๐๔)- (-๖.๐๔) ปรับลดลงจากที่คาดการณ์ไว้เดิม ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๓ ที่คาดการณ์ว่าจะหดตัวร้อยละ -๓.๓๖) ทั้งจากด้านอุปทานและอุปสงค์ที่หดตัว

ด้านอุปทาน คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๔.๖๖ เมื่อเทียบกับปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๕.๑๖)- (-๔.๑๖) ปรับลดลงจากที่คาดการณ์ไว้เดิม ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๓ ที่คาดการณ์ว่าจะหดตัวร้อยละ -๑.๖๖) เป็นผลมาจาก **ภาคเกษตรกรรม** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๑๖.๓๗ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดให้ผลผลิตลดลง **ภาคบริการ** ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๑.๖๔ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชะลอการเดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดแม่ฮ่องสอนออกไปก่อน รวมทั้งสายการบิน

ประกาศหยุดทำการบินชั่วคราว อย่างไรก็ดี **ภาคอุตสาหกรรม** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๔.๐๗ จากปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นสำคัญ

ด้านอุปสงค์ คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๕.๙๐ เมื่อเทียบกับปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๖.๔๐)-(-๕.๔๐) ปรับลดลงจากที่คาดการณ์ไว้เดิม ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๓ ที่คาดการณ์ว่าจะหดตัวร้อยละ -๒.๕๔) เป็นผลมาจาก **การค้าชายแดน** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๔๑.๔๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๔๑.๙๙) – (-๔๐.๙๙) ต่อปี) จากการหดตัวร้อยละ -๓๗.๗๘ ในปีก่อน จากมูลค่าการค้าชายแดนโดยเฉลี่ยที่ลดลงจากปีก่อน เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีคำสั่งระงบการเดินทางเข้า-ออกของบุคคล ยานพาหนะ สิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนทางการค้า และช่องทางอื่นๆ ตลอดแนวชายแดนเป็นการชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-๑๙ จะกลับสู่ภาวะปกติ สำหรับ **การใช้จ่ายของภาครัฐ** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๙.๘๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ (-๑๐.๓๙) – (-๙.๓๙) ต่อปี) จากการหดตัวร้อยละ -๐.๗๓ ในปีก่อน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศใช้ล่าช้ากว่ากำหนด ทำให้ส่วนราชการไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-๑๙ ทำให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก เพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์ไม่ให้ลุกลามในวงกว้าง ส่งผลให้การก่อหนี้ผูกพันและการเบิกจ่ายลดลง **การลงทุนภาคเอกชน** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๔๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -๐.๙๙ – ๐.๐๑ ต่อปี) จากการขยายตัวร้อยละ ๔.๔๘ ในปีก่อน จากสินเชื้อเพื่อการลงทุนที่ลดลง เป็นสำคัญ **การบริโภคภาคเอกชน** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -๐.๓๙ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -๐.๘๙ – ๐.๑๑ ต่อปี) จากการขยายตัวร้อยละ ๒.๖๐ ในปีก่อน สะท้อนจาการลดลงของจำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมวดขายส่งขายปลีกฯ และจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่เป็นสำคัญ

การค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอนทำการค้าชายแดนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เนื่องจากมีพื้นที่ชายแดนทางด้านตะวันตกติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาโดยมีพื้นที่ทุกอำเภอ (๗ อำเภอ) ติดชายแดนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร มีพื้นที่เชื่อมต่อถึง ๓ รัฐที่สำคัญทางด้านยุทธศาสตร์การค้าการลงทุน โดยด้านเหนือของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เขตติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่) ติดกับรัฐฉาน ซึ่งเป็นรัฐที่มีพื้นที่มากที่สุดของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตอนกลางของจังหวัดติดกับเมืองลอยก่อ รัฐคะยาและรัฐฉานบางส่วน โดยการเดินทางโดยทางบกสามารถเชื่อมต่อไปถึงเมืองเนปิดอว์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงได้อย่างสะดวก ตอนใต้ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนติดกับรัฐกะเหรี่ยง และสามารถเชื่อมต่อไปถึงอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ตลอดตามแนวชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจุดผ่อนปรนทางการค้าถึง ๕ จุด ได้แก่ ๑) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยต้นนุ่น ๒) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยผึ้ง ๓) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านน้ำเพียงดิน ๔) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านเสาหิน ๕) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านแม่สามแลบ อีกทั้งยังมีช่องทางการค้าชั่วคราวตามมาตรา ๕ ทวิ ของกรมศุลกากร สำหรับการใช้เป็นช่องทางการค้าเป็นครั้งคราว/เป็นครั้งคราวเมื่อร้องขอ มีช่องทางเชื่อมโยงติดต่อระหว่างกันอีกไม่น้อยกว่า ๓๐ จุด (เป็นช่องทางการเดินทางธรรมชาติซึ่งมีมาแต่โบราณ) ซึ่งประชาชนมีการติดต่อค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้ากันอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการติดต่อซื้อขายกับประเทศไทยกระทำได้ง่ายและสะดวกต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มียอดมูลค่าการค้าชายแดน ประมาณ ๑,๗๖๓ ล้านบาท ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มียอดมูลค่าการค้าชายแดน ประมาณ ๑,๑๖๘ ล้านบาท และปี พ.ศ. ๒๕๖๓

มียอดมูลค่าการค้าชายแดน ประมาณ ๓๘๐.๒๑ ล้านบาท มูลค่าการค้าชายแดนปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีมูลค่าลดลง เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีคำสั่งระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ สิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนทางการค้าและช่องทางอื่นๆ ตลอดแนวชายแดนเป็นการชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-๑๙ จะกลับสู่ภาวะปกติ

การค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงได้เปรียบดุลการค้า สินค้าที่ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ผงชูรส เบียร์กระป๋อง สปายไวน์ กาแฟปรุงสำเร็จรูป บุหรี่ และสินค้าอื่นๆ เป็นต้น สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ โค-กระบือ พริกแห้ง และดีบุก เป็นต้น จะเห็นได้ว่าประโยชน์จากการมีพื้นที่ติดชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางด้านการค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น จึงเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่หน่วยงานภาครัฐของจังหวัดแม่ฮ่องสอนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมด้านการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และสร้างความสัมพันธ์อันดี แนบแน่นกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน การค้าชายแดน และด้านอื่นๆ ให้ราบรื่นระหว่างกันในอนาคต

สถานการณ์การค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน เนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยังมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงจำเป็นที่จะต้องป้องกันการแพร่ระบาดฯ ไม่ให้เข้ามาภายในประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๑๗๖๙/๒๕๖๓ ระงับการเดินทาง เข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในรัฐยะไข่ เมืองซิตตเว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องลดโอกาสในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๓ – ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

๒. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๑๙๐๖/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๗–๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๓. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒๐๓๑/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง

จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

๔. คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒๕๕๔/๒๕๖๓ ระงับการเดินทางเข้า – ออกของบุคคล ยานพาหนะและสิ่งของ ณ จุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ COVID-๑๙) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ให้แพร่ระบาดเข้ามาภายในประเทศ ดังนี้

๑) ระงับการใช้ช่องทาง ณ จุดผ่านแดน คือ

- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย
- จุดผ่อนปรนการค้าช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) กำหนดห้วงเวลาการระงับการใช้ช่องทางตามข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ ๒๖ ภาพรวมของมูลค่าการค้าชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

ที่	รายการข้อมูล	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี				
		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑	สินค้าส่งออก	๕๓๙.๕๘	๖๔๒.๒๕	๘๙๒.๐๗	๖๒๒.๖๗	๒๐๒.๙๖
๒	สินค้านำเข้า	๖๘๒.๐๒	๕๔๗.๔๑	๘๗๐.๖๙	๕๔๕.๓๓	๑๗๗.๒๕
๓	ดุลการค้า	-๑๔๒.๔๔	๙๔.๘๔	๒๑.๓๘	๗๗.๓๔	๒๕.๗๑
๔	มูลค้าการค้าชายแดน	๑,๒๒๑.๖๐	๑,๑๘๙.๖๕	๑,๗๖๒.๗๖	๑,๑๖๘	๓๘๐.๒๑

ข้อมูลจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

แนวโน้มการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคต

แนวโน้มการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคตจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นประตูในการเชื่อมต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC และ กลุ่มประเทศ BIMSTEC เป็นยุทธศาสตร์ที่ตั้งสำคัญในการเชื่อมต่อประเทศสมาชิกในอาเซียน ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบหลักของอาเซียน คือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศที่สามซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก คือ จีน อินเดีย และกลุ่มประเทศ BISTEC อีกทั้งการพัฒนาประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมายังคงใช้แหล่งวัตถุดิบสินค้าจากประเทศไทย จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีภูมิประเทศที่ตั้งสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองเนปิดอ เมืองหลวงของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ด้วยระยะทางที่สั้นที่สุดจากประเทศไทยเพียง ๒๒๐ กิโลเมตร รวมถึงสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองที่สำคัญของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้แก่ เมืองมัณฑะเลย์ เมืองตองยี เมืองทันเวเพื่อเชื่อมโยงกับท่าเรือทันเวเป็นประตูสู่ตลาดโลก และ

ตลาดใหม่ๆ ประเทศบังกลาเทศ ปากีสถาน และอินเดีย ดังนั้นหากจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถพัฒนาเส้นทางคมนาคมได้สำเร็จ แนวโน้มการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคตจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันการขยายเศรษฐกิจในพื้นที่เห็นได้ชัดจากการตั้งบริษัทโกลบอลเฮ้าส์ (Global house) เครื่องตกแต่งบ้านและวัสดุก่อสร้าง ซึ่งในอนาคตอาจจะขยายการขนส่งไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นต้น ทั้งนี้ การค้า การลงทุนไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์แค่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้น ยังขยายไปยังกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ที่เป็นแหล่งผลิตสินค้า พักสินค้า แหล่งอุตสาหกรรม และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานิยมใช้สินค้าจากประเทศไทยเนื่องจากมีคุณภาพดีและมีสินค้าครบถ้วน

นอกจากนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทุนทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นทั้งทางธรรมชาติประเพณีวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นเมืองแห่งความสงบสุขโดยภูมิประเทศที่มีลักษณะภูเขสลับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ (ร้อยละ ๙๐) เมืองและชุมชนตั้งอยู่บริเวณหุบเขามีหมอกปกคลุมตลอดทั้งปี มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และสุขภาพที่หลากหลาย มีทุนทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธ์ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่จะดึงนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะส่งผลให้มีการขยายการลงทุนในภาคบริการมากขึ้น เกิดการจ้างงาน และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น

แนวทางการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการส่งเสริมการค้า การลงทุนและการค้าชายแดนมาอย่างต่อเนื่อง ในแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๒ ของจังหวัดให้เป็นเรื่องของการค้า การลงทุน การค้าชายแดน โดยมีสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน เช่น การจัดงานจำหน่ายและแสดงสินค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปยังจังหวัดอื่นๆ การจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมไปถึงการจัดทำ MOU กับเมืองลอยก่อ รัฐคะยา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จากการเล็งเห็นความสำคัญของตลาดในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และต้องการส่งเสริมผู้ประกอบการสามารถขยายตลาดเพิ่มขึ้น จากการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง๒ประเทศ เพื่อขยายความร่วมมือด้านการค้าและลดอุปสรรคทางการค้า รวมถึงขยายความร่วมมือไปยังด้านอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ ความทันสมัย ได้มาตรฐาน โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน และส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยนำทรัพยากรผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ชายแดนและมีโอกาสขยายไปยังตลาดระหว่างประเทศในอนาคต ดังนั้น แนวทางในการส่งเสริมด้านการค้า การลงทุน การค้าชายแดน ยังคงเป็นการส่งเสริมการขยายตลาดไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาให้สำเร็จ โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑. ส่งเสริมภาคเอกชนในการพัฒนาสินค้าให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน สร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์
๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อมีการขยายการลงทุนในด้านการบริการ
๓. ส่งเสริมภาคเกษตรในการปลูกพืชเศรษฐกิจ
๔. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันและลดอุปสรรคในหลายๆ ด้าน

๕. ภาคเอกชนไทยควรพัฒนาบุคลากรที่สามารถใช้ภาษาเมียนมา ภาษาอังกฤษ ภาษาในอาเซียนอื่นๆ เพื่อการติดต่อทางธุรกิจ ติดตามกฎระเบียบการค้านำมาพัฒนามาตรฐานคุณภาพสินค้าไทย

จุดแข็งด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. พื้นที่ชายแดนติดต่อกับเมียนมา ๔๘๓ กิโลเมตร ทั้งพื้นที่ทางบกและทางน้ำ

๒. ทุกอำเภอมีพรมแดนติดต่อกับเมียนมา

๓. ความสัมพันธ์ด้านเชื้อชาติ ศิลปะ วัฒนธรรมและภาษาของแม่ฮ่องสอนกับเมียนมา เช่น ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง ชนเผ่าต่าง และจีนยูนาน

๔. ฐานเศรษฐกิจ คือ การเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน

๕. แหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

๖. ผลผลิตสินค้าพืชเมืองหนาว

๗. เอกลักษณ์ศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของไทยใหญ่และชนเผ่าต่างๆ รวมถึงจีนยูนาน

๘. ผู้ประกอบการค้าชายแดนมีการค้ามานานกับเมียนมาจนเกิดเป็นความชำนาญด้านการค้าชายแดน

๙. แผนพัฒนาจังหวัดและวิสัยทัศน์ บรรจุบทบาทของจังหวัดในการเป็นประตูตะวันตกสู่เมียนมา

๑๐. นโยบายการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน

๑๑. มีพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เลื่องชื่อ

๑๒. มีสนามบินแม่ฮ่องสอนที่สามารถพัฒนาเป็นสนามบินนานาชาติในอนาคต

๑๓. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จุดอ่อนด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีจุดผ่านแดนถาวร

๒. พื้นที่ด่านชายแดนทั้ง ๕ แห่ง อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๓. เส้นทางสู่ด่านชายแดนยังไม่ได้รับการปรับปรุงเป็นถนนลาดยาง

๔. เส้นทางระหว่างอำเภอและเส้นทางสู่ด่านชายแดนเป็นถนนคดเคี้ยวตามไหล่เขา

๕. ความไม่เพียงพอด้านไฟฟ้า ประปา และเครือข่ายโทรคมนาคม

๖. การจำกัดของสาธารณูปการ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน และมหาวิทยาลัย

๗. การท่องเที่ยวหนาแน่นเฉพาะ ๔ เดือน คือ เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

๘. ปัญหาไฟป่าและหมอกควันส่งผลต่อการลดลงของทัศนวิสัยการมองเห็นจากการขับรถ และปัญหาสุขภาพ

๙. ไม่มีโรงงานหรืออุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปเมียนมา

๑๐. ผู้ประกอบการค้าชายแดนส่วนใหญ่เป็นรายเล็ก

๑๑. ผู้ประกอบการในจังหวัดเป็นรายเล็ก

๑๒. ปัญหาการเข้าถึงแหล่งแหล่งเงินทุนได้ยากของผู้ประกอบการเนื่องจากเป็นผู้ประกอบการรายเล็ก

๑๓. สินค้าชายแดนส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันที่ไม่ค่อยมีความหลากหลายในรูปแบบและตราสินค้า

๑๔. ประชาชนไทยและเมียนมา ไม่สามารถข้ามไปมาหาสู่กันได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๑๕. เป็นที่ตั้งของศูนย์พักพิงฯ ประมาณ ๔ แห่ง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์กับรัฐบาลเมียนมา

๑๖. ปัญหาความยากจน โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าจังหวัดภาคเหนือและประเทศ

๑๗. การค้าชายแดนยังไม่เป็นระบบสากล

๑๘. การบริหารจัดการ กฎระเบียบ และการปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐยังไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดนและการข้ามแดน

๑๙. ประสบปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ ทั้งฝนแล้ง น้ำท่วม และไฟป่า

๒๐. จำนวนประชากรน้อยไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ คนทั้งจังหวัด

โอกาสด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. การผลักดันการเปิดด่านห้วยต้นนุ่น BP๑๓ จากภาครัฐและเอกชนของไทยและเมียนมา

๒. การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๓. การเข้าถึงตลาดเศรษฐกิจหลักของเมียนมา ประกอบด้วย เมืองลอยก่อ ตองยี มัณฑะเลย์ ตองอู แปรและทันเว

๔. การเข้าถึงกรุงเนปิดอ เมืองหลวงของเมียนมา

๕. การใช้ประโยชน์จากเส้นทางการค้าใหม่ แม่ฮ่องสอน - เนปิดอ

๖. การเข้าสู่ตลาดประเทศที่สาม คือ อินเดีย บังคลาเทศ และจีน

๗. การเข้าถึงมหาวิทยาลัยวิศวกรรมด้านพลังงานไฟฟ้าของเมืองลอยก่อ

๘. การเข้าถึงเมืองลอยก่อ แหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญของเมียนมา

๙. นโยบายการเปิดประเทศของเมียนมา

๑๐. ภาวะเศรษฐกิจถดถอยในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทำให้ศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ของโลกอยู่ที่เอเชียและอาเซียน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ปัญหาและอุปสรรคเส้นทางคมนาคม

การขนส่งสินค้าจากด่านชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ยังไม่มีความพร้อมในการรองรับเป็นเส้นทางการค้าระหว่างประเทศ สภาพเส้นทางเป็นหลุมบ่อ คดเคี้ยวตามไหล่เขาผ่านลำห้วย ข้ามแม่น้ำ ในการขนส่งสินค้าอาจได้รับความเสียหายขณะขนส่งได้ ประกอบกับช่วงฤดูฝนทำให้การเดินทางเป็นไปโดยยากลำบากเพิ่มมากขึ้น เสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและต้องใช้ระยะเวลาการเดินทางเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งบางเส้นทางยังไม่มีความปลอดภัยเนื่องจากปัญหาความไม่สงบระหว่างชนกลุ่มน้อยเป็นระยะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีความพยายามอย่างมากที่จะปรับปรุงเส้นทางนี้ให้เดินทางได้อย่างสะดวกสบาย และต้องการพัฒนาจุดผ่อนปรนต่างๆ ของจังหวัด ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคต แต่ติดขัดในเรื่องกฎระเบียบ เนื่องจากพื้นที่เป็นป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีกฎ ระเบียบที่ละเอียดอ่อน ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในขั้นตอนการเจรจากับในส่วนพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง หากความพยายามในการแก้ไขสำเร็จเป็นไปด้วยดี จะทำให้มีการพัฒนาระบบคมนาคมไปในทางที่ดีขึ้น และจะส่งผลให้ผู้ประกอบการ เลือกใช้เส้นทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการส่งออกไปสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามากขึ้น ทำให้มูลค่าการค้า การลงทุน การค้าชายแดนเพิ่มขึ้นตามลำดับ

๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่ใช่แหล่งผลิตสินค้า ทำให้รายได้ไม่กระจายตัว บทบาทจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ เป็นจังหวัดกระจายสินค้า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก เนื่องจากข้อจำกัดทางพื้นที่ ระยะทาง เงินทุน ความเชี่ยวชาญ แรงงาน

๓. การจำกัดของสาธารณูปการ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน และมหาวิทยาลัย

๔. ประสบปัญหาภัยพิบัติธรรมชาติ โดยเฉพาะไฟป่า หมอกควัน ในฤดูแล้ง

๕) ด้านการเกษตร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ที่เกษตรกรใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรปลูกพืชประมาณ ๔๖๐,๘๐๙.๒๐ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๗๗ ของพื้นที่จังหวัด ครัวเรือนเกษตรกรประมาณ ๓๓,๙๙๐ ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๘ ของครัวเรือนทั้งหมด มีแรงงานภาคเกษตร จำนวน ๙๕,๓๐๘ ราย พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๒๓๑,๒๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๘ ของพื้นที่ทำการเกษตร รองลงมาเป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๓๘,๐๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๙ ของพื้นที่ทำการเกษตร ถั่วเหลือง จำนวน ๒๑,๒๓๕ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๑ ของพื้นที่ทำการเกษตร ตามลำดับ

จากรายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชและระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ประมาณการข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๗ จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๒/๖๓

ที่	ชนิดพืช	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ (ไร่)
๑	ข้าวนาปี	๓๔,๒๗๔	๒๓๑,๒๓๐
๒	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๘,๕๘๘	๑๓๘,๐๑๐
๓	ถั่วเหลือง	๔,๗๗๙	๒๑,๒๓๕
๔	กระเทียม	๕,๑๕๕	๑๙,๐๓๕
๕	กะหล่ำปลี	๑,๒๔๖	๙,๙๙๐
๖	กาแฟอาราบิกา	๒,๓๙๒	๗,๙๖๑
๗	ส้มเขียวหวาน	๒๙๓	๒,๒๔๓
๘	ถั่วลิสง	๔๑๒	๒,๐๗๕
๙	บุก	๑,๓๗๔	๓,๖๔๐
๑๐	งาขาว	๒๑	๘๐
๑๑	งาดำ	๙๖	๔๒๖

ข้อมูลจากรายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชและระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (มีนาคม ๒๕๖๔)

ตารางที่ ๒๘ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรปลอดภัย (GAP)จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี ๒๕๖๒

ที่	ชนิดพืช	ได้รับรอง GAP (ราย)
๑	ส้มเขียวหวาน	๓ ราย
๒	ข้าวโพดฝักสด	๓ ราย
๓	ถั่วลิสง	๖ ราย
๔	อะโวกาโด	๒๒ ราย
๕	พริกขี้หนูเม็ดเล็ก	๗๒ ราย
๖	งา	๑๘๔ ราย
๗	ถั่วเหลือง	๑๓๑ ราย
๘	กระเทียม	๓๖๖ ราย
๙	กาแฟอาราบิกา	๒๒๔ ราย
๑๐	พลัม	๗ ราย
๑๑	สาลี่	๗ ราย
๑๒	เสาวรส	๖๒ ราย
๑๓	ผักกาดหอม	๕๑ ราย
๑๔	คะน้า	๘๒ ราย
๑๕	ผักบุ้ง	๑๕ ราย
	รวมทั้งสิ้น	๑,๒๓๕ ราย

โดยมีข้อมูลพืชที่สำคัญ ดังนี้

๑. ข้าว

ตารางที่ ๒๙ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (คร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๓๑,๐๒๕**	**๒๙,๐๐๗**	**๓๐,๓๕๕**	**๓๔,๒๗๔**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๗๕๐	๓,๘๗๒	๓,๘๙๔	๔,๓๔๔
๒	อ.ขุนยวม	๒,๐๓๓	๒,๗๕๑	๒,๘๖๐	๓,๑๑๗
๓	อ.ปาย	๒,๖๕๙	๓,๔๐๙	๓,๔๔๔	๓,๘๕๙
๔	อ.แม่สะเรียง	๙,๙๔๖	๕,๔๗๓	๕,๖๙๐	๖,๓๓๑
๕	อ.แม่ลาน้อย	๖,๓๕๐	๔,๘๐๗	๕,๐๕๔	๕,๗๒๗
๖	อ.สบเมย	๕,๑๔๐	๔,๕๗๘	๖,๑๒๓	๗,๑๘๙
๗	อ.ปางมะผ้า	๒,๑๔๗	๓,๑๖๔	๓,๓๓๘	๓,๗๖๖

ตารางที่ ๓๐ เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๓/๖๔

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๗๒,๑๐๒**	**๑๗๔,๙๙๒**	**๑๙๕,๕๙๐**	**๒๓๑,๒๓๐**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๘,๔๐๓	๒๔,๔๔๖	๒๕,๙๗๗	๒๙,๔๓๗
๒	อ.ขุนยวม	๑๒,๖๕๑	๑๖,๗๕๘	๑๗,๘๔๐	๑๙,๗๖๙
๓	อ.ปาย	๑๖,๑๘๕	๒๒,๐๐๑	๒๒,๑๙๖	๒๔,๐๙๓
๔	อ.แม่สะเรียง	๕๖,๐๔๗	๓๕,๗๘๐	๓๗,๖๒๘	๔๒,๘๓๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๘,๔๐๘	๒๗,๓๓๐	๒๙,๕๗๖	๓๖,๑๘๔
๖	อ.สบเมย	๒๐,๑๑๕	๓๑,๒๖๒	๓๙,๔๗๕	๔๙,๔๖๗
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๐,๒๙๒	๑๗,๔๑๒	๒๒,๘๙๔	๒๙,๔๓๔

ตารางที่ ๓๑ ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่ ข้าวนาปีปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	<u>จ.แม่ฮ่องสอน</u>	<u>๔๔๔</u>	<u>๔๗๓</u>	<u>๔๓๒</u>	<u>๔๓๖</u>
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๔๐๔	๔๓๐	๔๒๐	๕๐๙
๒	อ.ขุนยวม	๔๗๐	๔๕๐	๔๖๘	๕๐๐
๓	อ.ปาย	๓๙๑	๔๖๖	๓๔๖	๓๐๘
๔	อ.แม่สะเรียง	๕๕๑	๕๔๖	๕๘๖	๔๙๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๖๒	๔๗๓	๔๐๑	๔๐๐
๖	อ.สบเมย	๔๐๑	๓๗๖	๔๐๑	๔๑๗
๗	อ.ปางมะผ้า	๓๖๖	๓๖๗	๓๔๓	๕๐๐

ตารางที่ ๓๒ ผลผลิตทั้งหมด ข้าว ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๓/๖๔

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมดข้าวนาปี			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)
	<u>จ.แม่ฮ่องสอน</u>	<u>๗๕,๗๗๖,๑๖๑</u>	<u>๘๒,๗๗๖,๗๒๑</u>	<u>๘๔,๕๓๑,๓๗๗</u>	<u>๑๐๐,๘๑๖,๒๘๐</u>
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๗,๔๓๙,๕๒๕	๑๐,๕๑๖,๙๑๓	๑๐,๙๑๐,๓๔๐	๑๔,๙๘๓,๔๓๓
๒	อ.ขุนยวม	๕,๙๒๓,๕๗๙	๗,๕๕๔,๐๐๓	๘,๓๔๙,๑๒๐	๙,๘๘๔,๕๐๐
๓	อ.ปาย	๖,๒๖๗,๖๘๐	๑๐,๒๖๔,๗๘๖	๗,๖๗๙,๘๑๖	๗,๔๒๐,๖๔๔
๔	อ.แม่สะเรียง	๓๐,๘๓๒,๗๖๙	๑๙,๕๖๗,๗๒๔	๒๒,๐๕๐,๐๐๘	๒๐,๙๘๖,๗๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๓,๕๖๗,๕๒๐	๑๒,๙๕๓,๖๐๐	๑๑,๘๕๙,๙๗๖	๑๔,๔๗๓,๖๐๐
๖	อ.สบเมย	๗,๙๗๐,๘๘๗	๑๑,๗๕๘,๒๖๓	๑๕,๘๒๙,๔๗๕	๒๐,๖๒๗,๗๓๙
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๗๗๔,๒๐๐	๖,๓๙๑,๙๔๕	๗,๘๕๒,๖๔๒	๑๔,๗๑๗,๐๐๐

ปัญหาที่พบ มีดังต่อไปนี้

๑. ราคาปัจจัยการผลิตที่สูงกว่าท้องตลาดทั่วไป เนื่องจากการขนส่งสินค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความยากลำบาก ทำให้ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้นตามค่าขนส่ง

๒. ปัญหาการระบาดของโรค และแมลง

๓. การประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมนาข้าว ในช่วงฤดูฝน

๔. พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้ขาดโอกาสในการได้รับการรับรอง GAP

แนวทางการส่งเสริม

๑. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดปัญหาสารพิษตกค้าง

๒. ส่งเสริมการทำการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อรวมกลุ่มกันในการบริหารจัดการพื้นที่ คน และสินค้าร่วมกัน

๓. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี โดยใช้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

๒. ถั่วเหลือง

ตารางที่ ๓๓ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลือง ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๓/๖๔

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ครร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ครร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ครร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ครร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๙,๒๑๑	๔,๙๒๒	๓,๘๔๔	๔,๗๗๙
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕๒๔	๓๘๑	๔๒๔	๔๑๐
๒	อ.ขุนยวม	๓๔๙	๓๖๔	๑๘๖	๑๙๐
๓	อ.ปาย	๑,๑๐๓	๗๐๙	๗๕๗	๑,๖๓๙
๔	อ.แม่สะเรียง	๔,๗๒๔	๗๕๐	๒๒๕	๕๖๖
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๕๐๒	๑,๕๙๐	๑,๗๕๕	๑,๓๔๗
๖	อ.สบเมย	๙๓๕	๑,๑๑๕	๔๖๗	๕๙๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๗๔	๑๓	๓๐	๓๒

ตารางที่ ๓๔ เนื้อที่ปลูกถั่วเหลือง ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกถั่วเหลือง			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓๕,๘๒๖	๓๐,๑๓๘	๒๒,๖๓๗	๒๑,๒๓๕
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๗๖๗	๑,๘๑๙	๒,๓๕๒	๒,๐๕๖
๒	อ.ขุนยวม	๑,๔๙๑	๑,๓๗๖	๘๙๘	๘๒๗
๓	อ.ปาย	๙,๒๐๙	๔,๘๓๙	๕,๐๔๘	๕,๐๓๕
๔	อ.แม่สะเรียง	๔,๖๘๖	๕,๘๐๓	๖๒๓	๑,๗๙๙
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๓,๑๒๐	๑๓,๗๐๑	๑๑,๓๔๐	๙,๒๖๘
๖	อ.สบเมย	๔,๑๔๕	๒,๕๔๔	๒,๒๖๖	๒,๑๗๓
๗	อ.ปางมะผ้า	๔๐๖	๕๕	๑๐๙	๗๗

ตารางที่ ๓๕ ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่ ถั่วเหลืองปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓๖๕	๓๔๕	๓๙๑	๓๕๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๙๕	๓๐๐	๒๙๕	๓๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๓๑๐	๓๘๕	๓๑๐	๓๑๐
๓	อ.ปาย	๓๖๙	๓๐๗	๓๙๕	๓๑๖
๔	อ.แม่สะเรียง	๒๙๐	๓๐๑	๓๘๕	๓๘๓
๕	อ.แม่ลาน้อย	๔๐๓	๓๙๒	๔๒๐	๓๖๗
๖	อ.สบเมย	๔๐๖	๒๗๙	๓๘๐	๔๑๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕๐	๒๕๐	๒๗๙	๒๕๐

ตารางที่ ๓๖ ผลผลิตถั่วเหลืองทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมดถั่วเหลือง			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑๒,๙๘๕,๓๐๙	๑๐,๔๐๘,๗๖๑	๘,๗๙๐,๖๖๕	๑,๗๐๑,๓๒๔
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๘๑๖,๘๒๕	๕๔๕,๗๐๐	๖๙๕,๐๒๐	๖๑๖,๘๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๔๕๖,๑๖๕	๕๓๐,๕๑๖.๘๐	๒๗๘,๔๕๗	๒๕๖,๓๗๐
๓	อ.ปาย	๓,๔๐๗,๑๐๐	๑,๔๘๘,๔๒๘	๑,๙๙๘,๙๔๐	๑,๕๙๑,๐๖๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๓๖๒,๒๙๔	๑,๗๔๗,๑๐๙	๒๓๙,๙๕๐	๖๘๙,๐๑๗
๕	อ.แม่ลาน้อย	๕,๑๘๗,๘๕๐	๕,๓๘๓,๖๗๐	๔,๖๘๖,๔๓๕	๓,๔๐๑,๓๕๖
๖	อ.สบเมย	๑,๖๕๓,๔๕๐	๗๐๙,๙๕๔	๘๖๑,๓๐๐	๙๐๑,๗๙๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๐๑,๖๒๕	๑๓,๑๕๐	๓๐,๕๖๒	๑๙,๒๕๐

แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการผลิตถั่วเหลืองคุณภาพ

๑. การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) และเมล็ด (Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพดี

๒. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) และเมล็ด(Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพ

๓. การรับรองมาตรฐานแหล่งการผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) ถั่วเหลือง

๔. การส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดเล็ก/กลางเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) และเมล็ด (Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพดี

๕. การสร้างและสนับสนุนเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) ดีไว้ใช้ในชุมชนและพัฒนาในเชิงพาณิชย์

๖. การพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้การผลิตสินค้าเกษตร ระบบการจัดการคุณภาพ การปฏิบัติตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) และมีความรู้เรื่องการผลิตพืชตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๗. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๘. การเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด

๙. การพัฒนา/เพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปถั่วเหลืองให้ตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

๑๐. การสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค ผู้ส่งออกและผู้เกี่ยวข้องในคุณภาพสินค้าเกษตร

๑๑. การเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรกับตลาดผู้รับซื้อผู้ส่งออก

๑๒. การจัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรและภาคเอกชน

๑๓. การวางแนวทางกลไกและมาตรการด้านการตลาดหลังการส่งเสริมเพื่อการผลิตถั่วเหลืองอย่างยั่งยืน

๓. กระเทียม

ด้วยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพภูมิอากาศที่มีความเย็นกว่าปกติ อันเอื้อต่อการเพาะปลูกพืชประเภทกระเทียมได้อย่างดียิ่ง จึงทำให้ชื่อเสียงของ "กระเทียมแม่ฮ่องสอน" เป็นที่ยอมรับ และถือเป็นแหล่งผลิตกระเทียมที่มีศักยภาพสูงแห่งหนึ่ง กระเทียมจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตาม พบว่าบางปีเกษตรกรจะประสบปัญหากระเทียมล้นตลาดจนทำให้ราคาตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะปลูกโดยตรง อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของกระเทียม ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นและยังเกิดปัญหาเรื่องโรคระบาดสร้างความเสียหายให้กับเกษตรกรด้วย ซึ่งจังหวัดได้มีแผนในการมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตกระเทียมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น พร้อมปรับลดต้นทุนให้ต่ำลง และนำแปลงเข้าสู่ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมหรือจีเอพี (GAP) เพื่อให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยป้อนเข้าสู่ตลาด

ตารางที่ ๓๗ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ครร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ครร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ครร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ครร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๕,๘๒๖**	**๔,๖๐๙**	**๕,๐๐๑**	**๕,๑๕๕**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑,๑๒๖	๑,๐๖๒	๘๙๙	๘๙๕
๒	อ.ขุนยวม	๘๑๒	๗๔๓	๕๗๑	๖๔๙
๓	อ.ปาย	๑,๕๒๔	๑,๓๔๑	๑,๖๑๑	๑,๖๐๖
๔	อ.แม่สะเรียง	๖๕๘	๓๖๔	๒๗๒	๖๖๙
๕	อ.แม่ลาน้อย	๖๔๔	๕๕๗	๕๕๕	๔๙๓
๖	อ.สบเมย	๔๖๐	๑๗๔	๔๒๐	๓๐๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๖๐๔	๓๖๘	๖๗๓	๕๓๘

ตารางที่ ๓๘ เนื้อที่ปลูกกระเทียม ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกกระเทียม			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๒๒,๒๕๒	๑๘,๙๓๔	๑๘,๙๘๓	๑๙,๐๓๕
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕,๕๕๕	๕,๓๘๔	๔,๕๑๖	๔,๒๙๐
๒	อ.ขุนยวม	๑,๗๕๕	๑,๓๘๘	๑,๓๕๕	๑,๗๑๙
๓	อ.ปาย	๘,๘๒๑	๗,๘๗๔	๗,๗๓๖	๖,๘๑๑
๔	อ.แม่สะเรียง	๙๙๗	๘๙๒	๕๘๔	๑,๐๙๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๕๙๖	๑,๔๔๑	๑,๖๙๐	๑,๙๗๐
๖	อ.สบเมย	๑,๐๖๑	๔๖๐	๘๔๕	๔๕๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๒,๔๖๔	๑,๔๙๑	๒,๒๕๗	๒,๗๐๐

ตารางที่ ๓๙ ผลผลิตกระเทียมเฉลี่ย กก./ไร่ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓,๒๕๙	๓,๑๙๔	๒,๙๑๔	๓,๐๔๑
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๕๐๐	๒,๘๖๗	๒,๗๑๓	๓,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๓,๐๐๐	๒,๙๙๗	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๓,๖๖๘	๓,๔๙๓	๓,๐๐๐	๓,๕๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๓,๔๒๓	๒,๙๗๑	๒,๙๐๙	๒,๙๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๘๘๘	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๖	อ.สบเมย	๔,๓๙๔	๓,๐๐๐	๒,๗๒๓	๒,๘๙๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๕๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐

ตารางที่ ๔๐ ผลผลิตกระเทียมทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตกระเทียมทั้งหมด			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๗๒,๕๑๙,๒๖๘	๖๐,๔๗๕,๑๙๖	๕๕,๓๖๘,๓๒๕	๕๗,๘๘๕,๔๓๕
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๘๘๗,๕๐๐	๑๕,๔๓๕,๙๒๘	๑๒,๒๕๒,๘๒๕	๑๒,๘๗๐,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๕,๒๖๕,๐๐๐	๔,๑๕๙,๘๓๖	๔,๐๖๕,๐๐๐	๕,๑๕๗,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๓๒,๓๕๕,๔๒๘	๒๗,๕๐๓,๘๘๒	๒๓,๒๐๘,๐๐๐	๒๓,๘๓๘,๕๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๓,๔๑๒,๗๓๑	๒,๖๕๐,๑๓๒	๑,๖๙๙,๐๐๐	๓,๑๗๕,๕๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓,๐๑๓,๒๔๘	๔,๓๒๓,๐๐๐	๕,๐๗๐,๐๐๐	๕,๙๑๐,๐๐๐
๖	อ.สบเมย	๔,๖๖๒,๐๓๔	๑,๓๘๐,๐๐๐	๒,๓๐๑,๐๐๐	๑,๓๐๐,๕๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๘,๖๒๔,๐๐๐	๔,๔๗๓,๐๐๐	๖,๗๗๒,๕๐๐	๘,๑๐๐,๐๐๐

๔. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพอากาศเอื้ออำนวย เหมาะกับการเพาะปลูก มีปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอ สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ และเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่ายทั้งหมด แต่ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนกว่าร้อยละ ๙๘ เป็นผลผลิตจากพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ มีการบุกรุกป่า และในหน้าแล้ง มีการปรับปรุงพื้นที่ เพื่อรอฤดูกาลปลูกใหม่ ซึ่งมีการเผาตอซัง ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมอย่างมาก ส่งผลให้เกิดหมอกควัน เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อีกประการหนึ่ง การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางเนื่องจากบริษัทที่เข้ารับซื้อจะเป็นผู้กำหนดเรื่องเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และการรับซื้อทำให้เกษตรกรไม่สามารถปฏิเสธต้นทุนดังกล่าวได้ เพราะบริษัทต้องการคุณภาพผลผลิต รวมถึงกำไรจากการจำหน่ายวัตถุดิบ ซึ่งราคารับซื้อจะขึ้นอยู่ที่บริษัทเป็นผู้กำหนด เกษตรกรไม่สามารถจะต้นทุนด้านใดได้เลย เพียงต้องลดปริมาณปุ๋ยเคมีหรือหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทน ส่วนค่าแรงงานนั้นนับวันมีแต่จะเพิ่มขึ้นและเป็นการยากที่จะลดต้นทุนในส่วนนี้ได้ อีกทั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีที่ตั้งโรงงานรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พ่อค้าคนกลางจะนำรถโม่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปรับซื้อตามจุดต่างๆ ทำให้เกษตรกรถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง และเวลาเก็บเกี่ยวรวบรวมต้องมีต้นทุนในการขนส่งเพิ่มอีก ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๔๑ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (คร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๙,๓๗๕**	**๘,๘๘๗**	**๑๐,๘๒๓**	**๑๘,๙๑๕**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๕๐	๖๕๐	๗๖๙	๑,๓๖๕
๒	อ.ขุนยวม	๑,๑๙๒	๙๓๕	๑,๙๙๔	๒,๐๓๐
๓	อ.ปาย	๑,๒๔๖	๑,๑๙๒	๑,๒๒๕	๓,๖๘๔
๔	อ.แม่สะเรียง	๒๘๗	๒๕๓	๔๐๒	๗๒๓
๕	อ.แม่ลาน้อย	๒,๒๙๐	๒,๔๓๕	๒,๖๐๐	๖,๑๒๐
๖	อ.สบเมย	-	-	๒๕๖	๒๑๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๗๑๐	๓,๔๒๒	๓,๕๗๗	๔,๗๘๓

ตารางที่ ๔๒ เนื้อที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๓/๖๔

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๗๕,๖๕๕**	**๗๓,๑๑๑**	**๘๖,๖๕๘**	**๑๑๖,๒๗๒**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕,๙๒๒	๕,๐๙๒	๖,๘๕๗	๖,๐๔๔
๒	อ.ขุนยวม	๑๑,๒๔๕	๗,๔๒๖	๑๗,๑๙๐	๑๘,๔๙๙
๓	อ.ปาย	๑๖,๕๓๙	๑๖,๑๘๖	๑๑,๑๙๖	๑๙,๖๒๔
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๔๔๖	๑,๒๓๖	๙๑๐	๕,๒๒๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๕,๒๖๕	๑๗,๙๓๓	๒๐,๐๖๕	๒๘,๘๔๓
๖	อ.สบเมย	-	-	๑,๙๑๑	๗๑๑
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕,๒๓๘	๒๕,๒๓๘	๒๘,๕๒๙	๓๗,๓๒๖

ตารางที่ ๔๓ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย กก./ไร่ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๙๓๗	๘๖๕	๘๖๗	๘๘๔
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๙๔๔	๘๗๒	๑,๑๓๙	๑,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๗๘๐	๗๓๐	๗๘๕	๗๘๐
๓	อ.ปาย	๙๙๙	๘๐๐	๘๘๗	๘๘๙
๔	อ.แม่สะเรียง	๘๐๑	๖๒๒	๑,๑๙๙	๗๔๖
๕	อ.แม่ลาน้อย	๘๙๓	๗๗๓	๖๒๓	๘๕๔
๖	อ.สบเมย	-	-	๙๒๒	๑,๒๐๖
๗	อ.ปางมะผ้า	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๙๕๓

ตารางที่ ๔๔ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๗๐,๘๔๔,๑๒๕	๕๘,๗๑๔,๒๔๗	๗๔,๙๗๙,๙๔๐	๑๐๒,๗๘๔,๔๔๘
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕,๕๙๑,๔๕๐	๔,๔๔๑,๕๒๕	๗,๘๑๑,๕๐๐	๖,๐๔๔,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๘,๗๗๑,๑๐๐	๕,๓๘๐,๐๙๒	๑๓,๔๙๑,๒๔๕	๑๔,๔๒๙,๒๒๐
๓	อ.ปาย	๑๖,๕๓๕,๐๐๐	๑๒,๙๔๘,๘๐๐	๙,๙๔๑,๘๔๐	๑๗,๔๔๕,๗๓๖
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๑๕๘,๕๐๐	๓๙๘,๙๓๐	๑,๐๙๑,๕๘๐	๓,๘๙๗,๘๕๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๓,๕๕๐,๐๗๕	๑๐,๓๐๖,๙๐๐	๑๒,๔๗๐,๒๗๕	๒๔,๖๓๑,๙๒๒
๖	อ.สบเมย	-	-	๑,๗๖๓,๐๐๐	๘๕๗,๔๖๖
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕,๒๓๘,๐๐๐	๒๕,๒๓๘,๐๐๐	๒๘,๔๑๐,๕๐๐	๓๕,๕๖๗,๘๖๖

๕. กะหล่ำปลี

ด้วยสภาพอากาศบนยอดดอยมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกกะหล่ำปลี และมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก จึงทำให้ผลผลิตกะหล่ำปลีห่อตัวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลผลิตที่สวยงามเป็นที่ต้องการของตลาด และมีราคาสูงตามไปด้วย ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเข้าไปบุกรุกพื้นที่ในเขตป่าเพื่อเพาะปลูกกะหล่ำปลี และมีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก

ตารางที่ ๔๕ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกกะหล่ำปลี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (คร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑,๕๑๔	๑,๐๕๓	๑,๒๔๕	๑,๒๔๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕๓	๕๓	๕๓	

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (คร.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (คร.)
๒	อ.ขุนยวม	-	-	-	๔๓
๓	อ.ปาย	๔๒	-	-	
๔	อ.แม่สะเรียง	๙๓๗	๖๐๗	๖๘๔	๖๕๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๗๕	๓๗๕	๓๗๘	๓๗๘
๖	อ.สบเมย	๑๐๑	๑๓	๑๒๕	๙๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๖	๕	๕	๘๐

ตารางที่ ๔๖ เนื้อที่ปลูกกะหล่ำปลี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกกะหล่ำปลี			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๔,๘๗๔**	**๙,๑๗๑**	**๑๐,๒๗๖**	**๙,๙๙๐**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕๙๕	๑๕๐	๓๘๒	
๒	อ.ขุนยวม	-	-	-	๑๖๕
๓	อ.ปาย	๖๒	-	-	
๔	อ.แม่สะเรียง	๑๒,๒๗๕	๗,๖๔๕	๗,๓๒๘	๘,๑๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๑๘๐	๑,๒๗๕	๑,๓๗๓	๕๒๘
๖	อ.สบเมย	๗๒๙.๒	๙๒	๑,๑๗๐	๑,๑๗๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๓๓	๙	๒๓	๒๗

ตารางที่ ๔๗ ผลผลิตกะหล่ำปลี เฉลี่ย กก./ไร่ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๖,๑๕๙**	**๔,๘๖๕**	**๖,๑๒๓**	**๖,๕๔๔**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑,๔๓๘	๗,๗๗๗	๓,๓๑๗	
๒	อ.ขุนยวม	-	-	-	๓,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๕๓๒	-	-	
๔	อ.แม่สะเรียง	๖,๘๖๖	๔,๙๙๑	๖,๙๕๙	๗,๒๖๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓,๖๕๖	๔,๐๓๓	๔,๔๐๙	๔,๒๕๙
๖	อ.สบเมย	๑,๔๙๙	๒,๐๐๐	๑,๒๘๒	๒,๔๑๙
๗	อ.ปางมะผ้า	๒,๐๑๗	๑,๐๐๐	๑,๑๗๕	๑,๑๕๕

ตารางที่ ๔๘ ผลผลิตกะหล่ำปลีทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๒/๖๓

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมด			
		ปี ๒๕๖๐/๖๑ (กก.)	ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๘๑,๑๙๗,๐๑๐**	**๔๔,๖๖๕,๕๙๕**	**๕๒,๐๓๓,๐๐๐**	**๖๕,๓๗๔,๕๖๐**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๔๐,๐๐๐	๑,๑๖๖,๖๖๗	๑,๒๖๗,๔๐๐	
๒	อ.ขุนยวม	-	-	-	๔๙๕,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๓๓,๐๐๐	-	-	
๔	อ.แม่สะเรียง	๗๖,๓๕๒,๕๐๐	๓๘,๑๖๓,๓๘๑	๔๕,๔๓๓,๐๐๐	๕๘,๘๐๖,๐๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓,๐๙๐,๐๐๐	๕,๑๔๒,๕๔๖	๔,๖๕๑,๕๐๐	๕๘,๘๐๖,๐๐๐
๖	อ.สบเมย	๑,๐๒๓,๐๑๐	๑๘๔,๐๐๐	๖๖๗,๐๐๐	๒,๘๓๐,๒๓๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๕๘,๕๐๐	๙,๐๐๐	๑๔,๑๐๐	๒,๘๓๐,๒๓๐

หมายเหตุ : เป็นตัวเลขประมาณการ

แหล่งที่มา : ข้อมูลจากระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร และระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ณ กรกฎาคม ๒๕๖๓)

ปัญหาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. พื้นที่ทำการเกษตรมีพื้นที่จำกัด ไม่มีเอกสารสิทธ์ ทำให้เกษตรกรขาดสิทธิประโยชน์หลายๆ ด้านจากทางราชการ เช่น การรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

๒. ด้านการคมนาคม ซึ่งระยะทางห่างไกลคมนาคมขนส่งลำบาก ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง

๓. ผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรต่ำ เนื่องจาก ขาดการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ ปัญหาโรคแมลงและขาดเทคโนโลยีด้านการจัดการ

๔. ช่องทางการกระจายสินค้า การตลาดสินค้าเกษตรมีค่อนข้างน้อยไม่คล่องตัว ขาดการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ประเทศหรือเชื่อมโยงน้อย

๕. ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรยังไม่หลากหลาย ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด

๖. เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม เชื่อมโยงเครือข่ายให้เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรของเกษตรกร พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ได้แก่ การใช้พันธุ์ดี ลดการใช้สารเคมี การจัดการผลผลิต มาตรฐานการผลิต (เกษตรปลอดภัย,GAP,เกษตรอินทรีย์) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒. ส่งเสริมการจัดการเกษตรตามรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านการผลิตของเกษตรกรและการดำเนินงานบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ เชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรอื่นๆ เช่น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๓. ส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างแบรนด์สินค้า ให้มีคุณภาพและสร้างความมั่นใจปลอดภัยต่อผู้บริโภคในด้านสุขภาพ อนามัย (อย.,ฮาลาล,GMP) พัฒนาสินค้าจากวิสาหกิจชุมชนสู่สินค้า OTOP ,ของฝากที่ระลึกของจังหวัด

๔. พัฒนาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัดอย่างครบวงจร เช่น ไม้ผล เมืองหนาว(กาแฟ ไม้ผลอื่นๆ) ถั่วเหลือง ถั่วลิสง งา กะหล่ำปลี พริกกะเหรี่ยง เป็นต้น ตั้งแต่พัฒนาส่งเสริมด้านการปลูก จนถึงเก็บเกี่ยวแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการเกษตร รวมถึงการตลาด โดยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน

๕. มีการจัดการด้านผลผลิตของเกษตรกร การตลาด จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรเพื่อกระจายผลผลิตของเกษตรกร เชื่อมโยงด้านการตลาดให้สินค้าเกษตร โดยมีการบูรณาการในหน่วยงานปลายน้ำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พัฒนาชุมชนจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด

๖. เพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้ Smart Officer และ Smart Office ได้แก่ ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร MRCF ,ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร พัฒนาโดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มองภาพรวม “พื้นที่-คน-สินค้า”

๗. พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer , Young Smart Farmer มีความรู้ความสามารถในการผลิตการบริหารจัดการและการตลาด ใช้เทคโนโลยีที่เหมาสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ

๘. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งบริหารจัดการเพิ่มอำนาจการต่อรอง สร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรเชื่อมโยงและสนับสนุนกับผู้ประกอบการ

๙. นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติ เพื่อความยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำริ ให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาภาคการเกษตร

๑๐. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศ เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร ชุมชนและท้องถิ่น

๑๑. ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตรที่สร้างชื่อเสียงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายของผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป และประเทศ

๑๒. บูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาด้านการเกษตรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

๑๓. จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อให้มีแนวทางในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวง กรม กลุ่มจังหวัดและจังหวัด

ข้อมูลพืชที่มีศักยภาพสามารถส่งเสริมการเพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๓

๑) ถั่วเหลือง

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

ถั่วเหลืองเป็นพืชที่มีความสำคัญในฐานะพืชสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ รัฐบาลได้มีนโยบายพัฒนาเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์รองรับประชาคมอาเซียน(Seed Hub Center) โดยมีแหล่งผลิตหลักอยู่ภาคเหนือตอนบนบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และลำปาง ในปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองรวมทั้ง ๒ รุ่นมากที่สุดของภาคเหนือตอนบน จำนวน ๔๓,๐๙๙.๙๕ ไร่ ผลผลิต ๑๓,๐๗๕,๐๖๕ กิโลกรัม ผลผลิตต่อไร่ ๓๐๓ กิโลกรัม เมื่อพิจารณาแยกเป็นถั่วเหลืองรุ่น ๑ มีพื้นที่ ๓๗,๓๓๖.๕ ไร่ และถั่วเหลืองรุ่น ๒ พื้นที่ ๕,๗๖๓.๔๕ ไร่ (รายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชแบบรายปี พ.ศ.๒๕๕๙/๒๕๖๐ กรมส่งเสริมการเกษตร) รายได้ภาพรวมประมาณ ๒๓๔ ล้านบาท และในปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑ นี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง(รุ่น ๑)

๓๗,๓๖๐ ไร่ จำนวนผลผลิตประมาณ ๑๓,๑๘๓,๒๐๘.๓๐ กิโลกรัม (รายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชแบบรายปี พ.ศ.๒๕๖๐/๒๕๖๑ กรมส่งเสริมการเกษตร) พันธุ์ถั่วเหลืองที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่สายพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ (ปลูกมากใน จ.เชียงใหม่และลำปาง) เป็นเกรดแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร และพันธุ์สจ.๕(ปลูกมากใน จ.แม่ฮ่องสอน) เป็นถั่วเหลืองเกรดน้ำมัน

ในปัจจุบันพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองลดลง เนื่องจากผลตอบแทนของพืชอื่นดีกว่าเช่น ข้าวนาปรัง แม้กระนั้นก็ตาม เนื่องจากถั่วเหลืองเป็นพืชที่สะท้อนถึงคุณค่าของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และพืชที่ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้เกษตรกรยังคงตัดสินใจเลือกปลูกถั่วเหลืองในหลายพื้นที่ ในขณะเดียวกันความต้องการใช้ถั่วเหลืองของอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีปริมาณมากกว่าผลผลิตที่มีอยู่ จึงต้องนำเข้ามาจากแหล่งผลิตนอกประเทศ แต่ด้วยจุดเด่นของถั่วเหลืองที่ปลูกในประเทศไทยเป็นถั่วเหลือง Non-GMOs จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพิ่มความสามารถในการผลิตรวมทั้งการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานถั่วเหลืองเพื่อได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและความปลอดภัยได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดตั้งแต่การผลิตเมล็ดพันธุ์ การใช้เมล็ดพันธุ์ดี การผลิตด้วยหลักการเกษตรดีที่เหมาะสม วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปเช่น น้ำนมถั่วเหลือง เต้าเจี้ยว เป็นต้น การพัฒนาระบบฐานข้อมูล ตลอดจนการจัดเวทีให้ผู้ค้าและผู้ผลิตได้เจรจาการซื้อขายระหว่างกัน

ปัจจุบันเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองเกิดภาวการณ์การขาดแคลนพันธุ์ดีสำหรับปลูกเป็นพันธุ์ขยาย องค์ความรู้ในการใช้เมล็ดพันธุ์และการใช้ปุ๋ยสูตรที่ถูกต้อง รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ล้วนแต่เป็นปัจจัยทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพการผลิต ส่งผลให้ได้รับผลผลิตต่อไร่ต่ำ อีกทั้งตลาดและผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารเป็นความต้องการของประชาชนในแต่ละประเทศ ซึ่งทุกประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านอาหารปลอดภัย เพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของผู้บริโภค รวมถึงการสร้างความเข้าใจและตัดสินใจร่วมกันระหว่างเกษตรกรผู้ผลิต ผู้ส่งออกและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนด หากไม่ดำเนินการย่อมส่งผลต่อธุรกิจของตนเอง ยังเป็นการสร้างโอกาสทางการค้า และความสามารถเข้าถึงตลาดได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีการรับรองมาตรฐาน

<u>แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการผลิตถั่วเหลืองคุณภาพ</u>

๑. การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) และเมล็ด (Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพดี

๒. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) และเมล็ด(Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพ

๓. การรับรองมาตรฐานแหล่งการผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) ถั่วเหลือง

๔. การส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดเล็ก/กลางเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) และเมล็ด (Grain) ถั่วเหลืองคุณภาพดี

๕. การสร้างและสนับสนุนเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์(Seed) ดีไว้ใช้ในชุมชนและพัฒนาในเชิงพาณิชย์

๖. การพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้การผลิตสินค้าเกษตร ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) และมีความรู้เรื่องการผลิตพืชตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๗. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

๘. การเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการด้านการตลาด

๙. การพัฒนา/เพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปถั่วเหลืองให้ตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

๑๐. การสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค ผู้ส่งออกและผู้เกี่ยวข้องในคุณภาพสินค้าเกษตร

๑๑. การเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรกับตลาดผู้รับซื้อผู้ส่งออก

๑๒. การจัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรและภาคเอกชน

๑๓. การวางแนวทางกลไกและมาตรการด้านการตลาดหลังการส่งเสริมเพื่อการผลิตถั่วเหลืองอย่างยั่งยืน

<u>ประโยชน์ที่คาดว่าได้รับ</u>

๑. เกษตรกรสามารถยกระดับองค์ความรู้และแนวทางการปฏิบัติที่ดีและถูกต้องของตนเองได้

๒. เกษตรกรสามารถยกระดับคุณภาพชีวิต ลดปัญหาความยากจนได้

๓. เกษตรกรสามารถสร้างมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) และเมล็ด (Grain) เป็นแหล่งผลิตถั่วเหลืองคุณภาพดีได้

๔. เกษตรกรสามารถผลิตถั่วเหลืองตรงตามความต้องการของตลาดผู้บริโภค ผู้รับซื้อและส่งออกได้

๕. กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ มีความเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดีขึ้น

๖. เพิ่มช่องทางการตลาด ลดปัญหาการถูกกดราคา/ราคาผลผลิตตกต่ำ

๗. สร้างอัตลักษณ์ให้กับแต่ละพื้นที่/อำเภอ/จังหวัด

๒) ไผ่เศรษฐกิจ

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไผ่ทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สูง เพื่อลดการเผาและหมอกควันในการเตรียมพื้นที่ปลูกพืชไร่บนพื้นที่สูง ปัญหาจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการปลูกข้าวโพด ลดการพังทลายของหน้าดิน และสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตของไผ่ เช่น ไม้ไผ่ หน่อไม้ เป็นต้น และสามารถรวมกลุ่มเกษตรกรพัฒนาอาชีพในการทำทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่จำหน่ายได้

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

๑. ลดการเผาในพื้นที่การเกษตรเนื่องจากการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ล้มลุกบนพื้นที่สูง

๒. แก้ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

๓. แก้ปัญหาการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ลดปัญหาการพังทลายดิน

<u>แนวทางการส่งเสริมการเพาะปลูกไผ่เศรษฐกิจ</u>

ส่งเสริมให้มีการปลูกไผ่ซางหม่นซึ่งเป็นไม้ยืนต้นเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากไผ่เป็นพืชพื้นถิ่นสามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทนแล้ง มีอายุยาวนาน โรคและแมลงรบกวนมีน้อย ต้นทุนต่ำ เพาะปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หลายปี สามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งในชุมชนและในเชิงอุตสาหกรรม มีตลาดรองรับอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง (อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่) โดยส่งเสริมให้จัดทำแปลงสาธิตการปลูกไผ่ใน ๓ อำเภอ อำเภอละ ๒๐ แปลง (แปลงละ ๑ ไร่) รวมทั้งสิ้น ๖๐ ไร่ (ปี๖๒)

๓) กาแฟ

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

กาแฟเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อระบบการปลูกพืชในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากกาแฟเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่ป่า และอยู่ร่วมกับป่าได้ จึงเกิดระบบวนเกษตรขึ้นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลดลงเพราะมีพืชเชิงเดี่ยวเข้ามาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมากขึ้น จึงทำให้กาแฟเป็นอีกพืชที่น่าส่งเสริม อีกทั้งปัจจุบันการบริโภคกาแฟในทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นวัยทำงาน จนถึงวัยเรียน เริ่มมีการบริโภคมากขึ้นจึงทำให้ประเทศไทยมีการนำเข้ากาแฟจากต่างประเทศเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ ดังนั้นจึงเห็นว่ากาแฟ ณ ปัจจุบันเป็นพืชที่มีมุมมองในด้านการตลาดที่น่าสนใจ เนื่องด้วยปริมาณผลผลิตในประเทศไทยไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้น การส่งเสริมปลูกกาแฟในพื้นที่ป่าไม้ จึงเป็นแนวทางที่สำคัญและนำมาใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้อย่างยั่งยืน คือ รายได้ยั่งยืน ป่าไม้ยั่งยืน คุณภาพชีวิตยั่งยืน

แหล่งผลิตกาแฟในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ทั้ง ๗ อำเภอ แต่มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง รวมพื้นที่ปลูกในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๖,๗๒๕ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๓๐๐-๔๐๐ กก./ไร่ เก็บเกี่ยวผลผลิตช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ ของทุกปี ราคาขายกาแฟ เชอร์รี่ กิโลกรัม ละ ๒๐ บาท ราคาขายกาแฟกะลา กิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท ราคาขายกาแฟสาร กิโลกรัมละ ๑๘๐ บาท ราคาขายกาแฟคั่ว กิโลกรัมละ ๕๐๐ บาท

<u>แนวทางในการส่งเสริมการปลูกกาแฟ</u>

๑. นำเกษตรกรไปเรียนรู้กระบวนการผลิตกาแฟที่ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เกษตรที่สูง) เนื่องจากทางศูนย์ได้มีการจัดทำจุดเรียนรู้ด้านกาแฟโดยเฉพาะให้กับเกษตรกรที่สนใจปรับเปลี่ยนพืชเชิงเดี่ยวแล้วมาปลูกกาแฟทดแทน พร้อมทั้งเมื่อได้เรียนรู้กระบวนการทั้งหมดแล้วทางศูนย์ฯยังพร้อมที่จะสนับสนุนกล้ากาแฟที่ได้มาตรฐานให้กับเกษตรกรนำไปปลูกในพื้นที่การเกษตรของตนเอง จากนั้นเข้าไป จัดทำแผนการผลิตและแผนความต้องการเพื่อพัฒนาด้านกาแฟให้เกิดการขยายพื้นที่เพื่อให้ลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวให้ได้มากยิ่งขึ้น

๒. ส่งเสริมการปลูกกาแฟตามระบบมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกรที่สมัครใจและอยู่ในพื้นที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟ

๓. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มาปลูกกาแฟมากยิ่งขึ้นเพื่อจะให้เกษตรกรรุ่นใหม่นั้นมีแนวคิดการตลาดออนไลน์เข้ามาควบคู่ในการจัดการเรื่องการตลาดสมัยใหม่ อีกทั้งการสร้างเครือข่ายระหว่างจังหวัดที่ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิดรูปแบบตลาดนำการผลิต ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔) บุก

"บุกเนื้อทรายหรือบุกไข่" พบมากบริเวณแนวเขตผืนป่าชายแดนฝั่งตะวันตกของประเทศไทย ติดต่อกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ตาก และแม่ฮ่องสอน พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสาละวินเขตอำเภอสบเมย แม่สะเรียง แม่ลาน้อย และขุนยวม โดยมีมากที่สุดในเขตอำเภอสบเมย ในแต่ละปีคาดการณ์ว่ามีการขุดหัวบุกเพื่อจำหน่ายให้กับโรงงานรับซื้อของเอกชนประมาณ ๒,๕๐๐ ตัน (สองล้านห้าแสนกิโลกรัม) คิดเป็นมูลค่าโดยรวมประมาณ ๑๕ ล้านบาท/ปี ในลักษณะของการให้สัมปทานและการเก็บหาของป่า สำหรับในพื้นที่อำเภอสบเมย เป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง(บ้านแม่สามแลบ) ภายใต้หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้มีการจัดระบบพื้นที่ เกษตรกร และการบริหารจัดการด้านการตลาด "บุก" ตลอดจนการจัดระบบการส่งเสริมการปลูก การรักษาแหล่งพันธุกรรมบุกให้สอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมการปลูก "บุก" ตามนโยบายจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีหน่วยงานร่วมบูรณาการ

ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

๑. การจัดเวทีชุมชน

๒. การทำพิกัดแผนที่รายแปลงเกษตรกรผู้ปลูกบุก

๓. การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร

๔. การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์การแปรรูปบุก เช่น เตาอบบุก ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล โดยมุ่งเน้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป็นหลัก

๕. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

<u>แนวทางการส่งเสริม</u>

การกำหนดแผน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต "บุกทั้งระบบ" จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรวัตถุดิบต้นทางจากธรรมชาติจนเกินกำลังการผลิตของป่า และการยกระดับแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนการคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ น้ำ และป่าไม้ ภายใต้มิติของการสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชนที่มีความสอดคล้องกับแนวทางตามพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในรัชกาลที่ ๙ ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ทำกินของเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ (ระบบแผนที่รายแปลง) และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนและความสำเร็จของการพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เกิดจาก "บุก" โดยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน

๔) อะโวคาโด

อะโวคาโด หรือ **ลูกเนย** (อังกฤษ: avocado) เป็นผลไม้ที่มีเนื้อมันเป็นเนย เป็นต้นไม้พื้นเมืองของรัฐปวยบลาในประเทศเม็กซิโก จัดเป็นพืชดอกในวงศ์ Lauraceae ซึ่งอยู่ในวงศ์เดียวกับอบเชย , กระวาน และเบย์ลอเรล (bay laurel) ผลของอะโวคาโดมีรูปทรงคล้ายสาลี่ รูปไข่ หรือรูปกลม มิชชันนารีชาวอเมริกันนำมาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกที่จังหวัดน่าน ต่อจากนั้นจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ นำอะโวคาโดมาปลูกมากขึ้น

อะโวคาโดเป็นไม้ยืนต้น ต้นโตเต็มที่สูงถึง ๑๘ เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อน ผิวขรุขระ ใบสีเขียวสด ดอกขนาดเล็ก สีเขียวอมเหลือง ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งผลกลมรีหรือทรงลูกแพร์ มีทั้งพันธุ์เปลือกหนาและเปลือกบาง เนื้อสีเขียวออกเหลือง รสมัน เนื้อละเอียด ไม่มีกลิ่น มีเมล็ดเดียว มีรกหุ้มเมล็ด อะโวคาโดแบ่งเป็น ๓ เผ่าคือ

๑. เผ่ากัวเตมาลา ผลสีเขียว ขั้วผลขรุขระ เมล็ดเรียบเล็กค่อนข้างกลม เนื้อหนา ไขมันสูง ชอบอากาศหนาวเย็นปานกลาง เช่น

๑.๑ พันธุ์แฮส (Hass)

๑.๒ พันธุ์พิงค์เคอตัน (Pinkerton)

๒. เผ่าอินดีสตะวันตก ผิวผลเรียบเป็นมัน สีเขียวอมเหลือง เปลือกหนา เมล็ดอยู่ในโพรงเมล็ดอย่างหลวม ๆ รสหวานอ่อน ไขมันน้อย ชอบอากาศร้อน เช่น

๒.๑ พันธุ์ปีเตอร์สัน (Peterson)

๓. เผ่าเม็กซิโก ผลเล็กเรียบ เมื่อแก่สีม่วง เปลือกบางกว่าอีก ๒ เผ่า เปลือกหุ้มเมล็ดบาง เมล็ดใหญ่อยู่ในโพรงเมล็ดอย่างหลวม ๆ มีไขมันมากที่สุด ทนอากาศเย็นได้ดีที่สุด

ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก

เนื่องด้วยอะโวคาโดเป็นไม้ผลยืนต้น ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ๆมีความหลากหลายทางภูมิประเทศซึ่งสามารถปลูกต้นอะโวคาโดได้ทั้งพื้นที่ราบและพื้นที่สูงตามสายพันธุ์ของอะโวคาโด และเป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งยังเป็นพืชที่รักษาป่าไม้ เพราะเป็นพืชที่ต้องการความร่มเงาควบคู่กับการเจริญเติบโตของอะโวคาโด จึงเป็นพืชที่ให้คุณทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางการส่งเสริม

การกำหนดแผน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต อะโวคาโด โดยใช้พื้นที่โครงการพระราชดำริฯเป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายเข้าสู่ทุกพื้นที่โดยเป็นความต้องการของเกษตรกร เหตุด้วยการปลูกอะโวคาโดจะต้องใช้เวลา ๕-๗ ปี ถึงจะออกผลผลิต จึงวางแนวทางให้ปลูกพืชล้มลุกแซมในพื้นที่ๆปลูกอะโวคาโดเพื่อเกษตรกรจะได้มีรายได้ รายเดือน และรายปี ในช่วงรอผลผลิต อีกทั้งประสานหน่วยงานที่เพาะต้นกล้าและมีความรู้ทางวิชาการด้านอะโวคาโดเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาอะโวคาโด ให้กับเกษตรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำหรับพืชล้มลุกที่จะปลูกแซมในพื้นที่แปลงอะโวคาโด้ คือ พริก สมุนไพร และบุก

๖) ด้านปศุสัตว์

สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและใช้แรงงานเท่านั้นเหลือจากการบริโภคจึงจำหน่ายลักษณะการเลี้ยงพึ่งพาอาหารตามธรรมชาติเป็นหลัก ถึงแม้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะส่งเสริมให้เลี้ยงเพื่อจำหน่ายก็ตาม แต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้การผลิตสัตว์ เช่น ไก่ โค กระบือและสุกร เป็นการผลิตและเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง ณ ปัจจุบันยังไม่มีการผลิตเพื่อเป็นธุรกิจฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายไปยังต่างพื้นที่เท่าที่ควร

ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากข้อมูลจำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๖๓ พบว่ามีการเลี้ยงไก่มากที่สุด รองลงมาคือ โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด แพะและแกะ ตามลำดับโดยเฉพาะไก่และโคเนื้อที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงไก่และโคเนื้อของโครงการที่เป็นภารกิจของหน่วยงาน ทำให้มีแหล่งวัตถุดิบประเภทเนื้อสัตว์เพียงพอในการบริโภคภายในจังหวัดและยังสามารถจำหน่ายออกไปยังจังหวัดใกล้เคียงทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงควรสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตารางที่ ๔๙ ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปี	จำนวนเกษตรกร	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)						
		ไก่	เป็ด	สุกร	แพะ	แกะ	โคเนื้อ	กระบือ
๒๕๕๘	๑๑,๐๖๕	๒๙๐,๘๘๓	๕,๕๒๓	๓๑,๐๘๕	๙๐๑	๒๗	๒๗,๗๐๑	๑๐,๘๕๕
๒๕๕๙	๑๑,๔๓๒	๓๑๕,๓๕๔	๕,๑๗๘	๓๑,๕๗๐	๖๒๘	๒๗	๒๕,๗๙๓	๑๐,๗๔๓
๒๕๖๐	๑๑,๕๓๖	๓๒๓,๒๘๕	๕,๕๗๗	๓๓,๗๐๐	๘๘๙	๔๕	๓๑,๐๔๕	๑๕,๔๒๖
๒๕๖๑	๑๗,๒๒๐	๕๗๒,๕๗๒	๘,๔๒๐	๔๔,๖๘๒	๒,๑๖๕	๔๖	๕๙,๗๑๘	๒๙๘๒๕
๒๕๖๒	๑๘,๕๘๕	๖๕๓,๔๔๘	๑๑,๖๘๔	๕๖,๔๘๖	๒,๔๒๕	๑๙๒	๗๑,๘๑๐	๓๙,๒๘๔
๒๕๖๓	๒๐,๔๐๔	๗๓๖,๐๘๐	๑๔,๗๕๖	๖๕,๔๔๑	๒,๕๑๑	๑๒๑	๗๔,๙๗๗	๓๘,๔๗๒

จุดแข็งด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยใช้แรงงานในครัวเรือน
๒. มีแหล่งอาหารสัตว์ท้องถิ่นที่มีปริมาณมากและราคาถูก และมีผลพลอยได้จากการเกษตร
๓. มีระบบการเลี้ยงที่สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔. ความนิยมเลี้ยงและบริโภค สัตว์พื้นเมือง ซึ่งเป็นพันธุ์ถิ่นท้องที่เลี้ยงง่าย ทนทาน ความสามารถกินอาหารเหลือใช้ทางการเกษตรได้อย่างดี

จุดอ่อนด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ให้มีพันธุ์กรรมที่ดีขึ้น
๒. การจัดการเลี้ยงดูและการป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน
๓. ช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสัตว์ของเกษตรกร
๔. โรงฆ่าสัตว์มาตรฐานยังมีน้อยไม่ครอบคลุมทุกอำเภอ/พื้นที่
๕ การรวมกลุ่มในการเลี้ยงสัตว์เพื่อผลิตสัตว์จำหน่ายมีน้อย

โอกาสด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์คุณภาพดีมีสูงขึ้นตลอดเวลาได้แก่นักท่องเที่ยวและ ผู้บริโภคภายในประเทศ
หันมาบริโภคเนื้อสัตว์คุณภาพและสะอาด-ปลอดภัย
๒. เชื่อมโยงเครือข่ายโลจิสติกขนส่งสินค้า
๓. หาพันธมิตรผู้ค้าทางการค้า
๔. สร้างและพัฒนาตลาด e-commerce
๕. เชื่อมโยงการท่องเที่ยว"ปศุสัตว์ท่องเที่ยว"เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเป็นอันดับต้น ๆ

อุปสรรคด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ด้านเกษตรกร

๑. การสื่อสารระหว่างตัวเกษตรกรและเจ้าหน้า ที่สื่อสารภาษาชนเผ่าเข้าใจตรงกันได้ลำบาก
๒. การส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากหนทางในพื้นที่เลี้ยงสัตว์มีความห่างไกลและใช้เวลาในการเดินทางยาวนาน
๓. วิถีชีวิตในการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการส่งเสริมและปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงให้ทันต่อเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่เป็นไปได้ยาก

- ด้านเจ้าหน้าที่

๑. ปัญหางานส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเจ้าที่มีน้อย และมีการโยกย้ายของข้าราชการบ่อย ทำให้งานไม่ต่อเนื่องและเกษตรกรหมดความเชื่อถือต่อหน่วยงาน

- ด้านแผนงานของกรมปศุสัตว์

๑. แผนงานการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ส่วนมากเขียนโครงการโดยรวมทั่วประเทศ โดยไม่คำนึงถึงสภาพพื้นที่ วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของเกษตรกร จึงทำให้โครงการต่างๆ ดำเนินการ ไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร

แนวทางการแก้ปัญหา และการพัฒนาด้านการปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- รวบรวมปัญหาอุปสรรคต่างๆ เสนอไปยังกรมปศุสัตว์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาด้านปศุสัตว์ต่อไป

๗) ด้านประมง

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงแหล่งธรรมชาติ คือ น้ำไหลผ่านภูเขาสูงมายังระดับล่างโดยตลอดยังไม่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ หรือแหล่งทำการประมงขนาดใหญ่ แหล่งจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติได้จากแม่น้ำสายหลัก ๓ สาย คือ แม่น้ำปาย แม่น้ำยวม และแม่น้ำแม่สะมาด นอกจากนี้ยังมีแหล่งทำการประมงขนาดเล็ก ตามบริเวณอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กหรือบริเวณทำนบเหมืองฝาย ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากกรมประมง โดยการปล่อยพันธุ์ปลาลงในแหล่งน้ำเหล่านี้

ตารางที่ ๕๐ จำนวนผู้เลี้ยงและปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง

อำเภอ	ผู้เลี้ยง	พื้นที่เลี้ยง (ไร่)	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง (กิโลกรัม)				
			ปลานิล	ปลาตะเพียน	ปลาดุก	ปลาไน	ปลายี่สก
เมือง	๑๔๘	๑๔๕.๓๐	๒๑,๙๖๗.๖๐	๒,๘๕๕.๗๐	๒๖,๖๙๙.๒๐	๑๙๑๒.๕๐	๔๓๖.๐๐
ปาย	๒๗๓	๘๓.๔๐	๑๒,๔๓๐.๑๐	๘๗๑.๙๐	๑๕,๗๒๑.๐๐	๔๐.๐๐	-
ปางมะผ้า	๙๕	๑๔.๗๙	๓,๓๓๕.๐๐	๑๔๙.๐๐	๑,๙๙๐.๒๐	๔๑.๐๐	-
ขุนยวม	๒๘๙	๑๑๑.๐๙	๑๗,๘๒๗.๗๐	๓,๕๗๔.๒๐	๙,๓๔๘.๕๐	๒๒๖.๐๐	-
แม่สะเรียง	๒๐๘	๙๘.๔๕	๗,๗๒๖.๒๐	๘๖๕.๔๐	๑๒,๗๐๔.๒๐	-	-
แม่ลาน้อย	๖๔	๔๙.๒๕	๔,๑๖๗.๐๐	๙๙๖.๐๐	๕,๙๙๖.๒๐	-	-
สบเมย	๑๙๕	๔๙.๓๘	๒,๗๙๗.๐๐	๗๕๐.๐๐	๓,๙๕๓.๒๐	๙๙.๐๐	-
รวม	๑,๕๔๒	๕๕๒	๗๐,๒๕๐.๖๐	๑๐,๐๖๒.๒๐	๗๖,๔๑๒.๕๐	๒,๓๑๘.๕๐	๔๓๖.๐๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๘) ด้านอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก และเป็นวิสาหกิจในครอบครัวซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ ทำให้การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไม่เติบโต เนื่องมาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าอนุรักษ์ ประกอบกับเส้นทางคมนาคมทางบกมีลักษณะที่คดเคี้ยวผ่านภูเขาสูงชันและหุบเขา ทำให้การขนส่งค่อนข้างลำบากและใช้เวลามากส่งผลให้ต้นทุนสินค้ามีราคาสูง นอกจากนั้นจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังขาดปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน อาทิ สิทธิ์ในที่ดินทำกิน หรือยังขาดการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร ซึ่งอุปสรรคดังกล่าว ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักลงทุนจากภาคอุตสาหกรรมเข้ามาลงทุนในพื้นที่

ตารางที่ ๕๑ สถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาต

รายการ	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔
จำนวนโรงงาน	๑๑๔	๑๒๔	๑๒๙	๖๖	๖๕	๖๕

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : เนื่องจาก กฎหมายโรงงานมีการแก้ไข เพิ่มเติม ให้(โรงงานขนาดเล็กที่มีเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน ๕๐ คน ไม่เข้าข่าย ตามประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒) ทำให้จำนวนโรงงานที่เข้าข่ายตามกฎหมายลดลง และเงินทุนลดลงตามไปด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

๑. ปัจจัยลบที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุน

๑.๑ ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน

๑.๒ พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนร้อยละ ๘๗ เป็นพื้นที่ป่าและเขตป่าอนุรักษ์ ประชาชนไม่มีโฉนดที่ดิน หรือเอกสารสิทธิ์ ทำให้ไม่สามารถนำไปขอกู้เงินกับธนาคารพาณิชย์ มาลงทุนหรือขยายกิจการได้

๑.๓ สภาพภูมิประเทศไม่เอื้อต่อการลงทุน เนื่องจากมีภูเขาและเส้นทางสัญจรทางบกมีสภาพคดเคี้ยวและสูงชัน ซึ่งไม่เหมาะสมกับการขนส่งสินค้าในปริมาณที่มีเป็นจำนวนมาก

๒. ปัจจัยบวกที่ส่งผลต่อการลงทุน

๒.๑ รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ โดยมีนโยบายสนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่มีความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน มีความพร้อมในด้านวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัย ได้กู้ยืมเงินไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ เพื่อนำไปต่อยอดกิจการ

๒.๒ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะช้าลง การอุปโภคสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นอาหารเพื่อสุขภาพหรืออาหารเสริมมากขึ้น ซึ่งนับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการให้กับผู้ประกอบการ

๒.๓ ภาครัฐมีการปรับสมดุล การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้อำนาจในการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้กับพื้นที่อย่างเหมาะสม การปรับโครงสร้างภาครัฐให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความตระหนักให้กับข้าราชการให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๔ การปรับโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคม ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ไม่มีถนนชำรุด หรือดินลูกรัง ส่วนไฟฟ้าไม่ควรดับหรือตกบ่อยเพราะทำให้ผู้ประกอบการต้องรับภาระค่าใช้จ่ายค่าซ่อมแซมเครื่องจักรที่เกิดความเสียหายจากกระแสไฟฟ้าตกหรือดับ

๒.๕ การพัฒนาตามแนวตะเข็บชายแดนที่เป็นจุดผ่อนปรนชั่วคราวให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในพื้นที่ Special Economic Zones (SEZ) ชายแดน การส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม ตลอดจนการลดความซ้ำซ้อนของกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน โดยยกเลิก ปรับปรุงแก้ไข หรือควรตราขึ้นใหม่ทั้งฉบับ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

แนวโน้มการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวโน้มการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จะลดลงในปี ๒๕๖๔ เนื่องจากโรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยกกรวด หิน ทราย ที่มีใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน จำนวน ๑๐ โรงงาน ขาดแคลนวัตถุดิบกรวด หิน ทราย ที่เป็นไปตามกฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถอนุญาตขุดตักดิน ทรายในที่ดินกรรมสิทธิ์ สำหรับงานก่อสร้างในรัศมี ๑,๐๐๐ เมตร จากขอบแม่น้ำได้ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็เป็นพื้นที่ที่ดินที่มีวัตถุดิบดังกล่าวอยู่ในระยะของขอบแม่น้ำ ปัจจุบันมีการแจ้งหยุดประกอบกิจการแล้ว จำนวน ๑ โรงงาน และความต้องการประกอบกิจการของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการประกอบกิจการ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร ผังเมืองรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้ จึงไม่สามารถออกใบอนุญาตได้แต่อย่างไรก็ดี การแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้ประชาชนสามารถประกอบการอุตสาหกรรมโดยใช้กำลังเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน ๕๐ คนได้ โดยไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม

จุดแข็งด้านภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร สามารถปลูกพืชผลทางเศรษฐกิจ เช่น กาแฟ งา กระเทียม เป็นต้น และสามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้เป็นอย่างดี

๒. มีชายแดนเป็นจุดเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สามารถพัฒนาเป็นจุดเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจได้อย่างดี

จุดอ่อนด้านภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอนควรปรับปรุงกฎกระทรวงผังเมืองรวม พระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่

๒. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้นักลงทุนไม่อยากลงทุน

๓. การสนับสนุนจากภาครัฐ ไม่ต่อเนื่องและขาดงบประมาณในการสนับสนุนส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม

๔. ผู้ประกอบการยังขาดแรงจูงใจในการลงทุนและขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ในการจัดการผลผลิตและกระบวนการผลิต

โอกาสด้านภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. นโยบายกระทรวงอุตสาหกรรม และจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้การสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม และทรัพยากรบุคคล ทำให้ภาคอุตสาหกรรม และบุคลากรใน สอจ. มีโอกาสได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

๒. ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนด้วยดีจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรคด้านภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. จังหวัดแม่ฮ่องสอนควรปรับปรุงกฎกระทรวงผังเมืองรวม พระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่

๒. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้นักลงทุนไม่อยากลงทุน

๓. สภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีภูเขาล้อมรอบเส้นทางคดเคี้ยว การคมนาคมไม่สะดวก

๔. ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนสูง ทำให้ต้นทุนสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น

๒) ด้านสังคมและความมั่นคง

ประชากรและกำลังแรงงาน

ภาวะด้านแรงงานมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สืบเนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ เกิดการชะลอการลงทุน ชะลอการขยายกิจการ รวมถึงชะลอการจ้างงาน ในขณะที่การผลิตคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานของภาคการศึกษายังคงมีอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลต่อการว่างงาน การทำงานต่ำระดับ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนการผลิตฤดูกาล ทัศนคติทั้งของฝ่ายนายจ้างและผู้ใช้แรงงาน เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาวะด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจ้างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมือแรงงาน มาตรฐานแรงงาน

และในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในทั่วโลกจึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจบริการมีการจ้างงานลดลง และแรงงานบางส่วนสมัครใจลาออกในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ และหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน แม้ภายหลังธุรกิจโรงแรมและธุรกิจบริการส่วนใหญ่กลับมาเปิดบริการและทยอยเรียกแรงงานกลับเข้ามาแต่การจ้างงานยังไม่กลับสู่ระดับปกติ นอกจากนี้ การระบาดระลอกใหม่ส่งผลให้ธุรกิจต้องกลับมาปิดกิจการเองเป็นการชั่วคราว โดยให้แรงงานลาหยุดโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (Leave without Pay) อีกครั้ง ขณะที่การจ้างงานในภาคการผลิตมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากธุรกิจส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายจ้างงานเพิ่มเมื่อพนักงานลาออก

ทั้งนี้ ในช่วงการระบาดรอบแรกในห้วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงแรงงานได้มีมาตรการเพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดดังกล่าว โดยให้ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ขึ้นทะเบียนกรณีว่างงานทั้งเหตุสุดวิสัย การลาออกด้วยตนเอง และกรณีกิจการเลิกจ้าง มีมาตรการส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้จบการศึกษาใหม่โดยภาครัฐและภาคเอกชน (Co-Payment) และสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานแม่ฮ่องสอนได้รับงบเงินกู้เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-๑๙ ซึ่งเป็นงบจังหวัด เพื่อจัดฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าว

การระบาดระลอกใหม่ กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคม ได้มีมาตรการช่วยเหลือผู้ประกันตนเพื่อให้การช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ และ**บรรเทาภาระนายจ้างและผู้ประกันตนช่วง** COVID-๑๙

มาตรการบรรเทาภาระของนายจ้างและผู้ประกันตนในช่วง COVID-๑๙ มีดังนี้

๑. ลดอัตราเงินสมทบ มาตรา ๓๓ และ มาตรา ๓๙ งวดเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ๒๕๖๔ ให้จัดเก็บเงินสมทบฝ่ายนายจ้างในอัตราร้อยละ ๓ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ ลดลงเหลือร้อยละ ๐.๕ และผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ลดลงเหลือ ๓๘ บาท

๒. เพิ่มเงินสงเคราะห์บุตร ๘๐๐ บาท การปรับเพิ่มเงินสงเคราะห์บุตรให้กับบุตรของผู้ประกันตนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปี ให้มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเดิมเดือนละ ๖๐๐ บาท เป็นเดือนละ ๘๐๐ บาทต่อคน โดยจ่ายคราวละ ไม่เกิน ๓ คน ตามประกาศกฎกระทรวงการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป โดยสำนักงานประกันสังคมจะจ่ายเงินในส่วนที่ปรับเพิ่มขึ้นของงวดเดือน มกราคม ๒๕๖๔ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ เนื่องจากระบบตัดจ่ายเงินกรณีสงเคราะห์บุตร ของสำนักงานประกันสังคม ที่กำหนดให้การตัดจ่ายเงินย้อนหลัง ๓ เดือน เพื่อปรับฐานข้อมูลผู้ประกันตน ให้ถูกต้องก่อนการตัดจ่าย

๓. เพิ่มค่าตรวจและฝากครรภ์ ๑,๕๐๐.- บาท(เดิม ๑,๐๐๐.-บาท) และปรับเพิ่มค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย ๑๕,๐๐๐.- บาท (เดิม ๑๓,๐๐๐.- บาท)

๔. การดำเนินโครงการ ม๓๓เรารักกัน โดยผู้ประกันตน มาตรา ๓๓ ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์เพื่อรับสิทธิเงินโอน จำนวน ๔,๐๐๐.- บาท เพื่อใช้จ่ายผ่านแอพ "เป๋าตัง"

ที่มา: สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานการณ์ด้านแรงงานในพื้นที่ การหยุดกิจการชั่วคราว ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สถานการณ์แรงงานในพื้นที่อยู่ในภาวะปกติ ไม่มีข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงานหรือการปิดงาน แต่อย่างไรก็ตามในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งร้อยละ ๔๕ เป็นกิจการประเภทบริการ โรงแรมและรีสอร์ท ทำให้ผู้มารับบริการลดลงจำนวนมาก และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งเป็นลูกค้าหลักไม่เข้ามาในพื้นที่ ทำให้นายจ้าง ผู้ประกอบกิจการต้องปรับตัวโดยการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ อาทิ ค่าสาธารณูปโภค ลดชั่วโมงการทำงาน ลดวันทำงาน ให้ลูกจ้างใช้สิทธิลา

(ที่มา : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

การมีงานทำ (๕ ปีล่าสุด)

ตารางที่ ๕๒ ประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกเป็นประเภทอาชีพ ดังนี้

ประเภทอาชีพของการมีงานทำ	พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๐ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (ร้อยละ)
๑. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการ	๑,๙๒๘	๑,๔๗๘	๑,๒๙๕	๑,๐๕๖	๓,๑๘๒
	(๑.๗๖)	(๑.๓๗)	(๑.๒๑)	(๑.๐๐)	(๓.๐๘)
๒. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	๔,๔๙๒	๔,๕๖๘	๔,๖๔๗	๔,๗๗๗	๓,๗๗๘
	(๔.๐๙)	(๔.๒๔)	(๔.๓๔)	(๔.๕๓)	(๓.๖๕)
๓. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่างๆและอาชีพที่เกี่ยวข้อง	๑,๙๒๔	๒,๐๑๓	๒,๔๓๑	๒,๔๒๖	๑,๑๑๔
	(๑.๗๕)	(๑.๘๗)	(๒.๒๗)	(๒.๓๐)	(๑.๐๘)
๔. เสมียน	๒,๕๕๔	๒,๖๐๗	๓,๘๙๒	๒,๙๙๑	๒,๓๘๓
	(๒.๓๓)	(๒.๔๒)	(๓.๖๔)	(๒.๘๔)	(๒.๓๐)
๕. พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้า และตลาด	๑๓,๔๖๑	๑๓,๖๕๙	๑๑,๖๖๓	๑๓,๐๐๒	๑๒,๘๙๗
	(๑๒.๒๗)	(๑๒.๖๘)	(๑๐.๘๙)	(๑๒.๓๓)	(๑๒.๔๗)
๖. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	๖๙,๘๕๓	๖๗,๒๓๐	๖๗,๙๙๐	๖๙,๗๖๓	๖๕,๗๔๖
	(๖๓.๖๗)	(๖๒.๔๓)	(๖๓.๕๐)	(๖๖.๑๖)	(๖๓.๕๖)

ประเภทอาชีพของการมีงานทำ	พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๐ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (ร้อยละ)
๗. ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	๔,๖๘๕	๓,๕๘๕	๒,๙๗๖	๒,๕๖๙	๒,๘๓๐
	(๔.๒๓)	(๓.๓๓)	(๒.๗๘)	(๒.๔๔)	(๒.๗๔)
๘. ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	๑,๗๕๕	๑,๖๖๙	๑,๘๙๘	๑,๕๕๓	๑,๓๗๘
	(๑.๖๐)	(๑.๕๕)	(๑.๗๗)	(๑.๔๗)	(๑.๓๓)
๙. อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆในด้านการขายและการให้บริการ	๙,๑๐๑	๑๐,๘๗๑	๑๐,๒๖๘	๗,๓๑๖	๑๐,๑๓๐
	(๘.๓๐)	(๑๐.๑๐)	(๙.๖๐)	(๖.๙๔)	(๙.๗๙)
รวม	๑๐๙,๗๑๒	๑๐๗,๖๘๐	๑๐๗,๐๕๕	๑๐๕,๔๕๓	๑๐๓,๔๓๘

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๕๓ ประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกเป็นตามอุตสาหกรรม ดังนี้

อุตสาหกรรม	พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๐ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (ร้อยละ)
๑. เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้และการประมง	**๖๙,๕๓๓ (๖๕.๗๖)**	**๗๑,๑๔๘ (๖๖.๗๓)**	**๖๙,๗๒๐ (๖๕.๑๓)**	**๗๑,๒๗๐ (๖๗.๕๘)**	**๖๘,๖๘๗ (๖๖.๔๐)**
๒. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	- -	๑๒๕ (๐.๑๒)	- -	- -	๑๗ (๐.๐๒)
๓. การผลิต	๑,๗๖๘ (๑.๖๗)	๑,๗๔๕ (๑.๖๔)	๑,๖๒๔ (๑.๕๒)	๑,๓๘๖ (๑.๓๑)	๑,๗๐๑ (๑.๖๔)
๔. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	๓๑๐ (๐.๒๙)	๒๑๑ (๐.๒๐)	๒๕๔ (๐.๒๔)	๒๑๙ (๐.๒๑)	๑๔๖ (๐.๑๔)
๕ การจัดหาน้ำ บำบัดน้ำเสีย	๒๑ (๐.๐๒)	๑๕๗ (๐.๑๔)	๑๙๔ (๐.๑๘)	๔๘ (๐.๐๕)	๕๐๗ (๐.๔๙)
๖. การก่อสร้าง	๔,๒๙๙ (๔.๐๗)	๔,๘๒๔ (๔.๕๒)	๕,๑๔๕ (๔.๘๑)	๓,๐๑๔ (๒.๘๖)	๓,๓๖๗ (๓.๒๖)
๗. การขายส่ง การขายปลีก	๑๑,๔๓๕ (๑๐.๘๒)	๗,๙๘๙ (๗.๔๙)	๗,๕๐๔ (๗.๐๑)	๘,๙๗๘ (๘.๕๑)	๙,๘๐๒ (๙.๔๘)
๘. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า	๕๑๓ (๐.๔๙)	๔๘๑ (๐.๔๕)	๗๘๓ (๐.๗๓)	๖๔๘ (๐.๖๑)	๗๘๓ (๐.๗๖)
๙. กิจการโรงแรม และอาหาร	๓,๗๐๗ (๓.๕๑)	๔,๒๓๖ (๓.๙๗)	๔,๒๘๗ (๔.๐๐)	๔,๒๔๗ (๔.๐๓)	๓,๘๑๑ (๓.๖๘)
๑๐. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๒๖๑ (๐.๒๕)	๒๓ (๐.๐๒)	๑๒๕ (๐.๑๒)	๓๒๓ (๐.๓๑)	๒๐๔ (๐.๒๐)

อุตสาหกรรม	พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๐ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๑ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๒ (ร้อยละ)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (ร้อยละ)
๑๑. กิจการทางการเงินและการประกันภัย	๕๕๑ (๐.๕๒)	๘๘๓ (๐.๔๕)	๖๙๕ (๐.๒๘)	๒๔๑ (๐.๒๓)	๒๗๕ (๐.๒๗)
๑๒. กิจการอสังหาริมทรัพย์	- -	๓๐ (๐.๐๓)	๑๑๓ (๐.๑๑)	๖๑ (๐.๐๖)	๑๕ (๐.๐๑)
๑๓. กิจกรรมทางวิชาชีพและเทคนิค	๘๗๖ (๐.๘๓)	๙๗๙ (๐.๙๒)	๑๙๔ (๐.๑๘)	๑๒๔ (๐.๑๒)	๑๓๔ (๐.๑๓)
๑๔. การบริหารและการสนับสนุน	๔๕ (๐.๐๔)	๒๘๑ (๐.๒๖)	๗๒๓ (๐.๖๘)	๑๗๙ (๐.๑๗)	๕๔๙ (๐.๕๓)
๑๕. การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ	๕,๖๗๒ (๕.๓๖)	๕,๗๙๒ (๕.๔๓)	๗,๗๒๖ (๗.๒๒)	๖,๕๖๕ (๖.๒๓)	๕,๖๑๕ (๕.๔๓)
๑๖. การศึกษา	๓,๘๑๘ (๓.๖๑)	๓,๑๐๙ (๒.๙๒)	๒,๖๘๐ (๒.๕๐)	๓,๑๒๐ (๒.๙๖)	๑,๗๒๒ (๑.๖๖)
๑๗. สุขภาพและสังคมสงเคราะห์	๑,๕๒๗ (๑.๔๔)	๒,๕๓๙ (๒.๓๘)	๓,๐๙๙ (๒.๘๙)	๒,๙๓๘ (๒.๗๙)	๒,๕๙๖ (๒.๕๑)
๑๘. ศิลปะความบันเทิงนันทนาการ	๑๐๙ (๐.๑๐)	๒๑๖ (๐.๒๐)	๖๒ (๐.๐๖)	๕๓๙ (๐.๕๑)	๓๘๖ (๐.๓๗)
๑๙. กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	๑,๑๔๗ (๑.๐๘)	๕๑๔ (๐.๔๘)	๑,๒๑๒ (๑.๑๓)	๑,๓๔๑ (๑.๒๗)	๒,๗๗๙ (๒.๖๙)
๒๐. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๑๐๐ (๐.๐๙)	๑,๔๒๐ (๑.๓๓)	๙๙๙ (๐.๙๓)	๒๑๒ (๐.๒๐)	๒๖๒ (๐.๒๕)
๒๑. องค์การระหว่างประเทศ	๓๘ (๐.๐๔)	๓๒๖ (๐.๓๑)	๓๑๖ (๐.๓๐)	- -	๘๑ (๐.๐๘)
ยอดรวม	**๑๐๕,๗๓๐**	**๑๐๖,๖๒๓**	**๑๐๗,๐๕๕**	**๑๐๕,๔๕๓**	**๑๐๓,๔๓๘**

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปที่มีงานทำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพ และจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้และการประมง คิดเป็นประมาณ ร้อยละ ๖๐ ของประชากรที่มีงานทำ รองลงมาคือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด คิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๒ และการขายส่ง และการขายปลีก คิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๐ และการประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน มีจำนวนน้อยที่สุดซึ่งในบางปีไม่มีผู้ประกอบอาชีพนี้เลย

ทั้งนี้ การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรยังเป็นอาชีพที่มีประชากรวัยแรงงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และอาชีพการให้บริการด้านการขาย และการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้ายังคงมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการปรับเปลี่ยนวิธีการในการขาย รวมถึงผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนจากการซื้อของหน้าร้านเป็นการสั่งของทางระบบออนไลน์มากขึ้น จึงทำให้การขายและการขนส่งยังมีแนวโน้มที่ดี

ตารางที่ ๕๔ การว่างงาน (๕ ปี ล่าสุด)

ปี	ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)	ผู้ว่างงาน (คน)	ร้อยละของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน
พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๕๒,๙๘๔	๕๑๓	๐.๓๔
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๕๒,๘๐๑	๓๕๐	๐.๒๓
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๕๒,๖๑๒	๑,๓๘๘	๐.๙๑
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๕๒,๔๑๘	๕๖๘	๐.๓๗
พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๕๒,๑๓๙	๘๔๑	๐.๕๕

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>อัตราการมีงานทำและอัตราการว่างงาน</u>

ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป และมีงานทำเมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างปี ๒๕๖๓ กับปี ๒๕๖๒ พบว่าในปี ๒๕๖๓ ผู้มีงานทำมีจำนวนลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๐๑๕ คน (ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐๓,๔๓๘ คน และปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐๕,๔๕๓ คน) คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๑ ของปี ๒๕๖๒

และ**อัตราการว่างงาน**ในปี ๒๕๖๓ สูงขึ้นกว่าปี ๒๕๖๒ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสถานการณ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ส่งผลให้อัตราการว่างงานในปี ๒๕๖๓ มีผู้ว่างงาน ๘๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ ของกำลังแรงงาน อย่างไรก็ดี อัตราการว่างงานมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรหรือเกษตรผสมผสานซึ่งเป็นอาชีพอิสระและเป็นลักษณะการพึ่งพาตนเอง

<u>ผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานทั่วไปแรกเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรม ปี ๒๕๖๓</u>

การตอบแบบสำรวจฯ จำนวน ๑๐๑ ตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบกิจการอุตสาหกรรมประเภทการขายส่งและการค้าปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน จำนวน ๓๒ คน (ร้อยละ ๓๑.๖๘) รองลงมาเป็นในสถานประกอบกิจการอุตสาหกรรมประเภทที่พักแรมและบริการด้านอาหาร จำนวน ๒๓ คน (ร้อยละ ๒๒.๒๗) ผลการสำรวจที่แยกตามประเภทของลูกจ้างรายวันและลูกจ้างรายเดือน พบว่ามีรายได้เฉลี่ย ดังนี้ (๑) ลูกจ้างรายวัน จำนวน ๒๙ คน (ร้อยละ ๒๘.๗๑) มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน เป็นเงิน ๓๑๕.๓๔ บาท และ (๒) ลูกจ้างรายเดือน จำนวน ๗๒ คน (ร้อยละ ๗๑.๒๘) มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน เป็นเงิน ๓๓๓.๒๙ บาท

<u>ความเห็นต่อการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายชั่วโมง</u>

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ส่งผลให้ลักษณะการจ้างงานในภาพรวมของประเทศเปลี่ยนแปลงไปโดยมีการจ้างงานเป็นรายชั่วโมง ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานจึงให้จังหวัดจัดประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างรายชั่วโมงจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลก่อนการกำหนดอัตรารายชั่วโมง ซึ่งผลของการประชุมคณะกรรมการฯ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยไม่มีการลงมติ มีผู้เข้าร่วมประชุมและตอบแบบสอบถาม รวม ๓๒ ราย โดยมีผู้ที่เห็นด้วยกับการกำหนดอัตราค่าจ้างรายชั่วโมงจำนวน ๑๕ ราย และไม่เห็นด้วย ๑๗ ราย และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างรายชั่วโมง และมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. การกำหนดค่าจ้างรายชั่วโมงควรคำนึงถึงสภาพของสถานประกอบการและประเภทกิจการ โดยกำหนดอัตราค่าจ้าง ตามประเภทของกิจการและตามระดับมาตรฐานฝีมือ

๒. การประกาศใช้อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงจะช่วยให้นายจ้างและลูกจ้างมีแนวทางปฏิบัติหรือใช้เป็นแนวทางตกลงร่วมกัน และใช้เป็นข้อมูลหากมีกรณีข้อพิพาท

๓. ควรคำนึงถึงค่าครองชีพของแต่ละจังหวัดซึ่งมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ ๕๕ การประกันสังคม (๕ ปี ล่าสุด)

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม (แห่ง)	๖๐๘	๖๑๗	๗๕๘	๗๖๐	๘๗๐
ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓	๖,๗๙๕	๗,๑๗๕	๗,๖๙๑	๗,๕๙๗	๗,๕๕๕
ผู้ประกันตนมาตรา ๓๙	-	-	๑,๕๘๘	๑,๗๔๗	๑,๗๕๒
ผู้ประกันตนมาตรา ๔๐	๘,๘๗๐	๑๐,๐๙๙	๑๒,๘๐๑	๑๖,๐๐๖	๑๘,๑๒๓

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมายเหตุ ข้อมูล ณ สิ้นธันวาคม ของแต่ละปี

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) คือ ลูกจ้างซึ่งทำงานให้กับนายจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป อายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่เกิน ๖๐ ปี โดยต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) และจะได้รับความคุ้มครอง ๗ กรณี มีดังนี้ กรณีเจ็บป่วย/ อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๓๙) คือ ผู้ประกันตนโดยสมัครใจและเป็นบุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จ่ายเงินสมทบก่อนออกจากงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน แล้วลาออก แต่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคมไว้ จึงสมัครเข้าใช้สิทธิประกันสังคมในมาตรา ๓๙ โดยได้รับความคุ้มครอง ๖ กรณี ดังนี้ กรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ

ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๔๐) ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ คือ บุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และไม่เคยสมัครเป็นผู้ประกันตนในมาตรา ๓๙ ผู้ที่จะสมัครประกันสังคม

ในมาตรา ๔๐ ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ หรือแรงงานนอกระบบ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๖๕ ปี

ทั้งนี้ ในแต่ละปีจำนวนผู้ประกันตนมีแนวโน้มสูงขึ้น ยกเว้น ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนลดลงเนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของ COVID-๑๙

การจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน

กองทุนเงินทดแทน กองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นทุนในการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างเมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตาย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง

ตารางที่ ๕๖ การจ่ายสิทธิประโยชน์เนื่องจากการทำงาน

ซึ่งสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ่าย **ดังนี้**

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
ค่าทดแทนมาตรา ๑๘ (๑-๔)	๖	๒๐,๘๑๗.๕๕
ค่าทำศพ	๑	๔๐,๐๐๐.๐๐
ค่ารักษาพยาบาล	๐	๐.๐๐
ค่าทดแทนมาตรา ๑๙ (ทายาท)	๒	๕,๔๖๐.๐๐
ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	๐	๐.๐๐
รวม	๙	**๖๖,๒๗๗.๕๕**

กองทุนประกันสังคม การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตในกลุ่มของสมาชิกที่มีรายได้ และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อรับผิดชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทุพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาล ซึ่งมิใช่เนื่องจากการปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ่าย ดังนี้

ตารางที่ ๕๗ การจ่ายกองทุนประกันสังคม

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
ค่าบริการทางการแพทย์	๒๓๖	๓๓๔,๓๑๕.๖๐
ค่าคลอดบุตร	๘๙	๑,๒๐๕,๐๓๔.๕๐
ค่าทำศพ	๑๐	๕๗๘,๕๑๐.๐๐
ทุพพลภาพ	๑๔	๒๑,๑๕๘.๕๕
เงินสงเคราะห์บุตร	๖๘	๔๘,๘๐๐.๐๐
เงินประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน	๑๒๕	๒,๔๑๒,๕๖๓.๐๐
บำเหน็จชราภาพ	๓๘	๑,๓๒๙,๑๐๕.๔๐
บำนาญชราภาพ	๘	๒๑,๐๕๒.๘๖
รวม	**๕๘๘**	**๕,๙๕๐,๕๓๙.๙๑**

ตารางที่ ๕๘ สิทธิประโยชน์ มาตรา ๔๐ การจ่ายให้กับผู้ประตนตามมาตรา ๔๐ ดังนี้

ประเภท	จำนวน(ราย)	บาท
เจ็บป่วย/ประสบอันตราย	๑๓๑	๒๘๒,๘๐๐.๐๐
ทุพพลภาพ	๐	๐.๐๐
ตาย	๗	๘๙,๐๐๐.๐๐
บำเหน็จชราภาพ	๑๓	๔๓,๘๔๒.๑๗
สงเคราะห์บุตร	๐	๐.๐๐
รวม	**๑๕๑**	**๔๑๕,๖๔๒.๑๗**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ เดือน กุมภาพันธ์ ปี ๒๕๖๔

ปัญหาแรงงานต่างด้าว

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มี**แรงงานต่างด้าว** ที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน มีจำนวน ๖,๓๒๗ คน แยกเป็นประเภท ดังนี้

ตารางที่ ๕๙ ประเภทแรงงานต่างด้านการได้รับอนุญาต

ประเภทการได้รับอนุญาต	ราย
๑. คนต่างด้าวประเภททั่วไป (มาตรา ๕๙)	๘๔
๒. คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) (มาตรา ๖๓)	๒,๓๐๕
๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๒	๑,๖๑๓
๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓	๓๐
๒.๓ คนต่างด้าวนำเข้าตาม MOU	๙
๒.๔ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓	๖๕๓
๓. บุคคล/ชุมชนบนพื้นที่สูง (มาตรา ๖๓/๑)	๓,๙๓๘
รวม	๖,๓๒๗

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ จำแนกคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน ๕,๖๗๔ ราย จำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

๑. คนต่างด้าวมาตรา ๕๙ คือ คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งมิใช่เพื่อการท่องเที่ยวหรือการเดินทางผ่านราชอาณาจักร จะทำงานได้ก็แต่เฉพาะงานที่มิได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๘๔ ราย

๒. คนต่างด้าวมาตรา ๖๓ คือ คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศและได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อันมิใช่เป็นกรณีตามมาตรา ๖๓/๒

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผัน แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่อใบอนุญาตทำงานได้เท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกินครั้งละหนึ่งปี ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนออกใบอนุญาตทำงานให้คนต่างด้าวผู้ใดแล้ว ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓ จำนวน ๒,๓๐๕ ราย

๓. คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ คือคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานได้

๓.๑ ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

๓.๒ เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

๓.๓ คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

๓.๔ คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน และให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้คราวละห้าปี ทั้งนี้ บุคคลตาม ข้อ ๓.๑ ๓.๓ และ ๓.๔ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานหรือค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน สำหรับบุคคลตามข้อ ๓.๒ จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่เพียงใด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามความมาตรา ๖ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ จำนวน ๓,๙๓๘ ราย

นอกจากคนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้นแล้ว ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ผ่อนผันให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นกรณีพิเศษ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระลอกใหม่ โดยให้แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด หรือหลบหนีเข้าเมือง ไม่มีใบอนุญาตทำงานทั้งที่มีนายจ้างและไม่มีนายจ้างให้มาขึ้นทะเบียนกับกรมการจัดหางาน ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด จำนวน ๖๕๓ ราย และ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ แรงงานต่างด้าวได้ไปตรวจคัดกรองโรคอันตรายต้องห้าม ๖ โรค และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) และขึ้นทะเบียนขอทำงานแล้ว จำนวน ๑๓๑ ราย (ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

และด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง ๗ อำเภอ มีชายแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงทำให้มีการลักลอบเดินทางเข้า-ออกเพื่อมาทำงานหรืออาจลักลอบเข้ามาอยู่ถาวร โดยคนในพื้นที่ให้การช่วยเหลือให้ที่พักพิงเนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติ ประกอบกับบุคคลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีหลายเชื้อชาติซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสัญชาติไทยจึงมีสถานะเป็นคนต่างด้าว และภาษาที่ใช้สื่อสารแต่ละชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ สถานประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพการทำงานของคนไทยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่นิยมทำงานเกี่ยวกับการใช้กำลัง และออกไปทำงานจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนมากทำให้มีการขาดแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร และปศุสัตว์ นอกจากนี้ ยังมีแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและไม่ได้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเกิดปัญหาความไม่สงบภายในของประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงอาจส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวในการลักลอบข้ามพรมแดน

ข้อมูลครัวเรือนจังหวัดแม่ฮ่องสอบ

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) ปี ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดทำขึ้น พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๔๐๖ หมู่บ้าน ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน คือ ๑) หมู่บ้านเร่งพัฒนา อันดับ ๑ จำนวน ๒๖ หมู่บ้าน ๒) หมู่บ้านเร่งพัฒนาอันดับ ๒ จำนวน ๒๗๑ หมู่บ้าน และ ๓) หมู่บ้านเร่งพัฒนา อันดับ ๓ จำนวน ๑๐๙ หมู่บ้าน โดยมีข้อมูลที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ดังนี้

น้ำประปาและน้ำเพื่อการเกษตร

๑. หมู่บ้านที่มีน้ำประชาใช้ จำนวน ๓๘๙ หมู่บ้าน และหมู่บ้านที่ไม่มีน้ำประปาใช้จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน ครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาตลอดปี รวมจำนวน ๕๒,๔๙๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๗ มีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี รวม ๕๕,๐๕๙ ครัวเรือน ร้อยละ ๙๓.๓๘

๒. หมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปี จำนวน ๒๒๒ หมู่บ้าน มีใช้เพียงพอเฉพาะฤดูฝน ๑๔๗ หมู่บ้าน หมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ จำนวน ๒๘ หมู่บ้าน และไม่มีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก จำนวน ๒ หมู่บ้าน

ไฟฟ้า

ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๕๒,๕๗๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๘๑ ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๒๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ ครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน จำนวน ๒,๗๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๐

ถนน

ถนนสายหลักในหมู่บ้าน/ชุมชนใช้การได้ดีตลอดทั้งปี จำนวน ๒๐๘ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๓ พอใช้ได้ตลอดทั้งปี จำนวน ๑๐๑ หมูบ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๘ ดีเฉพาะในฤดูแล้ง จำนวน ๔๙ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๗ พอใช้ได้เฉพาะในฤดูแล้ง จำนวน ๒๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๖ และไม่ดีตลอดทั้งปี คิดเป็นร้อยละ ๒๓ หมู่บ้าน ร้อยละ ๕.๖๗

การสื่อสาร

ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน ๕๒,๑๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๕ และครัวเรือนที่มีอินเตอร์เน็ต จำนวน ๑๐,๐๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๘

การมีที่ทำกิน

ครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และไม่ต้องเช่า จำนวน ๔๑,๘๘๔ ครัวเรือน ครัวเรือนมีที่ดินทำกินของตนเอง และเช่าเพิ่มบางส่วน จำนวน ๒,๘๔๓ ครัวเรือน ครัวเรือนไม่มีที่ดินทำกิจของตนเอง ต้องเช่าทั้งหมด จำนวน ๑,๕๓๘ ครัวเรือน ครัวเรือนที่รัฐจัดสรรที่ดินให้ จำนวน ๑๖,๔๕๖ ครัวเรือน และหากแยกพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้าน ซึ่งมีพื้นที่ ๔๓๙,๓๙๖ ไร่ โดยแยกตามเอกสารสิทธิ์ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. โฉนด , น.ส.๓ ,น.ส.๓ ก , น.ส. ๓ ข. จำนวน ๑๙,๘๓๑ ครัวเรือน

๒. ใบจอง , ส.ค.๑ , ส.ค.๒ ,ส.ค.๓ , น.ค.๓ ,กสน.๕ จำนวน ๕๘๔ ครัวเรือน

๓. สทก. ๑ ก, ส.ป.ก. ๔-๐๑ จำนวน ๓,๓๓๙ ครัวเรือน

๔. ไม่มีเอกสารสิทธิ จำนวน ๘๑,๓๑๕ ครัวเรือน

การเกษตร

ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน ๓๘,๘๗๕ แห่ง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเพาะปลูก จำนวน ๒๗.๙๗๕ แห่ง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร เพื่อบริโภคและมีบางส่วนเหลือขาย จำนวน ๙,๐๑๐ แห่ง ครัวเรือนทีประกอบอาชีพการเกษตรแบบผสมผสานหรือตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๔,๑๐๑ แห่ง ครัวเรือนที่ทำการเกษตรปลอดสารพิษหรือเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๒,๖๗๙ แห่ง ซึ่งจากข้อมูลครัวเรือนป้องกันและกำจัดวัชพืช แมลง โรค/ศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรใช้สารเคมีจากการทำนา จำนวน ๗,๐๗๓ ครัวเรือน ใช้สารเคมีจากการทำไร่ จำนวน ๑๐,๐๖๘ ครัวเรือน ใช้สารเคมีจากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๒๕๕ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำนา จำนวน ๔๖๘ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำไร่ จำนวน ๓๖๙ ครัวเรือน ใช้สารชีวภัณฑ์จากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๑๖ ครัวเรือน และใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำนา จำนวน ๑๑,๓๓๖ ครัวเรือน ใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำไร่ จำนวน ๑๔,๔๓๕ ครัวเรือน ครัวเรือน ใช้วิธีแบบผสมผสาน (ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์) จากการทำสวนผลไม้ จำนวน ๖๔๑ ครัวเรือน

ความรู้และการศึกษา

พบว่ามีผู้ศึกษาการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๑๘,๒๑๙ คน จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน ๕,๓๗๒ คน จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑,๖๓๖ คน จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน ๒,๔๕๐ คน และจบสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๓๓ คน

มีผู้ที่มีอายุ ๖ - ๑๔ ปี ที่ไม่ได้เรียนการศึกษาภาคบังคับหรือเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๒,๒๑๕ คน และมีผู้ที่อายุ ๑๕ - ๕๙ ปีเต็ม ที่อ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายไม่ได้ จำนวน ๓๙,๓๙๓ คน ส่วนผู้พิการที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ จำนวน ๕๓๒ คน ผู้พิการได้รับการฝึกอาชีพ จำนวน ๒๑ คน

ตารางที่ ๖๑ ข้อมูลรายได้เฉลี่ยครัวเรือน

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๓๕๙	๒๙,๑๙๗	๑๒๔,๘๑๓.๘๖	๑๗,๗๕๔.๔๖	๙,๔๓๓.๕๖	๙,๑๙๕.๓๔	๑๖๑,๑๙๗.๒๒	๗๓,๗๕๕.๓๐
๒	ขุนยวม	๕,๔๓๒	๑๖,๗๗๖	๑๐๘,๘๒๘.๒๓	๑๗,๕๘๒.๕๖	๑๐,๖๙๔.๘๓	๒๗,๘๓๕.๓๕	๑๖๔,๙๔๐.๙๗	๕๓,๔๐๗.๒๑
๓	ปาย	๘,๘๔๐	๒๒,๙๓๗	๑๒๓,๐๔๒.๔๕	๒๑,๖๐๕.๐๗	๑๒,๕๓๙.๗๖	๒๖,๓๘๕.๓๔	๑๘๓,๕๗๒.๖๒	๗๐,๗๔๙.๕๓
๔	แม่สะเรียง	๑๒,๗๕๗	๓๖,๓๓๖	๑๓๒,๙๐๗.๙๙	๑๖,๑๓๒.๕๕	๑๒,๘๓๙.๐๕	๑๓,๙๒๙.๕๕	๑๗๕,๘๐๙.๑๔	๖๑,๗๒๓.๘๓
๕	แม่ลาน้อย	๗,๑๘๑	๒๓,๓๓๕	๑๔๒,๗๗๔.๐๑	๔๓,๘๓๐.๘๘	๖,๒๕๘.๓๘	๑๓,๘๙๔.๕๘	๒๐๖,๗๕๗.๘๕	๖๓,๖๒๖.๖๖
๖	สบเมย	๙,๓๑๔	๒๗,๑๓๘	๙๒,๘๘๘.๓๐	๑๘,๔๔๙.๘๖	๑๒,๐๑๓.๒๒	๑๖,๐๐๒.๘๐	๑๓๙,๓๕๔.๑๙	๔๗,๘๒๗.๕๘
๗	ปางมะผ้า	๓,๗๒๘	๑๑,๕๙๖	๙๗,๘๘๖.๒๗	๒๐,๘๕๔.๘๒	๙,๗๔๖.๕๕	๔๓,๒๕๔.๓๙	๑๗๑,๗๔๒.๐๔	๕๕,๒๑๓.๓๘
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		๖๐,๖๑๑	๑๖๗,๓๑๕	๑๒๐,๓๙๒.๑๓	๒๑,๓๔๖.๓๐	๑๐,๗๕๕.๘๗	๑๘,๐๖๗.๑๔	๑๗๐,๕๖๑.๔๔	๖๑,๗๘๗.๐๕

ตารางที่ ๖๒ ข้อมูลรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภคที่จำเป็น	อุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๓๕๙	๒๐,๑๙๗	๒๐,๘๐๓.๙๔	๔๘,๔๓๓.๘๒	๑๐,๒๘๒.๘๕	๙,๑๘๔.๕๐	๘๘,๗๐๕.๑๑	๔๐,๕๘๖.๗๖
๒	ขุนยวม	๕,๔๓๒	๑๖,๗๗๖	๑๕,๒๓๓.๒๘	๓๖,๘๓๑.๗๘	๘,๘๙๗.๔๕	๑๔,๑๒๖.๓๓	๗๕,๐๘๘.๘๕	๒๔,๓๑๓.๔๖
๓	ปาย	๘,๘๔๐	๒๒,๙๓๗	๓๖,๙๑๔.๕๖	๓๗,๕๙๖.๔๖	๙,๒๖๘.๒๔	๑๗,๓๘๒.๕๑	๑๐๑,๑๕๘.๗๘	๓๘,๙๘๖.๙๕
๔	แม่สะเรียง	๑๒,๗๕๗	๓๖,๓๓๖	๑๖,๕๘๙.๗๔	๕๑,๔๓๕.๔๗	๙,๗๗๕.๙๙	๘,๕๕๔.๗๔	๘๖,๓๕๕.๙๔	๓๐,๓๑๘.๒๒
๕	แม่ลาน้อย	๗,๑๘๑	๒๓,๓๓๕	๕๘,๘๘๕.๘๖	๙๘,๒๓๒.๔๓	๕,๔๔๑.๖๙	๒,๒๘๒.๙๔	๑๖๔,๘๔๒.๙๒	๕๐,๗๒๗.๙๖
๖	สบเมย	๙,๓๑๔	๒๗,๑๓๘	๑๐,๗๕๕.๗๐	๒๗,๔๓๖.๐๖	๕,๓๑๘.๗๑	๒,๓๐๖.๖๐	๔๕,๘๑๗.๐๗	๑๕,๗๒๔.๘๒
๗	ปางมะผ้า	๓,๗๒๘	๑๑,๕๙๖	๑๘,๐๙๐.๕๕	๕๘,๐๗๕.๕๔	๑๓,๘๓๖.๘๓	๒๒,๓๘๘.๑๒	๑๑๒,๓๙๑.๐๔	๓๖,๑๓๒.๖๑
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		๖๐,๖๑๑	๑๖๗,๓๑๕	๒๔,๕๖๘.๒๖	๔๙,๗๑๑.๐๘	๘,๗๘๖.๒๓	๙,๖๒๘.๐๓	๙๒,๖๙๓.๖๐	๓๓,๕๗๘.๘๙

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านความยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

๑. คนในจังหวัดส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม โดยพื้นที่ทำการเกษตรมีจำกัด และเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตได้เพียง ๑ ครั้งต่อปี ขณะเดียวกันการขนส่งยากลำบากทำให้ไม่สามารถส่งผลผลิตทางการเกษตรสู่ตลาดได้โดยง่าย กรณีเป็นผลผลิตทางการเกษตรก็ต้องใช้เวลาในการขนส่ง ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง เนื่องจากต้องใช้เวลานานในการขนส่ง

๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่สูง ห่างไกล ทำให้ขาดการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน แหล่งน้ำ รวมทั้งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา รวมถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ของในพื้นที่ป่า ทั้งในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งมีข้อกฎหมายที่จะต้องขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าซึ่งมีขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตใช้เป็นเวลานาน จึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเชิงพื้นที่

๓. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาไม่เหมาะสม โดยการใช้ราคากลางประเทศขาดการคำนึงถึงเงื่อนไขเชิงพื้นที่ ทำให้หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่มีผู้รับเหมาดำเนินการเพราะต้องแบกรับภาระค่าขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างสูงกว่าพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

๔. มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ภาษาและวิถีชีวิตที่แตกต่าง ประกอบกับการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่สูง ทำให้ยากต่อการเข้าถึงการบริการของภาครัฐ อาทิ การศึกษา สาธารณสุข และเทคโนโลยี

นอกจากนี้ จังหวัดยังเห็นว่าประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา และไม่มีสิ่งจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.จำนวนมาก การให้บริการทางการศึกษา และทางการแพทย์ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่จังหวัดจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และให้บริการภาครัฐแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ประชาชนมีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงว่างจากการทำการเกษตร ตลอดส่งเสริมการดำเนินการเกษตรปลอดภัย ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางเกษตร โดยน้อมนำปรัญชาเศรษฐกิจพอเพียง และการขยายผลโครงการพระราชดำริมาดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนเพิ่มขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOPสินค้าเกษตร และส่งเสริมการออมและลดค่าใช้จ่ายหลักของครัวเรือน

๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการค้าชาย ผู้ประกอบการ OTOP วิสาหกิจชุมชนและหมู่บ้านโฮมสเตย์ รวมทั้งการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้

๔. ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากจังหวัดเห็นว่าการศึกษาจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัด ซึ่งหากเด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานก็จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในการนำความรู้ความสามารถกลับมาพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไปโดยจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในทุกช่วงวัย ทั้งในด้านการสาธารณสุข การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการสวัสดิการภาครัฐอื่นๆให้ทั่วถึง

ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จึงควรกำหนดให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่พิเศษ โดยกำหนดให้กระทรวง กรมที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการจัดงบประมาณ (งบ Function) เพื่อแก้ไขปัญหาในการเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า และน้ำประปา ตลอดจนแก้ไขระเบียบข้อกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้วยหรือ มอบหมายให้กระทรวงกลาโหม โดยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๖ สำนักงานพัฒนาภาค ๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นพค.๓๖ สนภ.๓ นทพ.) เข้ามาช่วยเหลือดำเนินการ

ในขณะเดียวกันจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมให้นักเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๖๑ มีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๘๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นผลจากการจัดกิจกรรมเพิ่มขีดความสามารถของนักเรียนในการสอบแข่งขันเข้าเรียนในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของจังหวัดที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาจังหวัดต่อไปในอนาคต สำหรับกิจกรรมการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ สู่ชุมชน มีกิจกรรม เช่น กิจกรรมขยายผลโครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ, กิจกรรมขยายผลโครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ, กิจกรรมขยายผลโครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน , กิจกรรมขยายผลการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ซึ่งช่วยส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน อาทิ กิจกรรมฝึกอบรมกลุ่มเกษตรกรเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างทักษะเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพของกลุ่ม

เกษตรกรในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์สูตรพระราชทานจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นและติตามผล สนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้าน (ขยายผลองค์ความรู้ด้านดินและปุ๋ยสู่ชุมชน), กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ในระดับครัวเรือน, กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำบัญชีในพื้นที่โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ, กิจกรรมส่งเสริมการปลูกบุก, กิจกรรมผลิตต้นกาแฟอะราบิก้าบนพื้นที่สูง, กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานในครัวเรือน และกิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

แม้จังหวัดจะได้มีการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอนขาดการส่งเสริมพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พื้นที่การเกษตรมีน้อย การบริการภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านไฟฟ้า ประปา เป็นต้น เนื่องจากสภาพภูมิประเทศห่างไกล ทุรกันดาร ประชาการส่วนใหญ่ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์อยู่บนพื้นที่สูง ประกอบกับกระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ยังจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น จังหวัดจะต้องแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง หรือจนกว่าประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเท่าเทียมกับจังหวัดอื่นๆ

ด้านการศึกษา

ตารางที่ ๖๓ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
ภาษาไทย	๔๐.๘๐	๕๐.๔๐	๔๓.๖๘	๔๙.๐๗	-๖.๗๒
คณิตศาสตร์	๓๐.๓๘	๓๐.๗๔	๒๘.๒๘	๓๒.๙๐	-๒.๔๖
วิทยาศาสตร์	๓๔.๗๒	๓๕.๘๒	๓๑.๕๙	๓๕.๕๕	-๔.๒๓
สังคมศึกษา	-	-	-	-	-
ภาษาอังกฤษ	๒๘.๙๗	๓๑.๕๗	๒๘.๐๗	๓๔.๔๒	-๓.๕๐

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ทุกกลุ่มสาระวิชา และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
ภาษาไทย	๔๔.๘๙	๕๑.๒๔	๕๑.๘๐	๕๕.๑๔	+๐.๕๖
คณิตศาสตร์	๒๒.๑๑	๒๖.๘๙	๒๓.๑๓	๒๖.๗๓	-๓.๗๖
วิทยาศาสตร์	๓๐.๔๕	๓๔.๒๐	๒๘.๗๖	๓๐.๐๗	-๕.๔๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
สังคมศึกษา	-	-	-	-	
ภาษาอังกฤษ	๒๗.๒๔	๒๖.๘๙	๒๙.๑๓	๓๓.๒๕	+๒.๒๔

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๒ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย สูงขึ้นร้อยละ ๐.๕๖ และวิชาภาษาอังกฤษ สูงขึ้นร้อยละ ๒.๒๔ โดยมีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๒ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๓.๗๖ และวิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๕.๔๔ และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๕ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๐	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๒
ภาษาไทย	๔๖.๐๒	๔๓.๙๘	๓๗.๙๐	๔๒.๒๑	-๖.๐๘
คณิตศาสตร์	๑๘.๗๑	๒๓.๙๓	๑๙.๙๑	๒๕.๔๑	-๔.๐๒
วิทยาศาสตร์	๒๖.๒๙	๒๗.๖๑	๒๖.๗๙	๒๙.๒๐	-๐.๘๒
สังคมศึกษา	๓๒.๖๙	๓๓.๒๔	๓๔.๗๑	๓๕.๗๐	+๑.๔๗
ภาษาอังกฤษ	๒๓.๑๖	๒๕.๗๐	๒๔.๑๙	๒๙.๒๐	-๑.๕๑

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๑ และปีการศึกษา ๒๕๖๒ พบว่า ผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๑ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา สูงขึ้นร้อยละ ๑.๔๗ โดยมีผลคะแนนต่ำกว่าผลการทดสอบฯ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๔ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย ลดลงร้อยละ ๖.๐๘ วิชาคณิตศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๔.๐๒ วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงร้อยละ ๐.๘๒ และวิชาภาษาอังกฤษ ลดลงร้อยละ ๑.๕๑ และมีผลการทดสอบฯ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศทุกกลุ่มสาระวิชา

ตารางที่ ๖๖ จำนวนสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

หน่วยงานทางการศึกษา	จำนวนนักเรียน	การอ่านออก - เขียนได้			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
สพป.มส.๑	๑,๖๕๖	๑,๐๙๙	๒๘๔	๑๔๕	๑๐๙
สพป.มส.๒	๑,๗๖๓	๘๖๐	๔๖๓	๒๖๙	๑๗๑
รวม	๓,๔๐๐	๑,๙๕๙	๗๔๗	๔๑๔	๒๘๐
เฉลี่ยร้อยละ		๕๗.๖๒	๒๑.๙๗	๑๒.๑๘	๘.๒๓

ตารางที่ ๖๗ จำนวนสถิติการอ่านออก - เขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	การอ่านออก - เขียนได้			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๒๕๖๒	๓,๔๐๐	๑,๙๕๙	๗๔๗	๔๑๔	๒๘๐
๒๕๖๑	๓,๑๐๘	๑,๓๘๑	๙๒๗	๕๓๗	๒๖๓
๒๕๖๐	๓,๓๖๕	๑,๔๙๒	๙๖๓	๕๖๙	๓๔๑
๒๕๕๙	๓,๑๐๓	๑,๑๓๔	๔๔๓	๔๕๘	๑,๐๖๘
๒๕๕๘	๓,๒๙๖	๑,๒๕๑	๕๘๗	๕๓๐	๙๒๘

ตารางที่ ๖๘ จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน(สพป.มส.๑-๒)

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๒,๓๒๗	๔
พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๓,๑๐๔	๗๔
พ.ศ. ๒๕๖๐	๓๓,๔๗๗	๕๙
พ.ศ. ๒๕๕๙	๓๒,๘๘๕	๗๐

สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กออกกลางคัน

สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการอพยพตามผู้ปกครอง และหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนสาเหตุลำดับถัดไปคือ ปัญหาครอบครัว ฐานะยากจน ปัญหาในการปรับตัว และสมรส ตามลำดับ แนวทางการแก้ไขปัญหาได้พยายามใช้กระบวนการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแจ้งย้ายเข้าออกระหว่างสถานศึกษา

จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ

ตารางที่ ๖๙ จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ		จำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบทำงาน
		สายอาชีพ	สายสามัญ	
พ.ศ. ๒๕๖๒	๓,๘๙๘	๔๐๘	๒,๒๒๐	๙๗
พ.ศ. ๒๕๖๑	๒,๗๖๘	๔๔๐	๒,๒๐๒	๖๕
พ.ศ. ๒๕๖๐	๒,๖๗๙	๔๑๑	๒,๐๕๙	๑๒๔

ตารางที่ ๗๐ จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ปี	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ	จำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบทำงาน
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๒๘๑	๑,๒๖๗	๑๐
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑,๒๑๐	๑,๑๗๐	๓๔
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑,๑๓๙	๑,๐๙๓	๓๙

ข้อมูลการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (จำนวนศูนย์ จำนวนนักเรียน จำนวนครู ฯลฯ)

ตารางที่ ๗๑ ตารางจำนวนสถานศึกษา สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

ประเภท	จำนวน (แห่ง)
กศน.อำเภอ	๗
กศน.ตำบล	๔๕
ศศช.	๑๒๔+๒
ศรช.	๑๓
รวมทั้งสิ้น	**๑๙๑**

ตารางที่ ๗๒ ตารางจำนวนนักศึกษาสังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักศึกษา (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ผู้ไม่รู้หนังสือ	๑,๕๔๗	๗๔๕	**๒,๒๙๒**
ประถมศึกษา	๒๗๑	๑๕	**๔๒๑**
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑,๐๔๙	๕๐๑	**๑,๕๕๐**
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๓๗๔	๘๖๗	**๒,๒๔๑**
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	๓๖	๔๕	**๘๑**
รวมทั้งสิ้น	**๔,๒๗๗**	**๒,๓๐๘**	**๖,๕๘๕**

ตารางที่ ๗๓ ตารางจำนวนครู สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ข้าราชการครู	๒๖	๒๒	๔๘
ครูอาสา	๒๐	๒๙	๔๙
ครู กศน.ตำบล	๔๙	๑๐๔	๑๕๓
ครู ศรช.	๑๒	๓๓	๔๕
ครู ศศช.	๑๒๔	๓๐๙	๔๓๓
ครู กพด.	๑๒	๕๔	๖๖
ครู เร่ร่อน	๐	๐	๐
ครู ปวช.	๒	๕	๗
รวมทั้งสิ้น	**๒๔๕**	**๕๕๖**	**๘๐๑**

ข้อมูลการศึกษาของเด็กพิเศษ (จำนวนศูนย์ จำนวนนักเรียน จำนวนครู ฯลฯ)

ตารางที่ ๗๔ จำนวนนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	บริการในศูนย์ EI	บริการนอกศูนย์ ปรับบ้าน	หน่วยบริการ	รวม	ร้อยละ
๑	ปาย	-	๑๑	๑๕	๒๖	๑๒
๒	ปางมะผ้า	๑๙	๙	๗	๓๕	๑๕
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๔๒	-	-	๔๒	๑๙
๔	ขุนยวม	๑๐	๗	-	๑๗	๘
๕	แม่ลาน้อย	๕	๒๐	๑๐	๓๕	๑๕
๖	แม่สะเรียง	๔	๒๑	๑๔	๓๙	๑๗
๗	สบเมย	-	๒๘	๔	๓๒	๑๔
รวม		๘๐	๙๖	๕๐	๒๒๖	๑๐๐

จำนวนนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ตารางที่ ๗๕ จำแนกตามประเภทความพิการ

ที่	อำเภอ	ประเภทความพิการ							
		ทางการเห็น	ทางการได้ยิน	ทางสติปัญญา	ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	ทางการเรียนรู้	ออทิสติก	พิการซ้อน	รวมทั้งหมด
๑	ปาย	๑	-	๘	๓	-	๑	๑๓	๒๖
๒	ปางมะผ้า	๒	-	๘	๘	๑	๑	๑๕	๓๕
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒	-	๑๓	๖	-	๖	๑๕	๔๒
๔	ขุนยวม	๓	-	๕	๖	-	-	๓	๑๗
๕	แม่ลาน้อย	๑	๑	๒๔	๕	-	-	๔	๓๕
๖	แม่สะเรียง	-	๓	๑๑	๓	๑	๒	๑๙	๓๙
๗	สบเมย	-	๓	๕	๕	-	-	๑๙	๓๒
รวม		๙	๗	๗๔	๓๖	๒	๑๐	๘๘	๒๒๖

จากข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในมิติการพัฒนาแบบทั่วถึงของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี พบว่า ปี ๒๕๖๑ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอนช่วงอายุ ๑๕-๕๙ ปี เฉลี่ย ๖.๙๐ ปี ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ๙.๖๓ และพบว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดดังกล่าวต่ำที่สุดของประเทศ สาเหตุหลักมาจากปัญหาด้านความยากจนต้องหาเลี้ยงครอบครัว รองลงมาเป็นการอพยพตามครอบครัว และมีปัญหาครอบครัว ตามลำดับ

<u>แนวทางแก้ไข</u>

๑. ควรพิจารณาประเด็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งสามารถจัดหาบุคลากรการศึกษาในพื้นที่มาเป็นครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการโยกย้ายของบุคลากรทางการศึกษาออกนอกพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. ควรส่งเสริมการขยายผลโครงการพระราชดำริไปสู่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีอาหารที่เพียงพอสำหรับนักเรียนและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้หลักเศรษฐกิจเพียงพอในการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและความมั่นคงตามแนวชายแดนของจังหวัดได้

๓. ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาผ่านระบบทางไกลมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังติดปัญหาในประเด็นความพร้อมทางด้านกระแสไฟฟ้าในพื้นที่

๔. สนับสนุนให้มีการเรียนด้านวิชาชีพในระดับมัธยมต้น เพื่อนักเรียนจะได้มีทักษะวิชาชีพในการประกอบอาชีพในอนาคต กรณีที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมัธยมปลายหรือสายอาชีวะ

๕. นำผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับวิทยาเขตของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคตต่อไป

๖. ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาทุกระดับ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกลางของประเทศ รวมถึงส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

๗. ส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับสู่อาเซียน

๘. ควรสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการครู โดยการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยเฉพาะครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร มีความยากลำบากในการเดินทาง รวมถึงการใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านสาธารณสุข

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร การคมนาคมและสาธารณูปโภค รวมถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพมีความยากลำบาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้แก้ไขปัญหาดูแลสุขภาพเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ด้วยการจัดสถานบริการที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดที่เรียกว่า สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้น (พนักงานสุขภาพชุมชน) ประจำอยู่สถานบริการโดยสถานบริการสาธารณสุขชุมชนเหล่านี้ไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในโครงสร้างการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขแต่ถูกจัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่กระจายอยู่ทั่วอำเภอในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงเป็นเหตุให้การบริหารจัดการด้านการบริการในพื้นที่ทุรกันดารไม่ได้รับการสนับสนุนโดยตรงไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดนโยบายการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้ทันท่วงที โดยมีหลักการและเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการทุกระดับให้เป็นไปตามมาตรฐาน เน้นคุณภาพบริการและการเข้าถึงบริการของประชาชน พัฒนาการส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดระบบบริการสุขภาพแบบเครือข่าย เพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านสุขภาพ ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ความยากลำบากในการบริการสาธารณสุขให้ประชาชนเข้าถึงและครอบคลุมประชากรอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านภาษายังเป็น

อุปสรรคสำคัญของการจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยทั้งการเจ็บป่วยหนัก ทุพพลภาพและเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการด้อยโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอัตราตายของมารดาและทารก ที่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ และอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โรคและภัยสุขภาพ เช่น ปัญหาโรคระบาด โรคประจำถิ่น ปัญหาหมอกควัน และภัยพิบัติที่เกิดขึ้น และมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น จึงเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ แต่สภาวะของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรเบาบางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดารส่งผลให้งบประมาณที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนระบบสุขภาพไม่เพียงพอและไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถได้เท่าที่ควร

การจัดบริการสาธารณสุขในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดระบบบริการสุขภาพ ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) โดยแบ่งโรงพยาบาลในจังหวัดออกเป็น ๓ ระดับ และหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ อีก ๒ ระดับ ได้แก่

๑. โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) มีขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่งยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒. โรงพยาบาลแม่สะเรียงและโรงพยาบาลปาย เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (First – level Hospital) รองรับการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่นและลดการส่งต่อไปโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้งให้การสนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๓. โรงพยาบาลชุมชนที่เหลืออีก ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลปางมะผ้า โรงพยาบาลขุนยวม โรงพยาบาล แม่ลาน้อย และโรงพยาบาลสบเมย เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางหรือระดับ F๒ (First – level Hospital) มีแพทย์เวชปฏิบัติ หรือแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว รวม ๒ – ๕ คน แต่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง มีบริการผู้ป่วยในมีห้องผ่าตัด มีห้องคลอด รองรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของแต่ละอำเภอ สนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๔. สำหรับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary – Level) มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๗๒ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขในระดับตำบล และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๙ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบาก

๕. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๗ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๐ แห่ง

๖. มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (GLOBAL FUND) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถานที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยชุดตรวจ RDT ดำเนินการในพื้นที่ ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า รวมจำนวน ๓๗ แห่ง

๗. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๙๐ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

ตารางที่ ๗๖ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

สาขาวิชาชีพ	กรอบอัตรากำลัง (คน)	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	สัดส่วนต่อประชากรระดับจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากรระดับประเทศ	การเปรียบเทียบสัดส่วนระดับประเทศ
แพทย์	๙๓	๗๘	๑ : ๓,๖๔๓	๑ : ๑,๗๗๑	-
ทันตแพทย์	๒๘	๒๘	๑ : ๙,๔๗๑	๑ : ๘,๔๗๒	-
เภสัชกร	๔๕	๔๓	๑ : ๕,๕๗๑	๑ : ๔,๕๖๙	-
พยาบาลวิชาชีพ	๔๑๒	๔๒๙	๑ : ๕๖๗	๑ : ๓๙๕	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

การขาดแคลนบุคลากร การลาออก และการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะแพทย์พบว่าสัดส่วนต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากร ๑ : ๓,๖๔๓ (ในระดับประเทศอยู่ที่อัตราส่วน ๑ : ๑,๗๗๑) หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) พบว่ากำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมีจำนวน ๓๔ คน (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๗๘ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๑๑๒ คน)

ตารางที่ ๗๗ โรคหรือภัยสุขภาพที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ ลำดับแรก

สาเหตุการป่วย	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ
ปอดบวม ไม่ระบุรายละเอียด	๗๑	๒๙.๔๔	๑	๖๔	๒๖.๕๔	๑	๖๑	๒๕.๓๐	๒
เนื้องอกร้ายของหลอดลมหรือปอดไม่ระบุตำแหน่ง	๔๔	๑๘.๒๕	๒	๔๑	๑๗.๐๐	๔	๖๘	๒๘.๒๐	๑
การติดเชื้อในกระแสเลือดไม่ระบุชนิด	๔๓	๑๗.๘๓	๓	๕๕	๒๒.๘๑	๒	๔๖	๑๙.๐๘	๔
เนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด ไม่ระบุรายละเอียด	๓๙	๑๖.๑๗	๔	๔๒	๑๗.๔๒	๓	๔๙	๒๐.๓๒	๓
เนื้องอกร้ายของตับไม่ระบุรายละเอียด	๓๔	๑๔.๑๐	๕	๒๖	๑๐.๗๘	๕	๒๓	๙.๕๔	๕

ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗๘ โรคติดต่อที่เฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา

สาเหตุการป่วย	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓		
	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ	จำนวน	อัตรา/แสน	อันดับ
๑. โรคท้องร่วง (Acute diarrhea)	๗,๘๓๑	๒,๘๓๘.๕๑	๑	๖,๓๙๕	๒,๓๑๘.๐๐	๑	๔,๘๘๔	๑,๗๔๖.๑๓	๑
๒. โรคไข้เลือดออก (D.H.F.-total)	๕๗๕	๒๐๘.๔๒	๕	๔๑๙	๑๕๑.๘๘	๕	๑,๕๘๖	๕๖๗.๐๓	๒
๓. โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ (PUO)	๒,๑๔๓	๗๗๖.๗๘	๓	๒,๐๘๐	๗๕๓.๙๔	๒	๑,๔๙๖	๕๓๔.๘๕	๓
๔. โรคปอดติดเชื้อ (Pneumonia)	๒,๒๒๓	๘๐๕.๗๗	๒	๑,๖๐๘	๕๘๒.๘๕	๓	๑,๑๓๒	๔๐๔.๗๑	๔
๕. โรคเลือดออกเยื่อบุตา (Haemorrhagic conjunctivitis)	๑,๐๔๒	๓๗๗.๖๙	๔	๑,๑๐๔	๔๐๐.๑๗	๔	๙๔๔	๓๓๗.๕	๕

ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๗๙ สถิติการเกิดมีชีพและการตาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีพ.ศ. (๕ ปี ล่าสุด)

ปี	อัตราเกิดมีชีพต่อประชากรพันคน	อัตราตายต่อประชากรพันคน	อัตราเพิ่มตามธรรมชาติต่อประชากรร้อยคน	อัตราทารกตายต่อการเกิดมีชีพพันคน	อัตรามารดาตายต่อการเกิดมีชีพแสนคน
พ.ศ. ๒๕๕๙	๑๒.๗๒	๔.๖๖	๘.๐๖	๔.๒๐	๑๓๕.๓๐
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๒.๐๒	๕.๑๘	๖.๘๔	๒.๒๔	๓๒.๐๓
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๐.๗๔	๔.๕๑	๖.๒๒	๔.๕๐	๐
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๐.๓๑	๖.๒๔	๔.๐๗	๔.๙๐	๗๕.๓๖
พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๐.๐๘	๕.๔๘	๔.๕๙	๕.๒๘	๐

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๖๔

ปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. การขาดแคลนบุคลากร การลาออก และการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะแพทย์พบว่าสัดส่วนต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากร ๑ : ๓,๖๔๓ (ในระดับประเทศอยู่ที่อัตราส่วน ๑ : ๑,๗๗๑) หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) พบว่ากำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมีจำนวน ๓๔ คน (ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔ ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๗๘ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๑๑๒ คน)

๒. การขาดสภาพคล่องในเรื่องของงบประมาณ รวมถึงครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณ ในระบบเหมาจ่ายรายหัวประชากร ที่มีจำนวนน้อยและรับภาระประชากรแฝง ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลในกลุ่มคนไร้รัฐ ประชากรต่างด้าวรวมถึงประชากรผู้หนีภัยจากการสู้รบ ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ปีละกว่า ๑๘ - ๓๐ ล้านบาท

๓. มีต้นทุนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขสูงกว่าจังหวัดที่เป็นพื้นที่ราบ เนื่องจากเป็นพื้นที่สูง ห่างไกล การคมนาคมลำบาก

๔. ความยากลำบากในการจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนเข้าถึงและครอบคลุมกลุ่มประชากรอย่างมีประสิทธิภาพ ในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านความเชื่อ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร หลากชาติพันธุ์ ยังเป็นอุปสรรคสำคัญของการจัดบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยทั้งการเจ็บป่วยหนัก ทุพพลภาพ และเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องเร่งรัดดำเนินการพัฒนาระบบบริหารจัดการและจัดระบบการบริการเพื่อให้ประชาชนชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างครอบคลุม ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาด้านการดูแลสุขภาพอนามัยมารดาและทารกในพื้นที่ทุรกันดารในแต่ละปีจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมารดาที่เสียชีวิตเนื่องจากการตั้งครรภ์และการคลอด จำนวน ๑ – ๒ราย/ปีทารกเกิดไร้ชีพหรือ ๐ – ๗ วันตาย จำนวน ๓๐ – ๔๐ ราย/ปี ส่วนมากจะเสียชีวิตก่อนถึงโรงพยาบาล สาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต คือสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้การเดินทางมารับบริการที่สถานบริการสาธารณสุขยากลำบาก การขาดแคลนยาเวชภัณฑ์ การขนส่งยากลำบาก และขาดแคลนยานพาหนะในพื้นที่ นอกจากนี้ปัญหาการขาดแคลนสูติแพทย์ กุมารแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบสัดส่วนต่อผู้รับบริการ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ขับเคลื่อนและยกระดับงานด้านสาธารณสุขภาพใต้โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาโดยตลอดตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ โดยใช้งบประมาณรวม ๓๙๑,๓๕๗,๑๓๓ บาท โดยแยกเป็นงบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด จำนวน ๑๔๑,๗๓๗,๑๐๕ บาท งบกระทรวงสาธารณสุข ๒๔๙,๖๒๐,๐๒๘ บาท โดยเฉพาะงบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดได้สนับสนุนงบประมาณจัดหาครุภัณฑ์การแพทย์ที่จำเป็นให้กับสถานบริการทุกระดับ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสำคัญในพื้นที่ เช่น การแก้ไขปัญหาการตายของมารดาและทารก ที่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ การฆ่าตัวตาย โรคและภัยสุขภาพ เช่น ปัญหาโรคไข้เลือดออก มาลาเรีย รวมถึงปัญหาหมอกควันที่เป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่

ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา

๑) ส่งเสริมความรู้ทางด้านสาธารณสุขให้กับประชาชนในประเด็นการดูแลสุขภาพ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต อาทิ การงดเผาป่าหรือพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างเหมาะสม ปลอดภัย และปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๒) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้สถานบริการสาธารณสุขให้เพียงพอในการให้บริการแก่ประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และตามชายแดน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงไว้กับประชาชน

๓) ส่งเสริมบทบาทสถานีบริการชุมชน ๗๒ แห่ง ซึ่ง อสม. และพนักงานชุมชนเดิม เพื่อแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาล โดยให้งบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้เพราะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนบทบาทของสถานีบริการชุมชนที่มีอยู่

๔) ส่งเสริมหลักสูตรเร่งรัดเพื่อผลิตบุคลากรสาธารณสุขทดแทนการขาดแคลนแพทย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕) จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สำคัญและจำเป็นให้เพียงพอสำหรับโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง

๖) การจัดตั้งสถานบริการสุขภาพชุมชุม (สสช) กระจายตามหมู่บ้านที่ห่างไกล ทุรกันดาร เข้าถึงบริการได้ยาก โดยมีเจ้าพนักงานสุขภาพชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร คอยให้บริการ

๗) การออกบริการเชิงรุกโดยทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาล เข้าไปให้บริการด้านสาธารณสุขแบบครบวงจรในพื้นที่ห่างไกล

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) การจัดตั้งหน่วยจัดเก็บ เพื่อเรียกเก็บค่าใช้จ่ายกรณีที่ผู้รับบริการต้องชำระเอง

๒) การจัดตั้งสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) กระจายตามหมู่บ้านที่ห่างไกลทุรกันดาร

บุคคลไร้สัญชาติ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้นำเรื่องการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาเป็นวาระการพัฒนาของจังหวัดอีกประการหนึ่ง เนื่องจากข้อมูลประชากรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ปี ๒๕๖๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๘๓,๕๖๖ คน เป็นชาย ๑๔๔,๑๔๕ คน เป็นหญิง ๑๓๙,๔๒๑ คน ในจำนวนข้างต้นนี้ยังไม่รวมถึงประชากรแฝงที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งบางส่วนได้อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ตามแนวชายแดนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่จากการสำรวจและจัดทำทะเบียบราษฎร์ในอดีตไม่สามารถจัดทำข้อมูลได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการเข้าถึงประชาชนเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ข้อมูลการสำรวจอาจตกหล่นไป ทำให้ประชากรจำนวนหนึ่งตกอยู่ในฐานะบุคคลไร้รัฐ หรือบุคคลผู้ซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือที่รู้จักกันในนาม “คนต่างด้าว” ด้วยระยะเวลาที่ล่วงเลยมานานกลุ่มประชากรดังกล่าวได้ให้กำเนิดทายาทรุ่นต่อๆมาจนมีจำนวนประชากรมากขึ้น และทายาทของบุคคลเหล่านั้นก็ไม่ได้รับสัญชาติไทยเช่นเดียวกับบิดามารดา

ตารางที่ ๘๐ ข้อมูลสถานะบุคคลที่ไร้สัญชาติ และการดำเนินการขอสัญชาติไทย

อำเภอ	จำนวนคนที่ไม่มีสัญชาติทั้งจังหวัด (ไม่รวมผู้ลี้ภัย)	มีสูติบัตร (มีคุณสมบัติยื่นขอสัญชาติ)	ผลการดำเนินการการลงรายการสัญชาติไทย				คงเหลือที่ต้องดำเนินการ (จากผู้ที่มีคุณสมบัติ)
			อยู่ระหว่างพิจารณาคำร้อง	อยู่ระหว่างกำหนดเลข	ได้รับอนุมัติสัญชาติ	รวม	
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๔,๘๓๕	๑,๙๘๘	๒๖	๕๙	๒๓	๑๐๘	๑,๘๘๐
ขุนยวม	๗๘๖	๒๓๑	๑	๒	-	๓	๒๒๘
ปาย	๖,๕๑๖	๘๓๗	๒๙	๔๔	๒๔	๙๗	๗๔๐
แม่สะเรียง	๒,๘๘๔	๓๐๓	๒๗	-	๑	๒๘	๒๗๕
แม่ลาน้อย	๒๒๘	๒๔	๓	๒	-	๕	๑๙
สบเมย	๒,๓๕๘	๒๘๙	๑๑	๖	-	๑๗	๒๗๒
ปางมะผ้า	๔,๖๓๖	**๖๑๙**	๑๖	๒๗	-	๔๓	๕๗๖
รวม	๓๒,๒๔๓	**๔,๒๙๑**	**๑๑๓**	**๑๔๐**	**๔๘**	**๓๐๑**	**๓,๙๙๐**

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

จากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นโดยที่ทำการปกครองจังหวัด ร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภอทั้ง ๗ อำเภอ พบว่ามีจำนวนประชากรที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลที่ยังไม่มีสัญชาติไทยทั้งสิ้น ๓๒,๒๔๓ ราย บุคคลเหล่านี้เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การดำเนินงานที่ผ่านมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ สร้างให้เกิดการตระหนักในสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง ซึ่งบุคคลผู้ไร้สัญชาติจัดอยู่ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จังหวัดได้ผลักดันให้เกิดการให้สิทธิประชาชนอย่างถั่วถึง ทั้งสิทธิในการรับการบริการภาครัฐ สิทธิในการทำมาหากิน สิทธิในการออกเสียงและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาโดยตลอด โดยผลการดำเนินการลงรายการสัญชาติไทย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่า จากจำนวนผู้มีสูติบัตร (มีคุณสมบัติยื่นขอสัญชาติ) จำนวน ๔,๒๙๑ ราย มีผู้ได้รับอนุมัติสัญชาติไทยแล้ว จำนวน ๓๐๑ ราย อยู่ระหว่างกำหนดเลข ๑๔๐ ราย และอยู่ระหว่างพิจารณาคำร้อง จำนวน ๑๑๓ ราย คงเหลือที่ต้องดำเนินการจากผู้ที่มีคุณสมบัติ จำนวน ๓,๙๙๐ ราย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎร์ ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โอกาสในการใช้สิทธิ์รักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ

ปัญหายาเสพติด

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นป่าภูเขาทุรกันดารเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ราบมีเป็นส่วนน้อย และมีอาณาเขตติดต่อกับ รัฐฉานใต้ ได้แก่ ตำบลนาปู่ป้อม, ตำบลปางมะผ้าและตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านตรงข้ามเป็นแหล่งที่มาของยาเสพติด เฮโรอีน,ยาบ้า,ฝิ่น, กัญชา ในส่วน ยาอี, ยาไอซ์ โดยมีกลุ่มเครือข่ายอิทธิพลมวลชนเมียนมา กลุ่มว้า,กลุ่มลีซอ,กลุ่มขุนส่าเก่า (M.T.A.) และกลุ่มมูเซอ - ว้า เป็นผู้ทำการผลิตและจำหน่าย โดยแผ่อิทธิพลใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเส้นทางผ่านเข้า/ออก มาในพื้นที่ด้านตอนใน โดยกลุ่มเครือข่ายขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีการเคลื่อนไหวดำเนินการทางการค้า,จำหน่ายยาเสพติด ดังกล่าวมี ๓ กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายไทยใหญ่, กลุ่มเครือข่ายลีซอ และกลุ่มเครือข่ายมูเซอ เชื้อสายว้า สืบเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบขนลำเลียงยาเสพติด กลุ่มผู้ขนชำนาญพื้นที่ในการลำเลียงซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จะเข้าถึงและแต่ละตำบลเป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอข้างเคียงตามแนวป่าเขามีการลักลอบปลูกฝิ่นตามไหล่เขาหรือหุบเขาห่างไกลต้องใช้วิธีเดินป่าเข้าไปในพื้นที่โดยห้วงที่ผ่านมามีการจับกุมยาเสพติดส่วนมากจะเป็นผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่น ยาบ้า เฮโรอีน จากการจับกุมพบผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่นอยู่ตามหมู่บ้านชนเผ่ากระเหรี่ยงและชนเผ่าละว้า ซึ่งมีพื้นที่ติดกับป่าเขาหรือพื้นที่ห่างไกลและพบมีผู้จำหน่ายรายย่อยและพบผู้เสพยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) พบมีการแพร่ระบาดกับผู้ใช้แรงงาน คนขับรถเกี่ยวกับการเกษตร คนขับรถบรรทุกที่ขับมารับสินค้าการเกษตรในพื้นที่และจะใช้เส้นทางอำเภอปาย ผ่านอำเภอแม่แตง เข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ประกอบกับอำเภอปาย มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณบ้านคายหลวง ซึ่งเป็นช่องทางที่มีการลักลอบยาเสพติดเข้ามาในเขตพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อลำเลียงเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่และเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ ทำให้มียาเสพติดเพื่อรอการส่งและแบ่งขายเป็นรายย่อย ตลอดจนมีการลักลอบการปลูกกัญชาและฝิ่นในพื้นที่ป่า ภูเขา ที่อยู่ห่างไกลประกอบกับอำเภอปาย เป็นพื้นที่ที่มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเจริญเติบโตสูง มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากจึงทำ

ให้กลุ่มผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอาศัยโอกาสและช่องทางดังกล่าวกระทำผิดได้ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มชาวไทยชาวต่างชาติ ที่แฝงตัวมาในลักษณะนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดในพื้นที่ยังอยู่ในปริมาณที่ลดลง และไม่มีความรุนแรง เกิดจากปัจจัยการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศรวมถึงผู้ใช้แรงงานประกอบสถานบริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดช่องทางที่ให้ผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลักลอบกระทำผิด ซึ่งได้รวมถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กรรมกรในพื้นที่ยังมีการใช้ยาเสพติดอยู่ในปริมาณที่สูงและมีการขยายตัวเข้าสู่กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านที่ไกลจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐทุกหน่วยงาน ได้แก่ตำบลเมืองแปง ตำบล แม่นาเติง อำเภอปาย ตำบลนาปู่ป้อม ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง และบนพื้นที่สูงห่างไกลของอำเภอแม่สะเรียง กลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่าที่ต้องให้ความสนใจและติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดได้แก่ ม้ง ลีซอ และกระเหรี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มหลังมีการผันตัวเป็นผู้ค้ารายย่อย

จากข้อมูลในห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๑ – มีนาคม ๒๕๖๒ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญสามารถลักลอบลำเลียง ยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในจำนวนมากขึ้น ซึ่งจำนวนยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดในพื้นที่ตอนในมีปริมาณมากกว่าชายแดนและรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดที่พบตามพื้นที่ชายแดนพบว่าเป็นการลักลอบลำเลียงโดยใช้รถยนต์บรรทุกยาเสพติดจำนวนมากเพื่อนำไปเก็บรักษาบริเวณที่พักยาเสพติดเพื่อรอกระจายเข้าสู่พื้นที่ตอนในต่อไป ส่วนรูปแบบการจับกุมในพื้นที่ตอนในพบว่ามีหลายรูปแบบเรียงลำดับจากรูปแบบที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ การใช้รถยนต์กระบะที่ติดตั้งตู้ทึบหรือใช้วัสดุปิดคลุมกระสอบยาเสพติดด้านหลังกระบะ การซุกซ่อนในผลผลิตทางการเกษตร การซุกซ่อนในสัมภาระพกติดตัวผู้โดยสารรถโดยสาร การใช้ขบวนรถจักรยานยนต์ในการลำเลียงยาเสพติด การทำช่องลับในรถยนต์เพื่อซุกซ่อนยาเสพติด และการซุกซ่อนในช่องเก็บของรถโดยสาร

ตารางที่ ๘๑ สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาหลัก ประจำปี ๒๕๕๙- ๒๕๖๓

จังหวัด	ผลิต(คดี)	จำหน่าย (คดี)	ครอบครอง เพื่อจำหน่าย(คดี)	ครอบครอง (คดี)	เสพ (คดี)	รวม (คดี)
๒๕๕๙	๗๕	๓๐	๕๗	๑๐๕	๑๒๙	๓๙๖
๒๕๖๐	๗๓	๑๖	๗๓	๑๑๕	๒๗๗	๕๕๔
๒๕๖๑	๖๑	๒๔	๗๘	๑๔๖	๒๗๐	๕๗๙
๒๕๖๒	๑๔	๑๔	๙๙	๑๔๐	๒๗๖	๕๔๓
๒๕๖๓	๙๘	๔๑	๖๕	๑๘๕	๒๔๙	๖๓๘

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔

ตารางที่ ๘๒ สถิติของกลางยาเสพติด ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	หน่วยนับ
ยาบ้า	๕๒๕,๓๓๖	๓๕๖,๑๒๕.๕	๑๑๗,๕๓๓	๒๓,๑๑๘	๔๗,๖๓๐	เม็ด
ฝิ่น	๒๔๙.๑๔๗	๓๑๑.๔๑๖	๒๘,๖๒๔.๘๓	๓๒,๒๖๐.๔๘๔	๑๔,๖๒๕.๔๕๑	กรัม
เฮโรอีน	๐.๐๖๕	๐.๐๐๙	๑๗.๒๗๕	๑๓.๐๗๒๙	๒๗.๗๔๖๐	กรัม
กัญชา	๔๖.๓๙๗	๗๔.๒๒๘	๑,๗๓๑.๐๐๘	๔๙๔.๓๒	๑๐,๗๘๕.๕๙	กรัม
ยาไอซ์	๐.๐๐๒	-	๑๗๖.๘๒๖	๑.๕๙	๒.๐๐	กรัม

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	หน่วยนับ
โคเคน	-	-	-	-	-	-
ยาอี	-	-	-	-	-	-
สาระเหย	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔

จากข้อมูลสถานการณ์และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน อย่างไรก็ตามจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาทุกอำเภอ และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่ในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่นๆ ทำให้เกิดความเสียหายของสังคมไทยและเยาวชนของชาติได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๒๑ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) จำนวน ๓๗๒ หมู่บ้าน หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลาง จำนวน ๕๐ หมู่บ้านและหมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง) จำนวน ๐ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นหมู่บ้านสีขาวทั้งหมด รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๘๓ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังทั่วไป (หมู่บ้านสีขาว) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (สีขาว)				
		พ.ศ.๒๕๕๙	พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓
๑	ปาย	๔๗	๖๒	๔๒	๔๙	๕๖
๒	ปางมะผ้า	๒๔	๒๑	๒๗	๑๙	๒๘
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๖	๖๘	๖๘	๖๘	๕๔
๔	ขุนยวม	๔๓	๔๓	๓๖	๔๓	๔๓
๕	แม่ลาน้อย	๔๓	๖๗	๕๘	๖๘	๖๘
๖	แม่สะเรียง	๖๖	๗๗	๗๗	๗๗	๖๑
๗	สบเมย	๕๘	๕๒	๔๐	๕๗	๕๖
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖	๖	๖	๖
รวม		๓๕๓	๓๙๖	๓๕๔	๓๘๗	๓๗๒

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๔ หมู่บ้านระดับเฝ้าระวังระดับปานกลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (ปานกลาง)				
		พ.ศ.๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๐ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๑ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๒ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๓ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๗	-	๑๙	๑๒	๖
๒	ปางมะผ้า	๖	๗	๔	๑๖	๑๐
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒	-	-	๓	๑๕
๔	ขุนยวม	-	-	๓	-	-
๕	แม่ลาน้อย	๒๐	๒	๘	๑	๑
๖	แม่สะเรียง	๑๐	-	-	-	๑๖
๗	สบเมย	-	๕	๑๘	๑	๒
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
รวม		๔๕	๑๔	๕๒	๕๐	๕๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๕ หมู่บ้านระดับรุนแรง (สีแดง)จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน (สีแดง)				
		พ.ศ.๒๕๕๙ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๐ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๑ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๒ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๓ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๘	-	๑	๑	-
๒	ปางมะผ้า	๘	๑๐	๗	๓	-
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
๔	ขุนยวม	-	-	๔	-	-
๕	แม่ลาน้อย	๖	-	-	-	-
๖	แม่สะเรียง	๑	-	-	-	-
๗	สบเมย	-	๑	-	-	-
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	-	-	-	-	-
รวม		๒๓	๑๑	๑๕	๔	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด ๓๗๒ หมู่บ้านจากหมู่บ้าน เป้าหมาย ๔๒๑ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๖ ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ ๙๐ ทั้งนี้ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานโดยสรุป คือสภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูง พื้นที่ติดกับแนวชายแดนทั้ง ๗ อำเภอ ยากต่อการเข้าถึงพื้นที่เพื่อจับกุม ปราบปรามขาดวัสดุ อุปกรณ์ ในการตรวจ สกัดยาเสพติดขาดบุคลากรในการแก้ไขปัญหาด้านเสพติดกลุ่มผู้ค้าในพื้นที่เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อย กลับมาเคลื่อนไหวทำการค้ามากขึ้น ยังคงต้องเฝ้าติดตามระวังอย่างใกล้ชิดในพื้นที่อำเภอปาย ปางมะผ้าชนกลุ่มน้อยในประเทศเมียนมาฝั่งตรงข้ามกับอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า มีการใช้กองกำลังคุ้มกันในการลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ชายแดนแม่ฮ่องสอนจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจังหวัดต้องเฝ้าระวัง ตรวจตรา ป้องกันเรื่องนี้อย่างจริงจังทุกๆปีรวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความยากลำบาก

ในการเดินทางเข้าไปรณรงค์ในการปรองดองสมานฉันท์ สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และเยาวชน

นอกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในจังหวัดเป้าหมายในการขับเคลื่อนโครงการร้อยในรักษ์ตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งต้องดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยและสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริที่ได้หารือร่วมกัน โดยพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย หมู่บ้าน จำนวน ๖ หมู่บ้าน ๓ อำเภอ ได้แก่

๑) บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
๒) บ้านรักไทย หมู่ที่ ๖ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
๓) บ้านแอโก๋ หมู่ที่ ๒ อำเภอปางมะผ้า
๔) บ้านวนาหลวง หมู่ที่ ๓ อำเภอปางมะผ้า
๕) บ้านไม้ลัน หมู่ที่ ๗ อำเภอปางมะผ้า และ
๖) บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ อำเภอแม่สะเรียง

ทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปางมะผ้า ซึ่งเป็นอำเภอเป้าหมายบรรจุแผนงานโครงการของการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ไว้ในแผนพัฒนาอำเภอตามแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ (One Plan) พร้อมทั้งแจ้งให้ส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำโครงการโดยใช้งบประมาณของงบจังหวัด หรือกรม กระทรวงต้นสังกัด เพื่อการขับเคลื่อนขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อไป

สถานการณ์คดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘๖ จำนวนคดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ประเภทคดี	พ.ศ.๒๕๕๙ (๑ ต.ค. ๕๘ – ๓๐ กย.๕๙)		พ.ศ.๒๕๖๐ (๑ ต.ค. ๕๙ – ๓๐ กย.๖๐)		พ.ศ.๒๕๖๑ (๑ ต.ค. ๖๐ – ๓๐ กย.๖๑)		พ.ศ.๒๕๖๒ (๑ ต.ค. ๖๑ – ๓๐ กย.๖๒)		พ.ศ.๒๕๖๓ (๑ ต.ค. ๖๒ – ๓๐ กย.๖๓)	
		จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้
๑	ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ	๕๙	๔๓	๑๒๓	๑๑๗	๘๕	๗๘	๖๖	๖๔	๗๐	๖๙
๒	ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	๑๐๒	๕๖	๑๕๙	๙๗	๑๕๐	๑๑๒	๑๖๒	๑๓๓	๙๔	๘๐
๓	ฐานความผิดพิเศษ	๒๓๕	๔๖	๖๔๙	๑๗๗	๓๕๒	๕๔	๓๑๐	๖๘	๒๕๑	๕๘
๔	ฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๖๐๙	๕๒๓	๑,๑๓๑	๑,๐๑๓	๑,๑๔๙	๑,๐๘๖	๑,๑๐๘	๑,๑๒๒	๑,๔๑๑	๑,๓๒๑

ผลการดำเนินงานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในรอบปีที่ผ่านมา

๑. คดีกลุ่มที่ ๑ คดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมายอัตราส่วนจำนวนการเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๙๒.๖๗ ผลการปฏิบัติงานของตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ร้อยละ ๙๘.๕๗ **ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด**

๒. คดีกลุ่มที่ ๒ คดีเกี่ยวกับทรัพย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมายอัตราส่วน จำนวนการเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๖๘.๐๐ ผลการปฏิบัติงานของตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ร้อยละ ๘๕.๑๑ **ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด**

สถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย – เมียนมาผู้อพยพหนีภัยการสู้รบ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีการสู้รบกันบ่อยครั้งระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อยในบริเวณชายแดน เป็นเหตุให้มีผู้หลบหนีภัยการสู้รบเดินทางเข้ามาในเขตพื้นที่ประเทศไทยตามสภาวการณ์ที่เกิดขึ้น สถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย - เมียนมา ได้เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อเกิดการรัฐประหารในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยพลเอกอาวุโสมินอ่องหล่าย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และควบคุมตัวอองซานซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐ ประธานาธิบดี วิ่น-มหยิ่น และผู้นำคนอื่น ๆ ของพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (เอ็นแอลดี) หลายชั่วโมงต่อมา กองทัพเมียนมาประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และแถลงว่า มีการถ่ายโอนอำนาจให้แก่พลเอกอาวุโส มินอ่องหล่าย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และสถานการณ์ต่อต้านจากประชาชนที่ไม่เห็นด้วยต่อการรัฐประหารในครั้งนี้ ซึ่งกองทัพเมียนมาได้ใช้กำลังทหารเข้าสลายการการชุมนุมของประชาชนที่ต่อต้าน รวมไปถึงรัฐชนกลุ่มน้อยต่างๆที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารในครั้งนี้

จากข้อมูลการแถลงข่าวสถานการณ์ชายแดนไทย - เมียนมา ของศูนย์สั่งการชายแดน ไทย - เมียนมา ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่ามีราษฎรเมียนมา เดินทางข้ามมายังประเทศไทยจากเหตุความไม่สงบในเมียนมา พักในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว ๓ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๒,๑๕๙ คน ดังนี้

๑. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยอีนวล ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๓๒๐ คน

๒. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยโกเฮ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗๒ คน

๓. พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว บริเวณห้วยอูมปะ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๑,๗๖๗ คน

และมีราษฎรไทย ได้รับผลกระทบจากการสู้รบในประเทศเมียนมา ใน ๒ พื้นที่ รวมทั้งสิ้น ๒๐๘ คน ได้จัดให้อยู่ในพื้นที่รวบรวมพลเรือนขั้นต้น ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔ ราษฎรไทยในพื้นที่ บ้านท่าตาฝั่ง ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗๐ คน ได้อพยพไปยังตำบลรวบรวมพลเรือน ที่พักริมห้วยกองคา บ้านท่าตาฝั่ง ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง ปัจจุบันมีราษฎรไทยอพยพในพื้นที่ดังกล่าว จำนวน ๑๗๘ คน โดยหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๓๖ จัดกำลังร่วมกับฝ่ายปกครองอำเภอแม่สะเรียง สถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแม่สะเรียง และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยวม ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับราษฎรดังกล่าว

๒. เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ราษฎรไทยในพื้นที่ บ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย ได้อพยพไปยังพื้นที่รวบรวมพลเรือนขั้นต้น บริเวณท้ายหมู่บ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๐ คน โดย หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๓๖ จำกำลังร่วมกับฝ่ายปกครองอำเภอสบเมย สถานีตำรวจภูธรสบเมย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอสบเมย และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สามแลบ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับราษฎรดังกล่าว

ปัจจุบันมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งรัฐบาลไทยได้อนุญาตให้ผู้อพยพหนีภัยดังกล่าวอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบริเวณชายแดนไทย - เมียนมา ตามหลักมนุษยธรรม ดังนี้

๑. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่ในสอย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน หมู่ที่ ๔ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๒. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่สุริน หมู่ที่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๒๗ นาย

๓. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ลามาหลวง อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๗ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๔. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ละอูน อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย สรุปยอดผู้หนีภัยการสู้รบฯ ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๘๗ ข้อมูลจำนวนผู้อพยพหนีภัยการสู้รบและผู้อาศัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

ที่	พื้นที่พักพิง	ยอดเดือนที่ผ่านมา		ยอดที่ลดลง						ยอดที่เพิ่มขึ้น		จำนวนครัวเรือน	ยอดปัจจุบัน			
		จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	ส่งไปพื้นที่อื่น	หลบหนี	กลับมาตุภูมิ	ไปประเทศที่สาม	ตาย	เปลี่ยนสถานะ	เกิดใหม่	ได้สถานะผภร		ชาย	หญิง	ด.ช.	ด.ญ.
๑	บ้านใหม่ในสอย															
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๙๑๙	๕,๒๙๖	๐	๐	๐	๑๒	๒	๐	๒๔	๐	๑,๙๑๙	๑,๕๓๘	๑,๕๙๕	๑,๐๘๙	๑,๐๘๔
	ผู้อาศัย		๒,๐๔๓	๐	๒	๐	๐	๐	๐	๕	๐	๐	๗๑๑	๖๑๑	๓๖๖	๓๕๘
	รวม	๑,๙๑๙	๗,๓๓๙	๐	๒	๐	๑๒	๒	๐	๒๙	๐	๑,๙๑๙	๒,๒๔๙	๒,๒๐๖	๑,๔๕๕	๑,๔๔๒
๒	บ้านแม่สุริน															
	ผู้หนีภัยฯ	๔๓๖	๔๒๒	๐	๒	๐	๐	๐	๒๐	๐	๐	๔๓๖	๙๙	๑๐๘	๑๑๖	๙๗
	ผู้อาศัย		๑,๔๐๔	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๔	๐		๔๑๐	๔๐๖	๒๙๖	๒๙๕
	รวม	๔๓๖	๑,๘๒๖	๐	๒	๐	๐	๑	๒	๔	๐	๔๓๖	๕๐๙	๕๑๔	๔๑๒	๓๙๒
๓	บ้านแม่ลามาหลวง															
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๗๖๖	๓,๖๖๗	๐	๑๓	๐	๗	๑	๐	๕	๐	๑,๗๖๑	๙๓๕	๙๕๙	๘๗๘	๘๗๙
	ผู้อาศัย		๕,๐๘๓	๐	๗	๐	๐	๑	๐	๖	๐		๑,๓๖๙	๑,๔๙๕	๑,๑๘๗	๑,๐๓๐
	รวม	๑,๗๖๖	๘,๗๕๐	๐	๒๐	๐	๗	๒	๐	๑๑	๐	๑,๗๖๑	๒,๓๐๔	๒,๔๕๔	๒,๐๖๕	๑,๙๐๙
๔	บ้านแม่ละอูน															
	ผู้หนีภัยฯ	๑,๖๓๒	๔,๕๔๕	๐	๕๐	๐	๑	๒	๐	๒๓	๐	๑,๖๓๑	๑,๐๘๘	๑,๑๙๑	๑,๑๔๔	๑,๐๙๒
	ผู้อาศัย		๓,๒๙๘	๐	๔๘	๐	๐	๐	๐	๗	๐		๘๖๒	๘๘๗	๗๕๘	๗๕๐
	รวม	๑,๖๓๒	๗,๘๔๓	๐	๙๘	๐	๐	๐	๐	๗	๐	๑,๖๓๑	๑,๙๕๐	๒,๐๗๘	๑,๙๐๒	๑,๘๔๒
	รวมทั้งหมด	๕,๗๕๓	๒๕,๗๕๘	๐	๑๒๒	๐	๒๐	๗	๒	๗๔	๐	๕,๗๔๗	๗,๐๑๒	๗,๒๕๒	๕,๘๓๔	๕,๕๘๕

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔)